

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	<i>Σελίδα</i>
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1</u>	
1.1 Βιολογικά προϊόντα	2
1.1.1 Έννοια βιολογικών προϊόντων;	2
1.1.2 Πώς τα ξεχωρίζω;	3
1.1.3 Τι πρέπει να προσέξω;	3
1.1.4 Γιατί να τα προτιμήσω;	3
1.1.5 Γιατί είναι πιο ακριβά;	4
1.1.6 Που τα βρίσκω;	4
1.1.7 Ποια η επίδραση τους στο φυσικό περιβάλλον;	4
1.1.8 Πώς αποκτώ το «βιολογικό» σήμα;	4
1.2 Πιστοποιημένοι φορείς από το Υπουργείο Γεωργίας	6
1.2.1 Έλεγχος και πιστοποίηση βιολογικών προϊόντων	6
1.2.2 ΟΠΕΓΕΠ (AGROCERT)	6
1.2.2.1 Σκοπός και στόχοι της AGROCERT	7
1.2.3 ΔΗΩ (Οργανισμός Ελέγχου και Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων)	8
1.2.4 ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ	8
1.2.5 ΒΙΟΕΛΛΑΣ (ΣΟΓΕ)	9
1.2.6 Qways	10
1.2.7 A CERT A.E.	11
1.3 Η ελληνική βιολογική αγορά και οι προοπτικές της	12
1.3.1 Πόσο «καθαρό» μπορεί να είναι το πιάτο μας;	12
1.3.2 Η φυσική κατάσταση	12
1.3.3 Καλύτερη υγεία	13
1.3.4 Θρεπτική αξία	13
1.4 Κοτόπουλο: Βιολογικό – Ελευθέρως βοσκής – Συμβατικό	15
1.5 Παγκόσμια διατροφική ασφάλεια	17
1.5.1 Ποιος εγγυάται την αυθεντικότητα των βιολογικών προϊόντων;	18
1.6 Για να γνωρίζετε τι αγοράζετε	19
1.7 Παραγωγή τροφίμων	20
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2</u>	
2.1 Βιολογικά τρόφιμα: Νέος κανονισμός για να ενισχυθεί η περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα των βιολογικών τροφίμων στην Ευρώπη	22
2.2 Επιχειρήσεις βιολογικών προϊόντων	24
2.2.1 Εξέλιξη αριθμού επιχειρηματιών ΔΗΩ 2006	26
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3</u>	
3.1 Βιολογική γεωργία	29
3.2 Ιστορική αναδρομή	29
3.2.1 Έννοια βιολογικής γεωργίας	30
3.2.2 Οικολογική – βιολογική γεωργία	32
3.3 Η βιολογική γεωργία και οι προοπτικές της	33
3.3.1 Το μέλλον της χώρας μας και η βιολογική γεωργία	33
3.3.2 Πως να ξεχωρίζουμε τα γνήσια από τα ψεύτικα	33
3.3.3 Φυτοφάρμακα	33
3.3.4 Οι ασθένειες	34

3.3.5 Επιπτώσεις στην υγεία	34
3.3.6 Φυτοφάρμακα και θερμοκήπια	34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 Βιολογική γεωργία στην Ελλάδα	36
4.1.1 Αντιφατικές και ανησυχητικές εξελίξεις στη βιολογική γεωργία	37
4.1.2 Τα οφέλη της βιολογικής γεωργίας στην αγροτική ανάπτυξη	37
4.1.3 Εφτά λόγοι για να επιλέξετε βιολογικά προϊόντα	38
4.1.4 Τι σημαίνει βιολογική καλλιέργεια;	39
4.1.4.1 Τι σημαίνει να είσαι «βιοκαλλιεργητής»	40
4.1.5 Τι σημαίνει βιολογική κτηνοτροφία;	40
4.1.5.1 Τι σημαίνει να είσαι «βιοκτηνοτρόφος»	41
4.1.6 Οι επιλογές των καταναλωτών	41
4.1.7 Το κόστος των εγγυήσεων ποιότητας και ασφάλειας	42

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5.1 Η κανονιστική ρύθμιση, το λογότυπο και τα μέτρα ελέγχου	43
5.1.1 Ο ρόλος της κανονιστικής ρύθμισης	43
5.1.2 Η πραγματοποίηση της αλλαγής μέσω της κανονιστικής ρύθμισης	43
5.1.3 Μέτρα ελέγχου	44
5.1.4 Ο λογότυπος της βιολογικής γεωργίας	44
5.2 Κόσμος 2007: Βιολογική γεωργία ανά ήπειρο	45
5.3 Η βιολογική γεωργία στην Ευρωπαϊκή Ένωση - Στατιστικά	47
5.4 Ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για βιολογικά τρόφιμα και βιολογική μέθοδο καλλιέργειας	49
5.4.1 Βιολογική Γεωργία στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2006	50

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

6.1 Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (κανονισμός 2007 για βιολογική παραγωγή)	53
6.2 Σκοπός εφαρμογής	57
6.3 Στόχοι και αρχές της βιολογικής παραγωγής	58
6.3.1 Στόχοι	58
6.3.2 Αρχές	58
6.4 Λογότυπα βιολογικής παραγωγής	59
6.5 Εμπόριο με τρίτες χώρες	60
6.5.1 Εισαγωγές συμμορφούμενων προϊόντων	60
6.5.2 Εισαγωγή προϊόντων που παρέχουν ισοδύναμες εγγυήσεις	60
6.5.3 Ελεύθερη κυκλοφορία των βιολογικών προϊόντων	61
6.6 Η ευθύνη για τα προϊόντα και το περιβάλλον	63
6.6.1 Η αστική ευθύνη	63
6.6.2 Το κόστος για την εθνική οικονομία και τις επιχειρήσεις	64
6.7 Η αγορά για τα βιολογικά τρόφιμα	65
6.7.1 Βιολογικά προϊόντα από την οπτική γωνία των καταναλωτών	65
6.7.2 Μηχανισμοί αγοράς	65
6.7.3 Παρακολούθηση και ανάλυση της προσφοράς και της ζήτησης	65
6.8 Η πολιτική της Ε.Ε. στον τομέα της βιολογικής γεωργίας	66
6.8.1 Η βιολογική γεωργία στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής	66
6.8.2 Ανάπτυξη της υπαίθρου	66

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	68
--------------	----

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (Α.Τ.Ε.Ι.)
ΣΧΟΛΗ : ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (ΣΔΟ)
ΤΜΗΜΑ : ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ:

ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

**ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ : ΛΟΛΟΣΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ
ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : ΚΥΡΜΙΖΟΓΛΟΥ ΠΑΝΤΕΛΗΣ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια έχουν κάνει την εμφάνισή τους και στην χώρα μας τα βιολογικά προϊόντα, δηλαδή της βιολογικής ή οικολογικής γεωργίας. Τα γνήσια βιολογικά προϊόντα που διατίθενται στην αγορά είναι απαλλαγμένα από κάθε είδος φυτοφαρμάκων. Αυτό εγγυώνται οι Οργανισμοί Ελέγχου και Πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων. Ήταν αναπόφευκτο να εμφανιστούν στην αγορά τα βιολογικά προϊόντα μετά την αλόγιστη χρήση τόσο των χημικών λιπασμάτων όσο και των τοξικών φυτοφαρμάκων, καθώς και των πρόσθετων χημικών και ορμονών στα τρόφιμα. Η καλλιέργεια και παραγωγή των βιολογικών προϊόντων, με φυσικές οικολογικές μεθόδους παραγωγής, σέβεται τον άνθρωπο και την φύση.

Η ελληνική κοινωνία διεκδικεί την ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας. Ο πειραματισμός και ο επαγγελματισμός της Δ.Η.Ω., φορέα προώθησης βιολογικής γεωργίας, έφεραν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία της πρώτης απόπειρας για έκθεση βιολογικών προϊόντων στην Ελλάδα. Χρόνο με το χρόνο το ECOFESTIVAL έδινε το στίγμα και την τάση προς όλες τις κατευθύνσεις και αποτέλεσε την σημαντικότερη έως τώρα καταγραφή για την αγορά της βιολογικής γεωργίας και της βιολογικής κτηνοτροφίας στη χώρα μας.

Τα διατροφικά σκάνδαλα των τελευταίων ετών έχουν περιορίσει ασφυκτικά τις ποιοτικές επιλογές των καταναλωτών. Η αβεβαιότητα για αυτό που τρώμε είναι σήμερα περισσότερο έντονη από ποτέ. Σε μια εποχή λοιπόν που τα υγιεινά τρόφιμα αποτελούν είδος προς εξαφάνιση, η βιολογική γεωργία έρχεται να δώσει τη λύση για ποιότητα στο καθημερινό μας τραπέζι.

Τα βιολογικά προϊόντα κερδίζουν συνεχώς έδαφος σε όλο τον κόσμο και αποτελούν την προτίμηση κάθε συνειδητοποιημένου καταναλωτή που επιθυμεί την υγιεινή διατροφή και την προστασία του περιβάλλοντος. Σήμερα, σύμφωνα με έρευνες, σε όλο τον κόσμο καλλιεργούνται βιολογικά 170.000.000 στρέμματα, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό στην κατανάλωση βιολογικών προϊόντων κατέχει η Ευρώπη με 46%. Αξίζει να σημειωθεί ότι ορισμένες χώρες, όπως η Δανία, στόχο έχουν μέσα στα επόμενα χρόνια να μετατρέψουν το σύνολο των καλλιεργήσιμων εδαφών τους από συμβατικά σε βιολογικά. Σε ανοδική τροχιά βρίσκεται και στην Ελλάδα η αγορά των βιολογικών προϊόντων. Οι βιολογικές καλλιέργειες έχουν αυξηθεί αισθητά, ενώ μεγαλύτερη είναι και η καταναλωτική ζήτηση.

Όσο για την βιολογική γεωργία, στηρίζεται στην εκμετάλλευση των φυσικών πόρων και στην παραγωγή γεωργικών προϊόντων μέσα από φυσικές διαδικασίες που διατηρούν μακροπρόθεσμα την οικολογική ισορροπία, όπως τη γονιμότητα του εδάφους. Η χρήση φυσικών λιπασμάτων, κατάλληλη επιλογή φυτικού και ζωικού υλικού, η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, και η καταπολέμηση ασθενειών με βιολογικές μεθόδους αποτελούν ορισμένα από τα στοιχεία εκείνα που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1.ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

1.1.1.Έννοια βιολογικών προϊόντων;

Με τον όρο "βιολογικά" χαρακτηρίζονται τα προϊόντα εκείνα που παράγονται χωρίς τη χρήση χημικών φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων ή άλλων ορμονών. Για την καταπολέμηση των επιβλαβών οργανισμών, στις βιολογικές καλλιέργειες, χρησιμοποιούνται άλλοι ακίνδunami οργανισμοί οι οποίοι δρουν παρασιτικά και ελέγχουν τους πληθυσμούς των παθογόνων. Στην περίπτωση της βιολογικής κτηνοτροφίας, το παραγόμενο προϊόν προέρχεται από ζώα που μεγαλώνουν υπό καθορισμένες συνθήκες και τρέφονται με πιστοποιημένες βιολογικές τροφές. Ένα προϊόν για να είναι βιολογικό πρέπει να πληρεί πολύ συγκεκριμένες προϋποθέσεις, τόσο στο στάδιο της παραγωγής και καλλιέργειας, όσο και στο στάδιο της μεταποίησης και τυποποίησης. Ο συνεχής έλεγχος αυτών των σταδίων αποτελεί άλλωστε και το βασικό λόγο για την αυξημένη διατροφική ασφάλεια που προσφέρει το τελικό προϊόν που καταλήγει στο τραπέζι μας.

Η **Βιολογική Καλλιέργεια** είναι μια μέθοδος καλλιέργειας η οποία ελαχιστοποιεί ή αποφεύγει πλήρως τη χρήση συνθετικών λιπασμάτων και ζιζανιοκτόνων, ρυθμιστών ανάπτυξης των φυτών, ορμονών καθώς και πρόσθετων ουσιών στις ζωοτροφές. Η Βιολογική Καλλιέργεια απορρίπτει τη χρήση συνθετικών χημικών ουσιών, όπως τα συνθετικά ζιζανιοκτόνα, λιπάσματα, φυτοφάρμακα και γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς (Γ.Τ.Ο.).

Υπάρχουν δύο τύποι βιολογικών προϊόντων:

- αυτά που βρίσκονται στο **μεταβατικό στάδιο** (στάδιο μετατροπής της καλλιέργειας του εδάφους από εντατικοποιημένη χημική σε βιολογική). Το μεταβατικό στάδιο (στο οποίο δε χρησιμοποιούνται φυσικά χημικές ουσίες) είναι το απαιτούμενο χρονικό διάστημα για να απαλλαγεί το έδαφος από τα υπολείμματα των χημικών ουσιών (συνήθως δυο περίπου χρόνια).
- αυτά που είναι **πλήρως βιολογικά** (μετά την πάροδο του μεταβατικού σταδίου).

Η διαφορά μεταξύ των βιολογικών προϊόντων και των μη, είναι εμφανής από την πρώτη φορά, τόσο στη γεύση όσο και στην ποιότητα. Φυσικά εξωτερικά η εμφάνισή τους είναι όπως πραγματικά έπρεπε να είναι, δηλαδή απουσιάζει το τεχνητό γυάλισμα, υπάρχουν ραγάδες στο φλοιό, οι καρποί είναι ασύμμετροι και αντέχουν φυσιολογικό χρονικό διάστημα πριν χαλάσουν και άλλα πολλά που μας παραξενεύουν με τα προϊόντα που βομβαρδίζονται με χημικά. Το Υπουργείο Ανάπτυξης κάποια στιγμή μέσα στο 2007 προσπάθησε (μετά από πιέσεις του Σωματείου Λαϊκών Αγορών) να ενσωματώσει τις βιολογικές λαϊκές αγορές εντός των λαϊκών αγορών που λειτουργούν σε όλη την επικράτεια. Ευτυχώς μέχρι τώρα έχει αποφευχθεί κάτι τέτοιο.

1.1.2. Πώς τα ξεχωρίζω;

Ένα προϊόν για να είναι βιολογικό πρέπει να φέρει στη συσκευασία του το ειδικό σήμα πιστοποίησης του οργανισμού που το έχει ελέγξει σε όλα τα στάδια παραγωγής του, καθώς και τον ειδικό αριθμό πιστοποίησης. Στην Ελλάδα οι φορείς Ελέγχου και Πιστοποίησης, αναγνωρισμένοι από το υπουργείο Γεωργίας, είναι πλέον πέντε: η ΔΗΩ, η ΒΙΟΕΛΛΑΣ (πρώην ΣΟΓΕ), η ΑΓΡΟCERT (πρώην ΟΠΕΓΕΠ), η Q WAYS, η ACERT και η ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ. Επίσης, όλα τα βιολογικά προϊόντα πρέπει να αναγράφουν το όνομα του παραγωγού, τον μεταποιητή (αν υπάρχει), τον τόπο παραγωγής, αλλά και οποιαδήποτε άλλη πληροφορία αφορά την ταυτότητα του προϊόντος. Είναι όλα συσκευασμένα, εκτός από εκείνα που πωλούνται μέσα στα κτήματα που παράγονται.

1.1.3. Τι πρέπει να προσέξω;

1) Ορισμένες καλλιέργειες βρίσκονται στο μεταβατικό στάδιο μετατροπής τους από εντατικοποιημένες χημικές σε βιολογικές. Το απαιτούμενο χρονικό διάστημα για να απαλλαγεί το έδαφος από τα υπολείμματα των χημικών ουσιών είναι περίπου δυο χρόνια. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η πορεία της καλλιέργειας ελέγχεται από τους οργανισμούς πιστοποίησης. Είναι απαραίτητο να γνωρίζει ο καταναλωτής ότι τα προϊόντα που παράγονται από αυτές τις καλλιέργειες πρέπει να φέρουν την ένδειξη "Προϊόν βιολογικής καλλιέργειας σε μεταβατικό στάδιο".

2) Τα πραγματικά βιολογικά προϊόντα, κυρίως τα οπωροκηπευτικά, είναι διαθέσιμα μόνον την περίοδο της εποχής τους. Εξωτερικά μπορεί να μην έχουν πολύ όμορφη εμφάνιση, αλλά έχουν σίγουρα μεγαλύτερη διατροφική αξία από τα συμβατικά.

3) Τα βιολογικά προϊόντα δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να συγχέονται με τα γενετικώς τροποποιημένα ή αλλιώς μεταλλαγμένα τρόφιμα. Μεταλλαγμένα ονομάζονται τα προϊόντα που είναι αποτέλεσμα της εισαγωγής γονιδίων σε συμβατικές τροφές. Η θρεπτική τους αξία είναι αμφιβόλου ποιότητας και δεν έχουν καμία σχέση με τα βιολογικά.

1.1.4. Γιατί να τα προτιμήσω;

Ένα πρώτο πλεονέκτημα των βιολογικών προϊόντων είναι ότι προστατεύουν τον καταναλωτή από τις επικίνδυνες τοξικές ουσίες που περιέχουν τα φυτοφάρμακα με τα οποία ραντίζονται οι συμβατικές καλλιέργειες. Το γεγονός ότι δεν χρησιμοποιούνται χημικά λιπάσματα και συνθετικές ορμόνες, σημαίνει ότι το φυτό δεν "βιάζεται" να αναπτυχθεί και έχει μια φυσιολογική ανάπτυξη. Είναι αναμφισβήτητο ότι τα βιολογικά προϊόντα έχουν μεγαλύτερη θρεπτική αξία, σε σχέση με τα συμβατικά, δηλαδή τα προϊόντα της εντατικής χημικής καλλιέργειας. Αυτό συμβαίνει γιατί έχουν μεγαλύτερη περιεκτικότητα σε φυσικά σάκχαρα, μέταλλα, ιχνοστοιχεία και μικρότερη περιεκτικότητα σε νερό. Επίσης διαθέτουν μεγαλύτερη περιεκτικότητα σε βιταμίνες και αντιοξειδωτικές ουσίες. Η γεύση τους είναι περισσότερο ολοκληρωμένη και μεστή ενώ διατηρούν σε μεγάλο βαθμό τα αρώματα τους.

1.1.5.Γιατί είναι πιο ακριβά;

Οι τιμές των βιολογικών προϊόντων είναι υψηλότερες από αυτές των συμβατικών τροφίμων. Αυτό συμβαίνει κυρίως διότι οι διάφορες τεχνικές που χρησιμοποιούνται μέχρι να παραχθεί το τελικό προϊόν είναι ιδιαίτερα δαπανηρές. Ακόμη, η απόδοση των βιολογικών καλλιεργειών είναι μικρή διότι η καλλιέργεια γίνεται με φυσιολογικούς ρυθμούς και δεν υπάρχουν φαινόμενα "υπερπαραγωγής", όπως συμβαίνει στη συμβατική γεωργία. Τέλος, είναι σημαντικό ότι η καταναλωτική αγορά των βιολογικών προϊόντων σε ορισμένες χώρες, όπως η Ελλάδα, δεν είναι ακόμα πολύ ανεπτυγμένη, με αποτέλεσμα να διατηρούνται ακόμη οι τιμές σε υψηλά επίπεδα.

1.1.6.Που τα βρίσκω;

Τα βιολογικά προϊόντα, με τον καιρό, συναντώνται σε όλο και περισσότερα σημεία πώλησης. Οι καταναλωτές μπορούν να τα προμηθευτούν από ειδικά καταστήματα βιολογικής-οικολογικής διατροφής, τα οποία υπάρχουν πλέον στις περισσότερες περιοχές, και σε μεγάλες αλυσίδες σούπερ-μάρκετ. Το τελευταίο διάστημα προϊόντα βιολογικής γεωργίας πωλούνται σε ειδικές λαϊκές αγορές που υπάρχουν στην Αττική και τη Θεσσαλονίκη. Οι λαϊκές αυτές αγορές γίνονται συνήθως απογευματινές ώρες.

1.1.7.Ποια η επίδραση τους στο φυσικό περιβάλλον;

Η βιολογική γεωργία, αποτελεί μια εναλλακτική πρόταση ήπιας γεωργίας, φιλικής προς το περιβάλλον και τον άνθρωπο. Τα διατροφικά και οικολογικά αδιέξοδα στα οποία έχει οδηγήσει η εντατική χημική γεωργία καθιστούν την βιολογική πρόταση κάτι παραπάνω από απαραίτητη. Η προτίμηση των βιολογικών προϊόντων δεν αποτελεί μόνο μια συνειδητοποιημένη καταναλωτική επιλογή, αλλά συνιστά και μια διαφορετική αντίληψη με κέντρο της το σεβασμό προς τη φύση και την ποιότητα ζωής. Η βιολογική γεωργία βοηθάει την "αποτοξίνωση" του περιβάλλοντος από τα τοξικά δηλητήρια με τα οποία η συμβατική καλλιέργεια έχει επιβαρύνει το οικοσύστημα.

1.1.8.Πώς αποκτώ το «βιολογικό» σήμα;

Κάθε αγρότης μπορεί να υποβάλλει μία αίτηση σε έναν από τους πέντε οργανισμούς πιστοποίησης για να χαρακτηριστούν τα προϊόντα του "βιολογικά" και να λάβει το σχετικό σήμα. Η χορήγηση του σήματος δημιουργεί φυσικά υποχρεώσεις και από τις δύο πλευρές. Ο αγρότης θα τηρεί τους όρους καλλιέργειας και ο οργανισμός με τους αρμόδιους επιστήμονες θα παρακολουθεί την πορεία της καλλιέργειας και αν τηρούνται οι αρχές του Ευρωπαϊκού Κανονισμού. Οι ελεγκτές είναι υποχρεωμένοι στις δύο ετήσιες εκθέσεις που θα κάνουν για την συγκεκριμένη καλλιέργεια να πουν αν το προϊόν είναι βιολογικό ή όχι. Ελέγχουν τον συγκεκριμένο αγρό αν είναι επιβαρυνμένος από προηγούμενη χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων, τι ουσίες και τι μέσα χρησιμοποιούν στην περίοδο των καλλιεργειών του

αγρού ώστε ο αγρός να μην εξαντλείται, από άποψη θρεπτικών στοιχείων του εδάφους, και να είναι πάντα έτοιμος για νέα καλλιέργεια (αειφορία).

Επειδή πολλά αγροκτήματα καλλιεργούνταν πριν εντατικά με υπερβολική χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων, και το έδαφος έχει έντονα μολυνθεί, ορίζεται ένα τριετές μεταβατικό στάδιο οπότε τους απονέμεται το κόκκινο βιολογικό σήμα. Μετά το μεταβατικό στάδιο της τριετίας, απονέμεται από τον οργανισμό πιστοποίησης το πράσινο σήμα. Τα σήματα αυτά μπορούν είτε να κολληθούν πάνω στην ετικέτα είτε να τυπωθούν κατά την εκτύπωσή της. Η πολιτεία οφείλει να βελτιώσει την νομοθεσία της στον τομέα αυτό και να φροντίζει να εφαρμόζεται. Οι ποινές στους παραβάτες να είναι αυστηρές και όπου χρειάζεται να επεμβαίνει ο εισαγγελέας και να επιβάλλει αυστηρές ποινές.

1.2.ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

1.2.1.Έλεγχος και πιστοποίηση βιολογικών προϊόντων

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ήδη από το 1992 έχει προσδιορίσει την έννοια των βιολογικών προϊόντων: Είναι τα γεωργικά προϊόντα που παράγονται χωρίς να χρησιμοποιηθούν λιπάσματα, φυτοφάρμακα και χημικές συνθετικές ορμόνες. Δεν πρέπει ωστόσο να συγχέουμε τα βιολογικά προϊόντα με τα οικολογικά. Ο όρος οικολογικά αποδίδεται συνήθως σε προϊόντα που δεν είναι τρόφιμα, όπως λ.χ. οικιακές συσκευές, ρούχα, αυτοκίνητα κλπ., που σέβονται και προστατεύουν το περιβάλλον. Στα βιολογικά προϊόντα, απονέμεται το σήμα από έξι οργανισμούς πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων, Οι οργανισμοί αυτοί έχουν την ευθύνη να ελέγχουν και να πιστοποιούν τα βιολογικά προϊόντα και εποπτεύονται από το Υπουργείο Γεωργίας

- ΔΗΩ,
- ΟΠΕΓΕΠ ή AGROCERT,
- ΒΙΟΕΛΛΑΣ (πρώην ΣΟΓΕ)
- Φυσιολογική ΕΠΕ.
- Qways
- A cert A.E.

Τα τελευταία χρόνια γίνεται συστηματική προσπάθεια από το Υπουργείο Γεωργίας, προκειμένου τα γεωργικά προϊόντα να εισαχθούν σε ένα σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης τέτοιο που αφενός να συμβαδίζει με τα κοινοτικά πρότυπα και αφετέρου, και το πιο σημαντικό, να εξασφαλίζει την ποιότητα των γεωργικών προϊόντων στο βαθμό που θα εγγυώνται την υγεία του καταναλωτικού κοινού. Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας ιδρύθηκε ο Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (ΟΠΕΓΕΠ), με σκοπό να υλοποιήσει όλα τα παραπάνω ζητούμενα. Ο έλεγχος και η πιστοποίηση των βιολογικών προϊόντων γίνονται από φορείς και οργανισμούς πιστοποιημένους από τα αρμόδια Υπουργεία.

1.2.2.ΟΠΕΓΕΠ (AGROCERT)

Ο Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (ΟΠΕΓΕΠ), με διακριτικό τίτλο AGROCERT, είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου του υπουργείου Γεωργίας, λειτουργεί χάρη του δημόσιου συμφέροντος και τελεί υπό την εποπτεία του υπουργού Γεωργίας. Η ίδρυση του AGROCERT αποτελεί τη συνισταμένη της αποτίμησης των εξελίξεων των παγκοσμιοποιημένων πλέον αγορών, της δυναμικής, των απαιτήσεων και των μορφών ανταγωνισμού που αναπτύσσονται σε αυτές και επηρεάζουν ως εκ τούτου και τα ελληνικά γεωργικά προϊόντα. Αυτή η παγκοσμιοποίηση της αγοράς δημιουργεί υψηλές απαιτήσεις, που στην περίπτωση των γεωργικών προϊόντων στρέφονται προς την κατεύθυνση της ποιότητας. Οι αγορές κατακλύζονται από προϊόντα και γίνονται πιο ανταγωνιστικές για τους παραγωγούς, ενώ οι καταναλωτές θέτουν υψηλότερες απαιτήσεις στη

διαδικασία επιλογής των προϊόντων που θέλουν να απολαύσουν. Εύκολα βλέπουμε το συμπέρασμα, ότι η ποιότητα είναι το ζητούμενο.

Στον AGROCERT, μιλάμε για τη διασφάλιση της ποιότητας, για την τεκμηρίωσή της, για την πιστοποίηση της ποιότητας του προϊόντος και πώς αυτό θα γίνει με τον πιο αντικειμενικό και αξιόπιστο τρόπο. Γι' αυτόν το λόγο, σε συνεργασία με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, καταρτίζονται προδιαγραφές και εκπονούνται πρότυπα, σύμφωνα με τα οποία πρέπει να παράγονται ή και να μεταποιούνται τα ελληνικά γεωργικά προϊόντα. Αυτές ακριβώς τις διαδικασίες, όπου προαιρετικά εφαρμόζονται, επιθεωρεί και επιβλέπει ο AGROCERT με τα εκπαιδευμένα ελεγκτικά του όργανα και τα συνεργαζόμενα με αυτόν εργαστήρια και τις πιστοποιεί απονέμοντας πιστοποιητικά και σήματα αναγνωρισμένα και κατοχυρωμένα. Πίσω από αυτά τα σήματα, υπάρχουν όλες εκείνες οι προϋποθέσεις της αντικειμενικότητας και της αμεροληψίας, που κατοχυρώνουν την αξιοπιστία και τη φερεγγυότητα ενός τόσο ευαίσθητου συστήματος, όπως αυτό της διασφάλισης της ποιότητας. Αυτό είναι το αντικείμενο του AGROCERT.

Ο AGROCERT συμμετέχει διά εκπροσώπων ή ως διοργανωτής σε ημερίδες, επιστημονικά συνέδρια και εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό, με στόχο:

- Την προβολή του θεσμικού ρόλου και των δραστηριοτήτων του AGROCERT
- Τη συνεχή ενημέρωση του AGROCERT για τις εξελίξεις στο διεθνές και το ευρωπαϊκό κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον που επηρεάζουν άμεσα το μέλλον και τη βιωσιμότητα της ελληνικής γεωργίας, αλλά και για τα δρώμενα στο χώρο της πιστοποίησης των γεωργικών προϊόντων
- Την ενθάρρυνση των παραγωγών να υιοθετήσουν συστήματα ποιότητας στις γεωργικές τους εκμεταλλεύσεις
- Τη διαρκή ενημέρωση των στελεχών του, σχετικά με τις εξελίξεις της επιστήμης και της τεχνολογίας σε διάφορους τομείς ενδιαφέροντος και τη μεταφορά, διάχυση αλλά και προσαρμογή της νέας τεχνογνωσίας και των καινοτομιών στις ιδιαιτερότητες των ελληνικών αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

1.2.2.1.Σκοπός και στόχοι της AGROCERT

1. Η προαγωγή και η διασφάλιση της ποιότητας των γεωργικών προϊόντων, η προστασία όρων που αφορούν την προέλευση τους και η προώθηση φιλοπεριβαλλοντικών συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης γεωργικών και δασικών εκμεταλλεύσεων.
2. Η δημιουργία και η εφαρμογή προτύπων, οδηγιών και προδιαγραφών ποιότητας του συνόλου των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα, με βάση τις εξελίξεις της τεχνολογίας και της αγοράς σε συνδυασμό με τη δυναμική που αναπτύσσεται από την άσκηση της αγροτικής πολιτικής σύμφωνα με τα Ευρωπαϊκά δεδομένα.

3. Η ανάπτυξη της απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής, του αναγκαίου ανθρώπινου δυναμικού και της οικονομικής αυτοδυναμίας του, για την αποτελεσματική λειτουργία των μηχανισμών ελέγχου, της παρακολούθησης διαδικασιών πιστοποίησης της ποιότητας και κατοχύρωσης της ταυτότητας των Ελληνικών προϊόντων του πρωτογενούς τομέα.
4. Η σταδιακή αποδέσμευση της αγροτικής παραγωγής από τα οποιαδήποτε εθνικά ή Ευρωπαϊκά καθεστάτα ενισχύσεων ή επιδοτήσεων και η δημιουργία των προϋποθέσεων αυτοδύναμης επιβίωσης και ανάπτυξης της στην αγορά, μέσω της ενίσχυσης των διαδικασιών παραγωγής και μεταποίησης με την εφαρμογή των αναγνωρισμένων προτύπων και διαδικασιών πιστοποίησης ποιότητας του ΟΠΕΓΕΠ - AGROCERT.
5. Η αναγνώριση και κατοχύρωση του ΟΠΕΓΕΠ - AGROCERT ως εγγυητή της ποιότητας των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα, στα πλαίσια της αναπτυσσόμενης ελεύθερης αγοράς.
6. Η αναγνώριση και αξιοποίηση της λανθάνουσας ζήτησης προϊόντων και υπηρεσιών, σύμφωνα με τη γεωγραφική και κατά κατηγορία κατανομή τους, καθώς και ο προσδιορισμός των πεδίων ανάπτυξης πρόσθετων δραστηριοτήτων.

1.2.3.ΔΗΩ

(Οργανισμός Ελέγχου και Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων)

Ιδρύθηκε τον Ιανουάριο του 1993 και είναι Αστική μη κερδοσκοπική Εταιρεία. Βασικός στόχος και σκοπός του Οργανισμού είναι η πιστοποίηση προϊόντων βιολογικής γεωργίας. Στους σκοπούς του Οργανισμού συμπεριλαμβάνεται και κάθε άλλη δράση ή ενέργεια που συμβάλλει στην ανάπτυξη και διάδοση της βιολογικής γεωργίας, αλλά και γενικότερα στην προστασία του περιβάλλοντος και στην προστασία της υγείας των καταναλωτών. Το όνομα ΔΗΩ αναφέρεται στη Δήμητρα, την αρχαία θεά της γεωργίας (Δη= μήτηρ, δηλαδή μητέρα της γης. Το Δη είναι συνώνυμο με την γη).

1.2.4.ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ

Δύσκολος υπήρξε εξ αρχής ο δρόμος της 'ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ' μέσα στην δυσβελτίωτη ελληνική αγροτική πραγματικότητα. Όμως υπήρξε και εξακολουθεί να είναι συναρπαστικός και δημιουργικός. Στις ρίζες της 'ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ' βρίσκεται μια Κίνηση, αντίδραση στην ασύδοτη «χημειοποίηση» του Κέντρο-Μακεδονικού Κάμπου, στα μέσα της δεκαετίας του '80. Από την Κίνηση αντλήθηκε ανθρώπινο δυναμικό ώστε λίγο αργότερα, το 1987, να ιδρυθεί ο πρώτος στην Ελλάδα Αγροτικός

Συνεταιρισμός Οργανικών Καλλιεργειών «ΒΙΟΤΟΠ» Αλεξάνδρειας, που επί 8 περίπου χρόνια καλλιεργούσε, μεταποιούσε, και εμπορεύονταν προϊόντα Οργανικής Γεωργίας με βάση τις προδιαγραφές της IFOAM. Ο ΒΙΟ-ΤΟΠ τροφοδότησε με έμπειρο ανθρώπινο δυναμικό τη 'ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ' επε., που το 1994 αναγνωρίστηκε από το Υπουργείο Γεωργίας ως Οργανισμός Πιστοποίησης Προϊόντων Βιολογικής Γεωργίας σύμφωνα με τον Κανονισμό 2092/91 Ε.Ε. Η 'ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ' (EL-02-BIO) γνωρίζει τους συμβεβλημένους μαζί της γεωργούς, κτηνοτρόφους, μεταποιητές «με το όνομά τους». Μαζί τους έχει πάντα ζωντανή λειτουργική σχέση, «μετατρεπτική» της παλιάς τους «κακιάς νοοτροπίας». Σήμερα η 'ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ' ελέγχει και πιστοποιεί περί τους 800 επιχειρηματίες από όλους τους κλάδους παραγωγής. Πιστοποιεί περί τα 80.000 στρέμματα, εκ των οποίων περί τις 60 αμπελουργικές και αμπελοοινικές επιχειρήσεις με 12 πιστοποιημένα οινοποιεία. Επίσης, πιστοποιεί μεγάλο αριθμό αιγοπροβάτων, βοοειδών και χοίρων. Ο Σκοπός-Μέσο του Ελεγκτικού-Πιστοποιητικού της έργου συμπυκνώνεται στο: "Κυκλική" Νοοτροπία + Λειτουργικός Έλεγχος = "Φυσιολογική" Ποιότητα

1.2.5.ΒΙΟΕΛΛΑΣ (ΣΟΓΕ)

Το Ινστιτούτο Ελέγχου Βιολογικών Προϊόντων Α.Ε. **ΒΙΟΕΛΛΑΣ** αποτελεί εγκεκριμένο **Οργανισμό Ελέγχου και Πιστοποίησης** για προϊόντα βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας. Το **ΒΙΟΕΛΛΑΣ** ιδρύθηκε το 2001 ως Ανώνυμη Εταιρεία από μέλη και προσωπικό του Συλλόγου Οικολογικής Γεωργίας Ελλάδας Σ.Ο.Γ.Ε που ιδρύθηκε το 1985 και εγκρίθηκε το 1993 ως ο πρώτος Οργανισμός Ελέγχου και Πιστοποίησης. Το **ΒΙΟΕΛΛΑΣ** είναι μέλος της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Κινημάτων για την Βιολογική Γεωργία (I.F.O.A.M.)

Το παρακάτω κείμενο θέτει τους στόχους του **ΒΙΟΕΛΛΑΣ** για την επίτευξη της ποιότητας στις υπηρεσίες πιστοποίησης που προσφέρει:

1. Εξασφάλιση της εμπιστευτικότητας και αξιοπιστίας του ως φορέα πιστοποίησης.
2. Αξίопιστη και ανεξάρτητη αξιολόγηση των γεωργικών προϊόντων που παράγονται με βιολογικό τρόπο.
3. Ανεξαρτησία από κάθε εμπορική, οικονομική ή άλλη πίεση που θα μπορούσε να επηρεάσει την κρίση του.
4. Ανταπόκριση στις απαιτήσεις των πελατών του με τον πλέον αποδοτικό και οικονομικό γι' αυτούς τρόπο.

5. Εξασφάλιση της χρήσης μόνον κατάλληλα εκπαιδευμένου προσωπικού και εξωτερικών συνεργατών σε επιθεωρήσεις, Τεχνικές Επιτροπές και στο Ανεξάρτητο Συμβούλιο Πιστοποίησης, με αποδεδειγμένη εμπειρία και διαπιστευτήρια.

6. Την αξιολόγηση και πιστοποίηση προϊόντων βιολογικής γεωργίας μόνον ως προς εθνικά ή/ και διεθνώς αποδεκτών τυποποιητικών εγγράφων (εθνική νομοθεσία και ευρωπαϊκοί κανονισμοί).

7. Την αποδοτική εφαρμογή τεκμηριωμένου Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας που να καλύπτει τις απαιτήσεις του προτύπου **ΕΛΟΤ EN 45011**.

1.2.6.Qways

Ο Φορέας Πιστοποίησης Διαδρομές Ποιότητας Α.Ε.- QWays, ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 2005. Είναι ο πρώτος Φορέας που αδειοδοτήθηκε μετά από πολλά χρόνια στο χώρο του Ελέγχου και Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων, στις 20 Δεκεμβρίου 2005.

Η δραστηριοποίηση του Φορέα Ελέγχου και Πιστοποίησης «Διαδρομές Ποιότητας – QWays», ενός νέου και δυναμικού Φορέα, συμβάλει δημιουργικά, τόσο στην ποιοτική και ποσοτική ανάπτυξη του χώρου της Βιολογικής Γεωργίας, όσο και στην διαμόρφωση ενός «εναλλακτικού» γεωργικού και καταναλωτικού προτύπου. Στόχος μας δεν είναι απλά και μόνο η συμμετοχή σε έναν ξεπερασμένο μηχανισμό διανομής επιδοτήσεων, αλλά η ουσιαστική συμβολή μας μέσω της υπηρεσίας μας στην ανάδειξη εκείνων των βιολογικών προϊόντων ποιότητας που θα κερδίσουν την εμπιστοσύνη του τελικού καταναλωτή και θα δώσουν «Αξία στην Πιστοποίηση».

Η QWays εμφορείται από μια νέα αντίληψη, που αντικατοπτρίζεται στο Σύστημα Ελέγχου και Πιστοποίησης που εφαρμόζει. Ένα Σύστημα λειτουργικό, αξιόπιστο, διαφανές, άμεσο χωρίς υποσημειώσεις και «ψιλά γράμματα».

Τα πάντα είναι γνωστά στο παραγωγό – επιχειρηματία, στις Αρμόδιες Αρχές, στους κοινωνικούς φορείς. Οι δομές του Συστήματος Διαχειρίσεις Ποιότητας εξασφαλίζουν την διαφάνεια, αμεροληψία και ισοτιμία για όλες τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις.

Τα στοιχεία που εγγυώνται ότι η QWays θα φέρει σε πέρας τις ευθύνες που αναλαμβάνει είναι τα ίδια τα χαρακτηριστικά της:

- Η ιστορία, η επιστημονική επάρκεια και η εμπειρία των βασικών στελεχών της,
- Η οργάνωσή της σε σύγχρονη επιχειρηματική βάση, με νέα και δυναμική διοίκηση,
- Η επάρκεια των πόρων για την υλοποίηση των στόχων ποιότητας,
- Η πληρότητα και λειτουργικότητα του συστήματος ποιότητας που εφαρμόζει,
- Η σοβαρότητα και διαφάνεια στις διαδικασίες πιστοποίησης που ακολουθεί,
- Η πολιτική ουσιαστικής συνεργασίας με τις Αρμόδιες Αρχές και όλους τους εμπλεκόμενους στον χώρο (Παραγωγούς και Καταναλωτές),
- Η αποκεντρωμένη διάρθρωσή της με επιθεωρητές σε ολόκληρη την Ελλάδα.

1.2.7.A CERT A.E.

Η a Cert A.E, είναι Οργανισμός Ελέγχου και Πιστοποίησης Προϊόντων και Συστημάτων Διοίκησης. Ιδρύθηκε το 2005 με έδρα την Θεσσαλονίκη, από ανθρώπους με τεχνογνωσία και μεγάλη εμπειρία στο χώρο της πιστοποίησης. Η a Cert παρέχει υπηρεσίες ελέγχου και πιστοποίησης οι οποίες καλύπτουν το σύνολο των αναγκών κάθε επιχείρησης. Επίσης, παρέχει υπηρεσίες επιθεωρήσεων δεύτερου μέρους, όπως και εκπαίδευση στα αντικείμενα τα οποία παρέχει υπηρεσίες πιστοποίησης. Με βάση την πολύχρονη εμπειρία και την άρτια επιστημονική κατάρτιση των στελεχών της, η a Cert δεσμεύεται για την παροχή αξιόπιστης πιστοποίησης η οποία θα προσθέσει την επιζητούμενη προστιθέμενη αξία στις υπηρεσίες και τα προϊόντα των πελατών της. Στόχος μας είναι να γίνουμε η πρώτη σας επιλογή στον έλεγχο και την πιστοποίηση προϊόντων και συστημάτων διοίκησης με την παροχή αξιόπιστων υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ: Η a Cert παρέχει υπηρεσίες που αφορούν στον έλεγχο και την πιστοποίηση Προϊόντων και Συστημάτων Διοίκησης και για το σκοπό αυτό συνεργάζεται με Οργανισμούς Πιστοποίησης του εξωτερικού, έτσι ώστε να παρέχει υπηρεσίες ελέγχου και πιστοποίησης μεγάλης προστιθέμενης αξίας.
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ: Η a Cert αποτελεί ενεργό μέλος της IFOAM, International Federation of Organic Agriculture Movements, ένα ισχυρό δίκτυο 750 οργανώσεων από 108 χώρες που προωθούν τη βιολογική γεωργία σε όλο τον κόσμο.

1.3.Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ

1.3.1.Πόσο «καθαρό» μπορεί να είναι το πιάτο μας;

Τον Οκτώβριο του 2001 και ενώ ως τότε οι έρευνες σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα ήταν αποσπασματικές, οι αρμόδιες γαλλικές αρχές για τον έλεγχο των τροφίμων, αποφάσισαν για πρώτη φορά να προχωρήσουν σε μια επισκόπηση όλων των διαθέσιμων στοιχείων των τελευταίων 20 ετών σε παγκόσμιο επίπεδο σχετικά με το ζήτημα. Το έργο αυτό, που χρειάστηκε περισσότερο από ενάμιση χρόνο για να ολοκληρωθεί, κατέληξε σε μια δημοσίευση 200 σελίδων η οποία αναφέρει ότι κανένα στοιχείο δεν επιτρέπει ακόμη ασφαλείς συγκρίσεις μεταξύ συμβατικών και βιολογικών προϊόντων.

Δεν είναι τυχαίο ότι μια επισκόπηση των ερευνών που είχε γίνει από Βρετανούς ανεξάρτητους ειδικούς το 2001 οδήγησε στον «αποκλεισμό» 77 από τις 99 μελέτες στις οποίες συγκρινόταν η διατροφική αξία των βιολογικών με αυτήν των συμβατικών προϊόντων. Και αυτό διότι στις έρευνες αυτές δεν είχε ληφθεί υπόψη το ιστορικό του εδάφους όπου γινόταν η βιολογική καλλιέργεια (προκειμένου να μπει στην κατηγορία «βιολογικό» χρειάζονται περί τα δύο ως τρία έτη υπομονής προτού αρχίσει η παραγωγή) ή ορισμένες πρακτικές δεν συνέπλεαν με τη λογική της βιολογικής καλλιέργειας. Δεν βρέθηκαν ούτε στοιχεία, αφού άλλωστε δεν υπάρχουν, σχετικά με την επίδραση των βιολογικών ή συμβατικών προϊόντων στην υγεία των καταναλωτών. Τα μόνα στοιχεία αφορούσαν τη σύγκριση σχετικά με την ποσότητα θρεπτικών συστατικών μεταξύ των προϊόντων. Ούτε όμως αυτές οι συγκρίσεις μπορούν να δώσουν ασφαλείς απαντήσεις αφού παράγοντες όπως η ποιότητα του εδάφους και οι καιρικές συνθήκες μπορούν να επηρεάσουν τη χημική σύσταση του προϊόντος.

Πάντως με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία η έκθεση των Γάλλων ειδικών καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι έστω και αδύναμες τάσεις που διαφαίνονται σχετικά με ορισμένα θρεπτικά συστατικά, τη χημική σύσταση και τη διατροφική αξία προϊόντων βιολογικής ή συμβατικής καλλιέργειας δείχνουν ότι δεν υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ τους.

1.3.2.Η φυσική κατάσταση

Στο θέμα της υγείας των ατόμων που καταναλώνουν βιολογικά προϊόντα θέτει το ερώτημα αν μόνο η διατροφή τους είναι υπεύθυνη για την καλή φυσική τους κατάσταση. Όπως αναφέρεται, έχει φανεί ότι οι καταναλωτές βιολογικών προϊόντων έχουν καλύτερη υγεία. Μήπως όμως αυτό συμβαίνει χάρη σε έναν πιο υγιεινό τρόπο ζωής που ακολουθούν γενικότερα, πιο ισορροπημένα γεύματα με λιγότερα λίπη, μικρότερη κατανάλωση κρέατος και έμφαση στο ψωμί ολικής αλέσεως, στα λαχανικά και στα φρέσκα φρούτα;

Στο σημαντικό επίσης ζήτημα της γεύσης επισημαίνεται το γεγονός ότι πολλές φορές ο καταναλωτής που ξέρει πως έχει μπροστά του ένα πιστοποιημένο υγιεινό προϊόν, το οποίο πλήρωσε μάλιστα αδρά, ίσως να το βρίσκει και πιο γευστικό. Πάντως αρκετοί είναι οι ειδικοί οι οποίοι τονίζουν ότι στο θέμα της γεύσης υπάρχει «βιολογική» υπεροχή. Και εξηγούν ότι οι ορμόνες που χρησιμοποιούνται από τους συμβατικούς καλλιεργητές «αραιώνουν» τη γεύση και το άρωμα των φρούτων και των λαχανικών αφού αυξάνεται ο όγκος των προϊόντων τα οποία απορροφούν περισσότερο νερό. Σύμφωνα με έρευνες του υπουργείου Γεωργίας της Γερμανίας, τα συμβατικά προϊόντα περιέχουν 23% περισσότερο νερό από τα βιολογικά.

1.3.3. Καλύτερη υγεία

Ο καθηγητής Προληπτικής Ιατρικής και Διατροφής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης κ. Α. Καφάτος αναφέρει ότι όντως δεν υπάρχουν έρευνες που να αφορούν άτομα που έχουν κάνει μακροχρόνια χρήση βιολογικών προϊόντων ώστε να μπορούμε να εξαγάγουμε ασφαλή συμπεράσματα για την επίδρασή τους στην υγεία. Σημειώνει επίσης ότι ένας καταναλωτής που επιμένει βιολογικά ίσως έχει τελικώς καλύτερη υγεία επειδή όλες οι επιλογές στη ζωή του, συμπεριλαμβανομένης αυτής του διαιτολογίου που ακολουθεί, είναι προσεκτικές.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, το γεγονός ότι δεν έχουμε στα χέρια μας στοιχεία ερευνών συγκεκριμένα που να αποδεικνύουν ότι ο επιμένων βιολογικά είναι ένας πιο υγιής άνθρωπος δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να ενισχύσουμε την προσπάθεια για βιολογικές καλλιέργειες, σύμφωνα με τον καθηγητή. *«Δεν είναι ανάγκη να περιμένουμε 50 χρόνια ώστε να γίνουν έρευνες σε ανθρώπους για να αποδειχθεί ότι τα προϊόντα που δεν έχουν αναπτυχθεί με τη χρήση φυτοφαρμάκων είναι καλά. Δεν υπάρχει περιθώριο για πειράματα καθώς μιλούμε για ανθρώπινες ζωές».*

Από την πλευρά του, ο κ. Σ. Ζαμπέτογλου του Οργανισμού Ελέγχου και Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων ΔΗΩ (ένας από τους πέντε τέτοιους εγκεκριμένους οργανισμούς στη χώρα μας) σημειώνει: *«Σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούσαμε να πούμε ότι οτιδήποτε είναι συμβατικό είναι και για πέταμα ή επίσης ότι κάθε βιολογικό προϊόν είναι και καλό σε ποιότητα. Απλώς όλοι υπολογίζουμε με τη λογική, καθώς δεν υπάρχουν συγκεκριμένα στοιχεία ερευνών που να το αποδεικνύουν, ότι τα βιολογικά προϊόντα, εφόσον δεν είναι βεβαρημένα από οτιδήποτε χημικό, είναι καλά για την υγεία».*

1.3.4. Θρεπτική αξία

Είναι αναμφισβήτητο ότι τα βιολογικά προϊόντα έχουν μεγαλύτερη θρεπτική και υγιεινή αξία, σε σχέση με τα συμβατικά, δηλαδή τα προϊόντα της εντατικής χημικής καλλιέργειας. Το ότι δεν ραντίζονται με φυτοφάρμακα είναι μία σημαντική προστασία του κοινού απ' τις πιο επικίνδυνες και ύπουλες τοξικές ουσίες, που τα κατάλοιπά τους ενδέχεται να φτάσουν ως το πιάτο του καταναλωτή. Το γεγονός ότι δεν χρησιμοποιούνται χημικά λιπάσματα και συνθετικές ορμόνες, σημαίνει ότι το φυτό δεν βιάζεται να αναπτυχθεί, αναπτύσσεται στην εποχή του και μας δίνει προϊόντα νόστιμα, υγιεινά και θρεπτικά. Οι καλλιεργητές επίσης μας γλυτώνουν από τα επικίνδυνα ραντίσματα φυτοφαρμάκων, που μπορούν να έχουν λίαν σοβαρές επιπτώσεις στην υγεία τους.

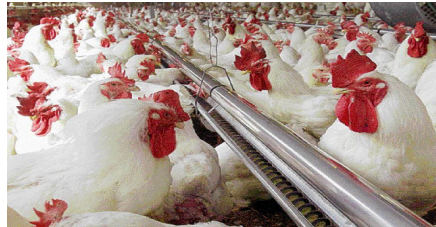
Πολλά ωστόσο, από τα βιολογικά προϊόντα, είναι πιο ακριβά από τα αντίστοιχα προϊόντα της εντατικής χημικής γεωργική παραγωγής. Οι λόγοι είναι πολλοί. Πρώτα-πρώτα γιατί χρειάζονται περισσότερα εργατικά χέρια για να παραχθούν. Οι διάφορες τεχνικές που χρησιμοποιούν είναι αρκετά ακριβές, η απόδοση είναι φυσιολογική και όχι υπερπαραγωγή όπως της συμβατικής γεωργίας. Δεν υπάρχει μεγάλη και εύκολη αγορά. Σαν συνειδητοί ωστόσο, καταναλωτές, πρέπει να επιμένουμε, έστω κι αν τα βιολογικά προϊόντα μας στοιχίζουν ακριβότερα, γιατί με τον τρόπο αυτό θα βοηθήσουμε την διάδοσή τους.

1.4.ΚΟΤΟΠΟΥΛΟ

ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ - ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΒΟΣΚΗΣ - ΣΥΜΒΑΤΙΚΟ

ΞΕΡΟΥΜΕ ΑΡΑΓΕ ΤΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΤΟΥΣ;

Τα τελευταία χρόνια, το κρέας του κοτόπουλου είναι αυτό που έχει απασχολήσει, ίσως περισσότερο από κάθε άλλο, την κοινή γνώμη με διάφορα «διατροφικά σκάνδαλα». Αυτό το γεγονός εκμεταλλεύτηκαν στο παρελθόν αρκετοί παραγωγοί οικόσιτων κυρίως κοτόπουλων, αποδίδοντας ο καθένας στο προϊόν του διάφορους χαρακτηρισμούς του τύπου, «χωριάτικο», «παραδοσιακό» «ελευθέρας βοσκής» «βιολογικό», «αλανιάρικο», «οικολογικό» κ.τ.λ. Έτσι αρκετοί καταναλωτές σήμερα δεν γνωρίζουν τι ακριβώς σημαίνουν αυτοί οι χαρακτηρισμοί τόσο για την ποιότητα του κρέατος, όσο και για τις συνθήκες διαβίωσης των κοτόπουλων.

Η συνηθέστερη παρερμηνεία αφορά τους όρους «ελεύθερης βοσκής» και «βιολογικό»(ή «οικολογικό»). Θα πρέπει να γίνει σαφές πως οι όροι αυτοί, ως χαρακτηρισμοί κρέατος κοτόπουλου, μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο αν η παραγωγή πληρεί κάποιες πολύ συγκεκριμένες προδιαγραφές που ορίζονται αντίστοιχα στους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι προδιαγραφές αυτές μπορούν να ομαδοποιηθούν σε αυτές που αφορούν σε:

- ΔΙΑΤΡΟΦΗ
- ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ
- ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΣΘΕΝΕΙΩΝ
- ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Στον τομέα της διατροφής εντοπίζονται σημαντικότερες διαφορές. Στα κοτόπουλα «ελευθέρας βοσκής» βάσει της νομοθεσίας δεν υπάρχουν ουσιαστικές διαφορές σε σύγκριση με τα συμβατικά κοτόπουλα των εντατικών εκτροφών. Έτσι στην διατροφή τους επιτρέπεται π.χ. η χρήση γενετικώς τροποποιημένων ζωοτροφών (μεταλλαγμένων), η χρήση αντιβιοτικών και κοκκιδιοστατικών για την μεγιστοποίηση της ανάπτυξης, η χρήση ζωικού λίπους και σύνθετων αμινοξέων.

Αντιθέτως στα «βιολογικά» κοτόπουλα όχι μόνο απαγορεύεται η χρήση όλων των παραπάνω, αλλά επιπλέον όλες οι πρώτες ύλες ζωοτροφών (καλαμπόκι, στάρι, κριθάρι, πίτυρα κ.τ.λ.) πρέπει να είναι πιστοποιημένες βιολογικές. Δηλαδή να προέρχονται από αγροκτήματα που πληρούν τις προϋποθέσεις της Βιολογικής Γεωργίας. Επίσης τα αγροκτήματα που βόσκουν είναι και αυτά πιστοποιημένα βιολογικά.

Οι συνθήκες διαβίωσης και αυτές διαφέρουν μεταξύ των τύπων εκτροφής. Τα *συμβατικά* κοτόπουλα αναπτύσσονται σε κλειστούς χώρους με πυκνότητες που συχνά ξεπερνούν τα 18 κοτόπουλα/τ.μ. ενώ δεν υπάρχει περιορισμός στην ηλικία σφαγής (συνήθως σφάζονται περίπου στις 38-40 ημέρες). Τα *«ελευθέρως βοσκής»* έχουν πρόσβαση σε υπαίθριο χώρο που αντιστοιχεί σε 1τ.μ./κοτόπουλο η πυκνότητα στους εσωτερικούς χώρους είναι 13 κοτόπουλα/τ.μ. και η ηλικία σφαγής τους είναι 56 ημέρες.

Τα *«βιολογικά»* απαιτούν τετραπλάσια έκταση υπαίθριου χώρου για τη βοσκή τους (4τ.μ./κοτόπουλο), η πυκνότητά τους στους χώρους όπου παραμένουν το βράδυ είναι 7 κοτόπουλα/τ.μ. και η ηλικία σφαγής τους είναι κατ' ελάχιστο 81 ημέρες. Στην πράξη η έκταση της βοσκής είναι ακόμη μεγαλύτερη ενώ η πυκνότητα ακόμη μικρότερη και ο λόγος είναι πως η εκτροφή σε περισσότερο χώρο είναι ένα σημαντικό «όπλο» στην αντιμετώπιση των ασθενειών δεδομένου ότι απαγορεύεται η χρήση φαρμάκων (βλέπε παρακάτω). Η ηλικία σφαγής μπορεί να ξεπερνά τις 100 ημέρες αφού οι 81 ημέρες που ορίζει ο κανονισμός δεν είναι πάντα αρκετές για την ανάπτυξη του επιθυμητού βάρους.

Η διαφορά στην αντιμετώπιση των ασθενειών δείχνουν και τη σαφή διαφορά «φιλοσοφίας» μεταξύ των μεθόδων εκτροφής. Τόσο στα *συμβατικά* όσο και στα *«ελευθέρως βοσκής»* επιδιώκεται η μεγιστοποίηση της παραγωγής σε σύντομο διάστημα και με μεγάλες πυκνότητες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να είναι αναγκαία η χρήση αντιβιοτικών και άλλων παραγόντων, ακόμα και σε προληπτική βάση, για την αντιμετώπιση των ασθενειών που ευκολότερα παρουσιάζονται λόγω των συνθηκών εκτροφής. Αντιθέτως στα *«βιολογικά»* η καλή υγεία των κοπαδιών στηρίζεται στην επιλογή ανθεκτικών φυλών βραδείας ανάπτυξης, στις μικρές πυκνότητες εκτροφής αποφεύγοντας τον συνωστισμό, στην άσκηση και την συνεχή έκθεση στον ήλιο και τον αέρα και με στη χρήση ομοιοπαθητικών πρακτικών και φυτικών εκχυλισμάτων.

Τέλος σημαντικό κομμάτι στην αλυσίδα της παραγωγής είναι ο έλεγχος και η πιστοποίηση όλων των παραπάνω προϋποθέσεων. Η πιστοποίηση των *«ελευθέρως βοσκής»* πραγματοποιείται από το Υπουργείο Αγρ. Ανάπτυξης (ΟΠΕΓΕΠ), ενώ των *«βιολογικών»* από τους εγκεκριμένους Πιστοποιητικούς Οργανισμούς (ΔΗΩ, ΒΙΟΕΛΛΑΣ, ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ, QWAYS, ACERT) που με την σειρά τους ελέγχονται από το Υπουργείο Αγρ. Ανάπτυξης. Θα πρέπει να τονιστεί πως ο «παραδοσιακός» τρόπος εκτροφής των *«βιολογικών»* κοτόπουλων δεν συνεπάγεται σε καμία περίπτωση οποιαδήποτε παραχώρηση ή έκπτωση στις συνθήκες υγιεινής και τους ελέγχους κατά την επεξεργασία των προϊόντων. Έτσι τόσο η παραγωγή όσο και η μεταποίηση υπόκεινται σε όλους τους προβλεπόμενους κτηνιατρικούς ελέγχους από τα Υπουργεία Ανάπτυξης και Αγρ. Ανάπτυξης ενώ η σφαγή και συσκευασία γίνονται σε εγκεκριμένα και ελεγχόμενα σφαγεία και τυποποιητήρια τα οποία αναφέρονται στην ετικέτα των τελικών προϊόντων.

Από όλα τα παραπάνω γίνεται εύκολα αντιληπτό πως η παραγωγή των *«βιολογικών»* κοτόπουλων είναι μια δύσκολη διαδικασία με μεγάλο κόστος. Ίσως αυτός είναι και ο λόγος που στην Ελλάδα σήμερα δεν πραγματοποιείται από τις μεγάλες εταιρείες που ασχολούνται με την παραγωγή συμβατικών κοτόπουλων αλλά από λίγους μικρούς παραγωγούς που με προσωπική εργασία και μεράκι παράγουν ένα

προϊόν που διαφέρει σημαντικά από τα αντίστοιχα «ελεύθερης βοσκής» και τα συμβατικά.

1.5.ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Με αφορμή τα διατροφικά σκάνδαλα, που απασχόλησαν τα τελευταία χρόνια την ανθρωπότητα, από την ασθένεια των τρελών αγελάδων στην Αγγλία, μέχρι την περίπτωση διοξινών σε κοτόπουλα στο Βέλγιο και Ολλανδία, αλλά και την πρόσφατη διάθεση χιλιάδων γιαουρτιών χαλασμένων στην κατανάλωση στην Ελλάδα, με τις γνωστές κοινωνικές και πολιτικές επιπτώσεις, προκύπτει ένα μείζων πρόβλημα με δύο όψεις: πώς συμβάλλουν οι ανεπτυγμένες χώρες στην εξασφάλιση ακίνδυνης τροφής στους καταναλωτές, και πώς αντιμετωπίζεται η καταπολέμηση του υποσιτισμού παγκόσμια.

Τα προβλήματα της διατροφής των ανεπτυγμένων χωρών, μπορούμε να τα κατατάξουμε σε τρεις κατηγορίες:

- Πρώτα πρώτα, αυτά που σχετίζονται με τις πρωτογενείς παραγωγικές διαδικασίες των τροφίμων (Συμβατικές καλλιέργειες, Οικολογική Γεωργία, Βιολογικά προϊόντα κ.λ.π)
- Μετά αυτά που σχετίζονται με τις επεξεργασίες και τη συντήρηση που υφίστανται μέχρι να φτάσουν στα χέρια του καταναλωτή και
- Τέλος είναι τα προβλήματα που προκύπτουν από την άγνοια του καταναλωτή όσον αφορά βασικές διατροφικές αρχές.

Σκοποί του Ινστιτούτου είναι η διαμόρφωση υγιεινών διατροφικών πολιτικών με την προβολή των ευεργετικών στην ανθρώπινη υγεία επιδράσεων της Μεσογειακής δίαιτας, η διάσωση πρώτων υλών παρασκευασμάτων ή μεθόδων κατασκευής παραδοσιακών εδεσμάτων απειλούμενων προς εξαφάνιση, η προσφορά υποστηρικτικών υπηρεσιών σε επιχειρήσεις του κλάδου τροφίμων και ποτών, όπως επίσης και στις γεωργικές και κτηνοτροφικές επιχειρήσεις της χώρας και η προώθηση των εξαγωγών των ελληνικών τροφίμων και ποτών.

Η δεύτερη όψη του προβλήματος, προκαλεί πραγματικά ντροπή για τον πολιτισμένο κόσμο, οι σκηνές εξαθλίωσης που βλέπουμε πολλές φορές στα ΜΜΕ, όσον αφορά τις χώρες του τρίτου κόσμου. Το γεγονός αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα, όταν ταυτόχρονα στον ανεπτυγμένο κόσμο κυριαρχεί η κοινωνία της αφθονίας και της υπερκατανάλωσης ειδών διατροφής.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα του φαύλου κύκλου της υπανάπτυξης των χωρών του τρίτου λεγόμενου κόσμου, είναι η φτώχεια, η πείνα και η απόλυτη εξαθλίωση, με σημαντικές συνέπειες στην οικονομική και κοινωνική συνοχή των χωρών αυτών. Κύρια αιτία της κατάστασης αυτής είναι η αδυναμία των χωρών αυτών να ενσωματωθούν στον παγκόσμιο καταμερισμό της εργασίας, και να εκμεταλλευτούν τα πλεονεκτήματα του Διεθνούς Εμπορίου. Πολλά ερωτήματα θα προσπαθήσουν να απαντηθούν, όπως: Πώς συμβάλει το Διεθνές Εμπόριο στη διασφάλιση της διατροφής παγκόσμια ; Είναι η φτώχεια αποτέλεσμα της στενότητας, της έλλειψης αγαθών ή αποτελούν κατάληξη άλλων, πιο σύνθετων αιτιών; Αποτελεί η παγκοσμιοποίηση και

η κακή λειτουργία των ανεπτυγμένων κρατών που εκμεταλλεύονται τις φτωχές χώρες τη μόνη αιτία της μιζέριας του τρίτου κόσμου ; Ποιος είναι ο ρόλος του διεθνή παράγοντα και της λεγόμενης «ανθρωπιστικής βοήθειας»;

1.5.1. Ποιος εγγυάται την αυθεντικότητα των βιολογικών προϊόντων;

Ως προς την παραγωγή και τη διακίνηση των τροφίμων, τα βιολογικά προϊόντα είναι αυτά που τηρούν τους αυστηρότερους κανόνες ασφάλειας και ποιότητας. Η αυθεντικότητα και η ποιότητα των προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας και εκτροφής, οι διαδικασίες και οι πρακτικές που εφαρμόζονται διέπονται στο σύνολό τους από την νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ισχύει και στη χώρα μας.

Με βάση τους σχετικούς κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η διαδικασία παραγωγής των προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας και κτηνοτροφίας ελέγχεται σε όλα τα στάδια της με τις αυστηρές προδιαγραφές που θέτουν εγκεκριμένοι αρμόδιοι εγχώριοι και ξένοι οργανισμοί πιστοποίησης. Οι εν λόγω οργανισμοί τελούν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Γεωργίας της χώρας στην οποία ανήκουν.

Στη βιολογική γεωργία ελέγχεται το ακριβές κτήμα στο οποίο καλλιεργήθηκε το προϊόν, ο τρόπος παραγωγής του, ο τρόπος μεταφοράς του και γενικά η κάθε δραστηριότητα που αφορά το προϊόν, από την σπορά ως την συγκομιδή, την ενδεχόμενη μεταποίησή του και την συσκευασία του. Το ίδιο συμβαίνει και στη βιολογική κτηνοτροφία, όπου ελέγχονται οι τροφές τις οποίες καταναλώνουν τα ζώα και οι φάρμες όπου αυτά εκτρέφονται. Επίσης υπάρχουν περιορισμοί σε ότι αφορά την κατανάλωση φαρμάκων από τα ζώα, καθώς βάσει της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας απαγορεύεται η χρήση φαρμάκων για προληπτικούς λόγους ή για να ωθήσουν το ζώο στην πάχυνση.

1.6. Για να γνωρίζετε τι αγοράζετε

Βάσει των διεθνών προτύπων πιστοποίησης, όλα τα προϊόντα βιολογικής καλλιέργειας και εκτροφής, ελληνικά και εισαγόμενα, οφείλουν να φέρουν την αντίστοιχη ένδειξη, το σήμα του οργανισμού που τα πιστοποιεί και τον αριθμό πιστοποίησης τους, πραγματική εγγύηση για την αγνότητά τους. Μπορείτε να είστε σίγουροι για την αυθεντικότητα των προϊόντων που αγοράζετε, διαβάζοντας προσεκτικά τις ετικέτες των προϊόντων. Επίσης, θα πρέπει να επισημανθεί το γεγονός ότι προϊόντα που εμφανίζονται στην αγορά ως "οικολογικά", "υγιεινά", "ολικής αλέσεως" κ.λ.π. δεν έχουν καμία σχέση με τα πιστοποιημένα βιολογικά προϊόντα και δεν εξασφαλίζουν καμιά εγγύηση στον καταναλωτή.

1.7. Παραγωγή τροφίμων

Ο πρώτος όρος για την εντατικοποίηση της παραγωγής είναι η εκβιομηχάνισή της. Αυτό σημαίνει φοβερές εισροές σε μη ανανεούμενα προς το παρόν καύσιμα. Έπειτα είναι η μονοκαλλιέργεια και η καλλιέργεια ποικιλιών που είναι μεν πιο αποδοτικές, αλλά που χρειάζονται φοβερές ποσότητες σε νερό, λιπάσματα και φυτοφάρμακα, καθώς είναι πιο ευαίσθητες στους φυσικούς τους εχθρούς. Έτσι, την αυξημένη παραγωγικότητα και παραγωγή την πληρώνουμε με την υποβάθμιση του περιβάλλοντος.

Και δεν είναι μόνο αυτά. Για την μεγαλύτερη αύξηση της παραγωγής χρησιμοποιούνται αυξίνες (φυτικές ορμόνες) οι οποίες μαζί με νιτρικά από τα λιπάσματα και μέρος από τα εντομοκτόνα, περνάνε και στα προϊόντα για να καταλήξουν τελικά στο στομάχι μας.

Η λύση της οικολογικής γεωργίας, είναι από τα καλύτερα μέσα για την αποφυγή της μόλυνσης του περιβάλλοντος. Μόνο με την οικολογική γεωργία μπορούμε επίσης να ξαναφάμε νόστιμα αγροτικά προϊόντα. Η οικολογική γεωργία αντιμετωπίζει τη φύση σαν αξία ζωής και τον άνθρωπο σαν φυσική, κοινωνική και πολιτιστική οντότητα που οι σχέσεις του με τη φύση υπαγορεύονται από τον νόμο της συνεργασίας και όχι της κατάκτησης.

Οι βασικές της αρχές, όπως διατυπώνονται από την IFOAM. (Διεθνής Οργάνωση Οικολογικής Γεωργίας) είναι:

1. Να δουλεύουμε όσο το δυνατό περισσότερο μέσα σε ένα κλειστό σύστημα και να παίρνουμε τα υλικά μας από τους τοπικούς πόρους.
2. Να διατηρούμε ζωντανό το έδαφος και όσο περισσότερο μπορούμε γόνιμο, με όποιο αντίτιμο αυτό απαιτεί.
3. Να αποφεύγουμε όλες τις μορφές μόλυνσης του περιβάλλοντος που δημιουργούν οι γεωργικές τεχνικές.
4. Να παράγουμε τροφές με υψηλή θρεπτική αξία σε επαρκή ποσότητα.
5. Να μειώσουμε στο ελάχιστο τη χρήση της ενέργειας από πετρέλαιο, άνθρακα, κ.λ.π. στη γεωργική εφαρμογή.
6. Να προσφέρουμε σε όλα τα κατοικίδια ζώα συνθήκες σύμφωνα με τις βιολογικές και ψυχολογικές τους ανάγκες και τις ηθικές αρχές.
7. Να έχουν οι παραγωγοί γεωργικών βιολογικών προϊόντων, έστω μειωμένο εισόδημα και ικανοποίηση από τη δουλειά τους [*]
8. Να σεβόμαστε τις φυσικές οικολογικές ισορροπίες σε όλους τους τομείς.

9. Να επιδιώκουμε πολύπλευρη ανάπτυξη του πολιτισμού σε κάθε περιοχή, ώστε να προστατευθεί η πολιτιστική ταυτότητα του τόπου.

Η οικολογική γεωργία δεν σημαίνει ότι είναι λιγότερο αποδοτική σήμερα, από οικονομική άποψη σε σχέση με τη συμβατική. Το Υπουργείο Γεωργίας της Γερμανίας, σε μια σύγκριση που έκανε ανάμεσα σε 24 κτήματα επαγγελματιών οικολογικής και συμβατικής καλλιέργειας, διαπίστωσε ότι το εισόδημα των βιοκαλλιεργητών ήταν μεγαλύτερο γιατί ναι μεν είχαν λιγότερη παραγωγή, όμως είχαν αφενός λιγότερα έξοδα, και αφετέρου καλύτερες τιμές για τα προϊόντα τους. Επίσης πρέπει να σημειώσουμε ότι το κέρδος του βιοκαλλιεργητή σε σχέση με του συμβατικού καλλιεργητή, πρέπει να προστεθεί και το κοινωνικό κέρδος από τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από λιπάσματα, φυτοφάρμακα κ.λ.π. Οι βιολογικές καλλιέργειες είναι σαφώς ανώτερες από τις χημικές από την οικολογική τους πλευρά. Δεν δηλητηριάζουν το έδαφος και τα βακτήρια του, δεν αποσαθρώνουν το χώμα, δεν το τσιμεντοποιούν, δεν σκοτώνουν ωφέλιμα έντομα ή άλλους οργανισμούς. Μερικοί λένε ότι τα βιολογικά φρούτα και λαχανικά έχουν γεύση που ήξεραν οι παππούδες τους, ενώ τα σημερινά πολλές φορές είναι χωρίς γεύση.

[*] Σαν πρώτο βήμα στην Ελλάδα θα μπορούσαμε να σταματήσουμε την κατάχρηση λιπασμάτων και συνθετικών δηλητηρίων. Μετά το Υπουργείο Γεωργίας πρέπει να κατευθύνει τους γεωπόνους και τους αγρότες. Ταυτόχρονα, πρέπει οι ίδιοι οι αγρότες να μορφωθούν πάνω στο ζήτημα της βιολογικής καλλιέργειας και να επιζητήσουν μια καλύτερη ποιότητα ζωής. Η γνώση υπάρχει. Θα έχουμε το θάρρος να την εφαρμόσουμε; Αν συνεχίσουμε έτσι, η ημέρα που οι αγρότες και οι καταναλωτές θα πέφτουν αναίσθητοι ή νεκροί στη μέση του δρόμου, δεν είναι μακριά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1.ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΤΡΟΦΙΜΑ:

ΝΕΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΘΕΙ Η ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Οι υπουργοί Γεωργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία, τον Μάρτιο του 2007 σχετικά με νέο κανονισμό για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων, που θα είναι απλούστερος τόσο για τους γεωργούς, όσο και για τους καταναλωτές. Στις νέες διατάξεις καθορίζεται πλήρες σύνολο στόχων, βασικών αρχών και κανόνων για τη βιολογική παραγωγή και περιλαμβάνεται νέο πάγιο καθεστώς για τις εισαγωγές καθώς και συνεκτικότερο καθεστώς ελέγχου. Η χρήση του κοινοτικού λογότυπου βιολογικής παραγωγής θα είναι υποχρεωτική, θα επιτρέπεται όμως να χρησιμοποιούνται και εθνικά ή ιδιωτικά λογότυπα. Προς ενημέρωση των καταναλωτών θα πρέπει να αναγράφεται ο τύπος παραγωγής των προϊόντων. Τα τρόφιμα θα επιτρέπεται να φέρουν το λογότυπο βιολογικής παραγωγής μόνον εφόσον τουλάχιστον το 95% των συστατικών τους είναι βιολογικά. Βιολογικά συστατικά θα επιτρέπεται επίσης να αναγράφονται και στα μη βιολογικά προϊόντα, μόνον όμως στον κατάλογο συστατικών. Θα συνεχιστεί η απαγόρευση χρήσης γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ). Θα καταστεί πλέον σαφές ότι ισχύει και για τα βιολογικά προϊόντα το γενικό όριο 0,9% για την τυχαία παρουσία εγκεκριμένων ΓΤΟ. Δεν θα τροποποιηθεί ο κατάλογος των εγκεκριμένων ουσιών για τη βιολογική γεωργία. Οι νέες διατάξεις θα αποτελέσουν επίσης τη βάση για να προστεθούν διατάξεις σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα υδατοκαλλιέργειας, οίνο, φύκι και ζύμες. Ως δεύτερο τμήμα αυτής της αναθεώρησης, και με βάση αυτό το νέο κανονισμό, οι ισχύοντες αυστηροί λεπτομερείς κανόνες θα μεταφερθούν από τον προγενέστερο στο νέο κανονισμό.

Με τον νέο κανονισμό:

- θα ορίζονται σαφέστερα οι στόχοι, οι βασικές αρχές και οι κανόνες για τη βιολογική γεωργία, ενώ παράλληλα θα παρέχεται ευελιξία ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι τοπικές συνθήκες και στάδια ανάπτυξης,
- θα εξασφαλίζεται ότι οι στόχοι και οι βασικές αρχές εφαρμόζονται κατά τον ίδιο τρόπο σε όλα τα στάδια της βιολογικής ζωικής ή φυτικής παραγωγής, υδατοκαλλιέργειας και παραγωγής ζωοτροφών, καθώς και στην παραγωγή βιολογικών τροφίμων,
- θα καταστούν σαφέστεροι οι κανόνες για τους ΓΤΟ, συγκεκριμένα προβλέπεται ότι θα συνεχιστεί η αυστηρή απαγόρευση χρήσης προϊόντων ΓΤΟ στη βιολογική παραγωγή και ότι το γενικό όριο 0,9% τυχαίας παρουσίας εγκεκριμένων ΓΤΟ ισχύει και για τα βιολογικά τρόφιμα,
- θα καλυφθεί το υφιστάμενο νομικό κενό που έχει ως αποτέλεσμα να μην απαγορεύεται η πώληση ως βιολογικών των προϊόντων με ακούσια παρουσία ΓΤΟ άνω του ορίου 0,9%,

- θα καταστεί υποχρεωτικό το λογότυπο ΕΕ για βιολογικά προϊόντα από την ΕΕ, αλλά θα επιτραπεί να συνοδεύεται από εθνικά ή ιδιωτικά λογότυπα, ούτως ώστε να προωθηθεί η «ενιαία αντίληψη» της βιολογικής παραγωγής,
- δεν θα απαγορεύονται αυστηρότερα ιδιωτικά πρότυπα,
- θα εξασφαλιστεί ότι θα επιτρέπεται να επισημαίνονται ως βιολογικά μόνο τα τρόφιμα που περιέχουν βιολογικά συστατικά τουλάχιστον 95%,
- θα επιτρέπεται να αναφέρονται τα βιολογικά συστατικά των μη βιολογικών προϊόντων μόνον στον κατάλογο συστατικών,
- δεν θα καλύπτεται ο κλάδος των εστιατορίων και των κυλικείων, αλλά θα επιτρέπεται στα κράτη μέλη, εφόσον το επιθυμούν, να προβαίνουν σε κανονιστικές ρυθμίσεις στον κλάδο αυτό, εν αναμονή της αναθεώρησης σε επίπεδο ΕΕ, το 2011,
- θα ενισχυθούν οι έλεγχοι που βασίζονται στην εκτίμηση των κινδύνων και θα βελτιωθεί το σύστημα ελέγχων με την ευθυγράμμισή του προς το σύστημα της ΕΕ για τον επίσημο έλεγχο των τροφίμων και των ζωοτροφών που εφαρμόζεται σε όλα τα τρόφιμα και ζωοτροφές, διατηρώντας ωστόσο τους ιδιαίτερους ελέγχους που εφαρμόζονται στη βιολογική παραγωγή,
- θα καθοριστεί νέο πάγιο καθεστώς για τις εισαγωγές, που θα επιτρέπει στις τρίτες χώρες να εξάγουν στην αγορά της ΕΕ υπό τις ίδιες ή ισοδύναμες συνθήκες με τους παραγωγούς της ΕΕ,
- θα απαιτείται η ένδειξη του τύπου παραγωγής των προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων των εισαγόμενων προϊόντων που θα φέρουν το λογότυπο ΕΕ,
- θα δημιουργηθεί η βάση για την προσθήκη διατάξεων σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα υδατοκαλλιέργειας, οίνου, φύκι και ζύμες,
- δεν θα τροποποιηθεί ο κατάλογος επιτρεπόμενων ουσιών για την βιολογική παραγωγή και θα απαιτείται η δημοσίευση των αιτήσεων έγκρισης νέων ουσιών καθώς και κεντρικό σύστημα για την λήψη αποφάσεων σχετικά με εξαιρέσεις,
- εξασφαλίζεται η βάση για τη μεταφορά των λεπτομερών διατάξεων από τον προγενέστερο στο νέο κανονισμό, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται κατάλογοι ουσιών, κανόνες ελέγχου και άλλες λεπτομερείς διατάξεις.

Το 2005, στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 25 κρατών μελών, η γεωργική παραγωγή ήταν βιολογική ή βρισκόταν στο στάδιο μετάβασης στη βιολογική σε έκταση περίπου 6 εκατ. εκταρίων. Αυτό σημαίνει αύξηση μεγαλύτερη από 2% σε σύγκριση προς το 2004. Εξάλλου, το ίδιο διάστημα, αυξήθηκε περισσότερο από 6% ο αριθμός των παραγωγών βιολογικών προϊόντων.

2.2.ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Μέσω των σούπερ-μάρκετ διακινούνται περίπου τα μισά βιολογικά προϊόντα που καταναλώνονται στην Ελλάδα, ενώ τα τελευταία τρία χρόνια έχουν σχεδόν τριπλασιαστεί οι βιοκαλλιεργούμενες εκτάσεις και οι επιχειρηματίες που ασχολούνται με τη βιολογική γεωργία.

Η Ελλάδα κατέχει πλέον αρκετά καλή θέση μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην παραγωγή και κατανάλωση βιολογικών προϊόντων. Όπως αναφέρεται σε εισήγηση που παρουσιάζει στο συνέδριο η προϊσταμένη της Διεύθυνσης Βιολογικής Γεωργίας, Γιάννα Βρανάκη, το κόστος των βιολογικών προϊόντων παραμένει υψηλό, αυξάνονται οι εισαγωγές και οι εξαγωγές και η διάθεσή τους γίνεται κατά 45% από σούπερ-μάρκετ, 5% από μικρά ειδικά καταστήματα και 5% από τις βιολογικές αγορές. Εξάλλου, όπως προκύπτει από τα στοιχεία εισήγησης που παρουσίασε ο καθηγητής του ΑΠΘ, Μιλτιάδης Βασιλακάκης, μετά το 2001 τα ελληνικά νωπά φρούτα αγοράζονται σε μεγάλο ποσοστό από εμπόρους των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης και ιδιαίτερα της Ρωσίας, με εξαίρεση τα κεράσια.

Ο υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Αλέξανδρος Κοντός, μιλώντας από το βήμα του συνεδρίου, το 2006, αναφέρθηκε στις νέες προκλήσεις που παρουσιάζονται για τους Έλληνες παραγωγούς από την Κοινή Αγροτική Πολιτική και ζήτησε να απεγκλωβιστούν από τη νοοτροπία των επιδοτήσεων και της στρεβλής ανάπτυξης. Ανέφερε χαρακτηριστικά την περίπτωση της καπνοκαλλιέργειας όπου, όπως είπε, παρά το γεγονός ότι μειώθηκαν οι καλλιεργούμενες εκτάσεις από 120.000 σε 20.000 στρέμματα, το εισόδημα των καπνοκαλλιεργητών αυξήθηκε. Τα βιολογικά προϊόντα είναι πιο θρεπτικά και αποτελούν ασπίδα για την υγεία μας απέναντι σε ασθένειες όπως ο καρκίνος και οι καρδιοπάθειες, σύμφωνα με την πιο πρόσφατη και μεγαλύτερη μελέτη, στην οποία συμμετείχαν 33 πανεπιστημιακά ιδρύματα από όλη την Ευρώπη. Η οποία επίσης έδειξε ότι στα βιολογικά δημητριακά μπορεί να παρατηρηθούν μεγαλύτερες ποσότητες βιταμινών, σε σχέση με τα συμβατικά αντίστοιχα προϊόντα.

Οι πιο σημαντικές διαπιστώσεις της έρευνας είναι οι εξής:

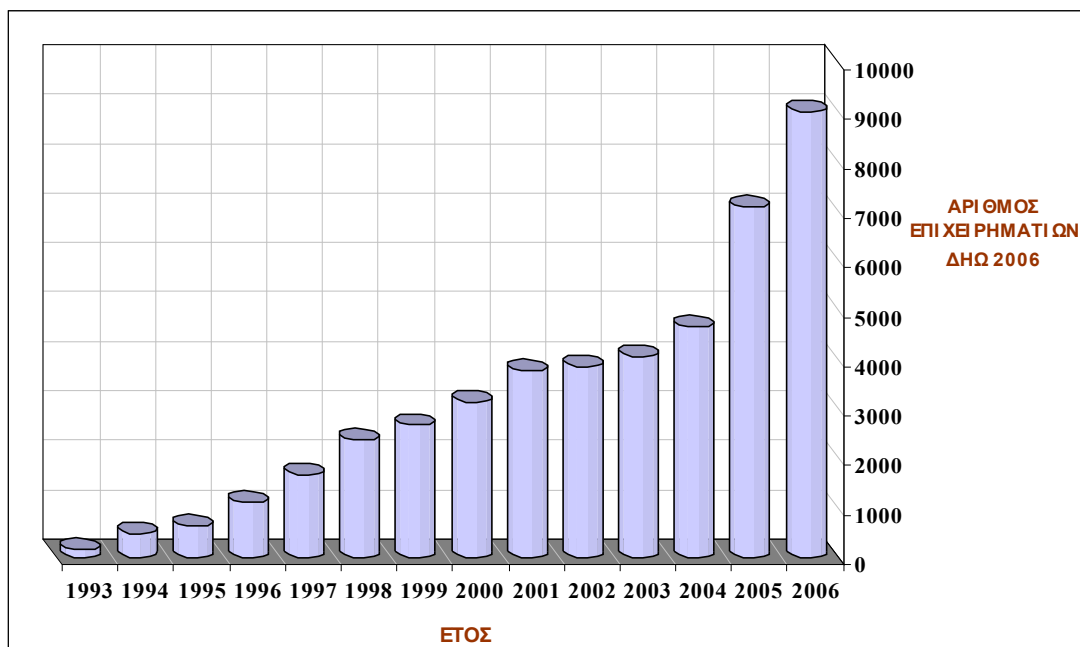
- «τα βιολογικά προϊόντα είναι πιο θρεπτικά και αποτελούν ασπίδα για την υγεία μας απέναντι σε ασθένειες όπως ο καρκίνος και οι καρδιοπάθειες»
- «τα βιολογικά φρούτα και λαχανικά περιέχουν 40% περισσότερα αντιοξειδωτικά από τα συμβατικά προϊόντα, με αποτέλεσμα να προστατεύουν τον οργανισμό από την εκδήλωση σοβαρών παθήσεων»
- «οι διαφορές είναι τόσο εμφανείς, ώστε τα βιολογικά προϊόντα μπορούν να βοηθήσουν στην αύξηση των θρεπτικών συστατικών ακόμη και σε ανθρώπους που δεν καταναλώνουν πέντε μερίδες φρούτων και λαχανικών ημερησίως, όπως συνιστάται»
- «το επίπεδο αντιοξειδωτικών στο γάλα που παράχθηκε βιολογικά ήταν κατά 90% υψηλότερο από το συμβατικό γάλα»
- «το βιολογικό γάλα περιέχει υψηλότερα επίπεδα σε λιπαρά οξέα, τα οποία προστατεύουν την υγεία»

- «πρέπει πλέον να εγκαταλειφθεί η άποψη των επίσημων αρχών πως δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ των βιολογικών και των συμβατικών προϊόντων».

Όπως σημείωσε ο Κάρλο Λειφέρτ, ένας από τους επικεφαλής της μελέτης, τα βιολογικά προϊόντα περιέχουν μεγαλύτερες ποσότητες σε βιταμίνη C και σε ιχνοστοιχεία σιδήρου, χαλκού και ψευδάργυρου, καθώς και μεταβολίτες, οι οποίοι θεωρείται ότι προστατεύουν από τον καρκίνο και τις καρδιοπάθειες.

Το συμπέρασμα της μελέτης, η οποία χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και διήρκεσε τέσσερα χρόνια, θέτει τέλος σε μια έντονη και πολύχρονη διαμάχη. Τα βιολογικά φρούτα και λαχανικά περιέχουν 40% περισσότερα αντιοξειδωτικά από τα συμβατικά προϊόντα, με αποτέλεσμα να προστατεύουν τον οργανισμό από την εκδήλωση σοβαρών παθήσεων. Περιέχουν επίσης υψηλότερα επίπεδα μεταλλικών στοιχείων, όπως σίδηρο και ψευδάργυρο. Σύμφωνα με τον Κάρλο Λειφέρτ, οι διαφορές είναι τόσο εμφανείς, ώστε τα βιολογικά προϊόντα μπορούν να βοηθήσουν στην αύξηση των θρεπτικών συστατικών ακόμη και σε ανθρώπους που δεν καταναλώνουν πέντε μερίδες φρούτων και λαχανικών ημερησίως, όπως συνιστάται.

Για να καταλήξουν στα συμπεράσματά τους, οι ερευνητές φύτεψαν φρούτα και λαχανικά, ενώ εξέθρεψαν βοοειδή, τόσο με το συμβατικό, όσο και με το βιολογικό τρόπο σε μια έκταση κοντά στο Πανεπιστήμιο του Νιούκαστλ και σε άλλα μέρη της Ευρώπης. Όπως διαπίστωσαν, το επίπεδο αντιοξειδωτικών στο γάλα που παράχθηκε βιολογικά ήταν κατά 90% υψηλότερο από το συμβατικό γάλα. Το επίπεδο των αντιοξειδωτικών στα βιολογικά λαχανικά ήταν κατά 40% υψηλότερο, όπως διαπιστώθηκε από βιολογικές ντομάτες που καλλιεργήθηκαν στην Ελλάδα. Τα αντιοξειδωτικά θεωρείται ότι προστατεύουν από καρδιοαγγειακές παθήσεις. «Υπάρχουν αρκετές ενδείξεις τώρα ότι το επίπεδο των καλών στοιχείων είναι υψηλότερο στα βιολογικά προϊόντα», τόνισε ο Λειφέρτ, επισημαίνοντας ότι πρέπει πλέον να εγκαταλειφθεί η άποψη των επίσημων αρχών πως δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ των βιολογικών και των συμβατικών προϊόντων. Η αγορά βιολογικών προϊόντων έχει γνωρίσει τα τελευταία χρόνια άνθιση της τάξης του 25% και η αξία της εκτιμάται στα 2,8 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως. Ωστόσο τα βιολογικά προϊόντα είναι κατά 30% ακριβότερα από τα συμβατικά. Αν και επιβαρύνουν την τσέπη του καταναλωτή, φαίνεται ότι κάποιος τα επιλέγει για τα οφέλη τους στην υγεία. Μελέτη, που πραγματοποίησε το Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας την τελευταία δεκαετία, συνηγορεί υπέρ των συμπερασμάτων της παραπάνω έρευνας, μια και έδειξε ότι οι βιολογικές ντομάτες περιέχουν αντιοξειδωτικά, που μειώνουν τον κίνδυνο για καρδιοπάθειες, ενώ άλλες εργασίες έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το βιολογικό γάλα περιέχει υψηλότερα επίπεδα σε λιπαρά οξέα, τα οποία προστατεύουν την υγεία. Όλα αυτά ασφαλώς με την προϋπόθεση ότι υπάρχει πιστοποίηση της βιολογικής παραγωγής.

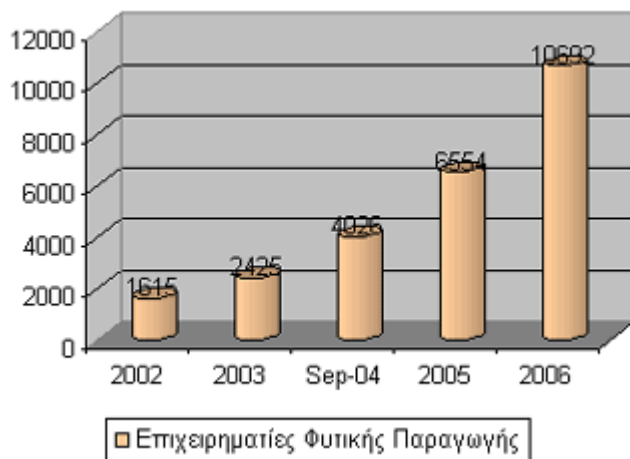

Με βάση τα στατιστικά στοιχεία της ΔΗΩ, ο αριθμός επιχειρηματιών του 2006 είναι:

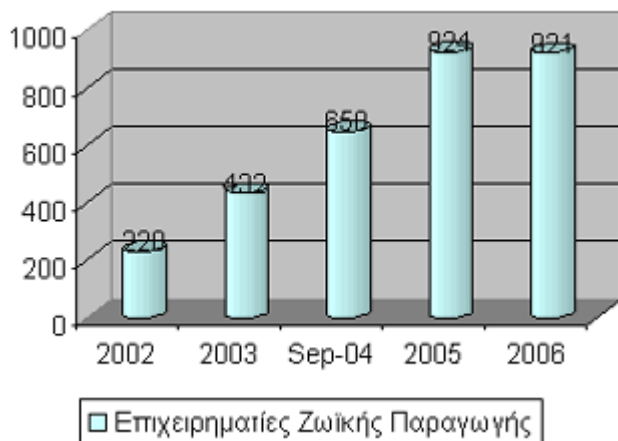
2.2.1.ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΡΙΘΜΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ ΔΗΩ 2006

ΕΤΟΣ	ΦΥΤΙΚΗ	ΖΩΪΚΗ	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ
1993	165	-	-	165	-
1994	489	-	-	489	196%
1995	639	-	-	639	31%
1996	1.109	-	-	1.109	74%
1997	1.683	-	-	1.683	52%
1998	2.350	-	35	2.385	42%
1999	2.611	-	66	2.677	12%
2000	3.036	6	100	3.142	17%
2001	3.419	108	248	3.775	20%
2002	3.343	187	333	3.863	2%
2003	3.321	292	452	4.065	5%
2004	3.804	327	537	4.668	15%
2005	5.738	667	686	7.091	52%
2006	7.641	676	710	9.027	28%

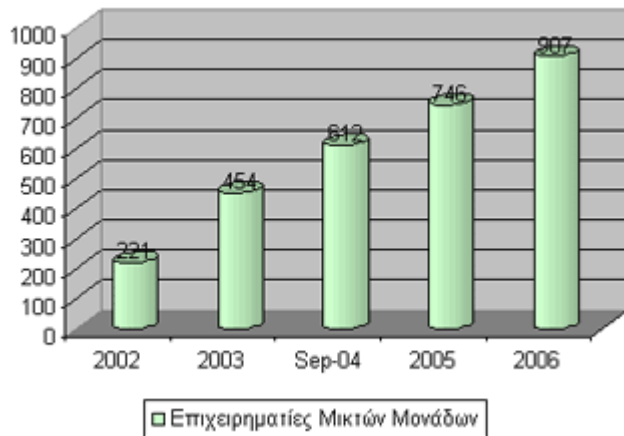
	2002	2003	Σεπ-04	2005	2006	
Επιχειρηματίες Φυτικής Παραγωγής		1615	2425	4026	6554	10692

	2002	2003	Σεπ-04	2005	2006	
Επιχειρηματίες Ζωϊκής Παραγωγής		228	432	650	924	921

	2002	2003	Σεπ-04	2005	2006	
Επιχειρηματίες Μικτών Μονάδων		221	454	612	746	907

2002	2003	Σεπ-04	2005	2006
------	------	--------	------	------

Παρασκευαστικές Επιχειρήσεις

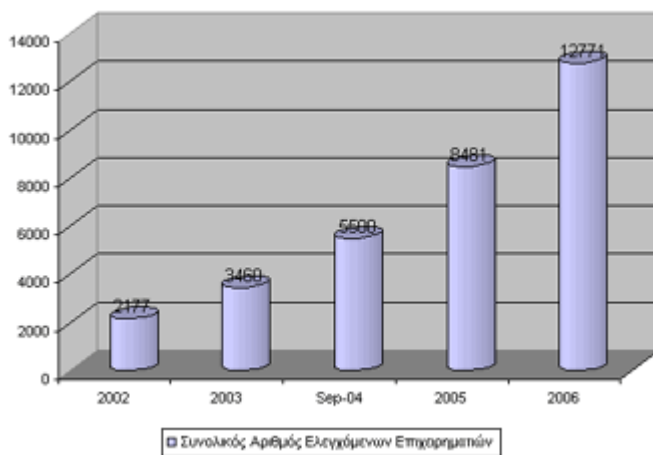
101	147	212	257	251
-----	-----	-----	-----	-----

2002	2003	Σεπ-04
------	------	--------

Συνολικός Αριθμός Ελεγχόμενων Επιχειρηματιών

2177	3460	5500	8481	12771
------	------	------	------	-------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1.ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

Η αυξημένη ευαισθησία των καταναλωτών για θέματα που αφορούν την ασφάλεια των τροφίμων καθώς και οι περιβαλλοντικές ανησυχίες συνέβαλαν στην ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας κατά τα τελευταία έτη. Μολονότι αντιπροσώπευε μόνον το 3% περίπου της συνολικής χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης της ΕΕ το 2000, η βιολογική γεωργία εξελίχθηκε στην πραγματικότητα σε έναν από τους δυναμικότερους γεωργικούς τομείς στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο τομέας της βιολογικής γεωργίας αυξήθηκε κατά 25% περίπου ετησίως μεταξύ του 1993 και 1998 και, από το 1998, εκτιμάται ότι αναπτύσσεται κατά 30% περίπου ετησίως. Ωστόσο, φαίνεται ότι σε ορισμένα κράτη μέλη έχει φθάσει στο ανώτατο όριό της.

Η βιολογική γεωργία πρέπει να νοηθεί ως μέρος ενός αειφόρου γεωργικού συστήματος και ως μία βιώσιμη εναλλακτική λύση για τις περισσότερο παραδοσιακές προσεγγίσεις της γεωργίας. Από τη θέση σε ισχύ των κανόνων της ΕΕ για τη βιολογική γεωργία το 1992, δεκάδες χιλιάδες γεωργικών εκμεταλλεύσεων μετατράπηκαν προς αυτό το σύστημα, ως αποτέλεσμα της αυξανόμενης ευαισθητοποίησης των καταναλωτών καθώς και της ζήτησης για προϊόντα που καλλιεργούνται με βιολογικές μεθόδους.

Η αειφορία τόσο της γεωργίας όσο και του περιβάλλοντος αποτελεί βασικό στόχο της σημερινής κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ). Η αειφόρος ανάπτυξη πρέπει να συμβιβάζει την παραγωγή τροφίμων με τη διατήρηση των πεπερασμένων πόρων και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, έτσι ώστε οι ανάγκες των ανθρώπων που ζουν σήμερα να μπορούν να ικανοποιούνται χωρίς να υπονομεύεται η δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να εκπληρώνουν τις δικές τους ανάγκες.

3.2.Ιστορική αναδρομή

Η ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας στην Ευρώπη, ξεκίνησε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, κυρίως στην Γερμανία, το Ηνωμένο βασίλειο και την Ελβετία. Η ουσιαστική της ανάπτυξη όμως, ξεκίνησε τη δεκαετία του 80 με τη συνέχιση της ανάπτυξης νέων μεθόδων παραγωγής και με την αύξηση του ενδιαφέροντος των καταναλωτών για τα βιολογικά προϊόντα. Η αύξηση των παραγόμενων και εμπορευόμενων βιολογικών προϊόντων, ήταν σημαντική.

Ειδικότερα κατά τη δεκαετία του 90, η εξέλιξη της βιολογικής γεωργίας στο Ευρωπαϊκό τοπίο ήταν ραγδαία και συνεχίζεται με ακόμα πιο υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης στις αρχές του 21^{ου} αιώνα σε ορισμένα κράτη. Μολονότι αντιπροσώπευε μόνο το 3% περίπου της συνολικής χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης της Ε.Ε. το 2000, η βιολογική γεωργία εξελίχθηκε στην πραγματικότητα σε έναν από τους δυναμικότερους γεωργικούς τομείς στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο τομέας της βιολογικής γεωργίας αυξήθηκε περίπου κατά 25% ετησίως μεταξύ 1993 και 1998 και από το 1998 εκτιμάται ότι αναπτύσσεται περίπου κατά 30% ετησίως.

Η αυξημένη ευαισθησία των καταναλωτών για θέματα που αφορούν την ασφάλεια των τροφίμων καθώς και οι περιβαλλοντικές ανησυχίες συνέβαλαν στην ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας τα τελευταία έτη. Η ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας πρέπει να συμβιβάζει την παραγωγή τροφίμων με την διατήρηση των πεπερασμένων πόρων και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, έτσι ώστε οι ανάγκες των ανθρώπων που ζουν σήμερα να μπορούν να ικανοποιούνται χωρίς να υπονομεύεται η δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να εκπληρώνουν τις δικές τους ανάγκες.

Εκτός από τα περιβαλλοντικά πλεονεκτήματα, αυτά τα συστήματα γεωργίας, μπορούν να έχουν σημαντικά οφέλη τόσο για την οικονομία όσο και για την κοινωνική συνοχή των αγροτικών περιοχών. Η χρηματοδοτική στήριξη και άλλα κίνητρα για να στραφούν οι γεωργοί στη βιολογική παραγωγή, είναι έτσι σχεδιασμένα, ώστε να βοηθήσουν να αναπτυχθεί ακόμη περισσότερο ο τομέας και να στηρίξουν τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις σε όλη την τροφική αλυσίδα. Η αειφορία τόσο της γεωργίας όσο και του περιβάλλοντος αποτελεί βασικό στόχο της σημερινής κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3.2.1. Έννοια βιολογικής γεωργίας

Είναι μια διαφορετική μέθοδος γεωργικής παραγωγής κατά την οποία χρησιμοποιούνται πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον (χλωρή λίπανση, βιολογική καταπολέμηση φυτικών εχθρών, κτλ.) που στοχεύουν στις αρχές της προστασίας του περιβάλλοντος από τη ρύπανση που προκαλεί η σημερινή γεωργική δραστηριότητα, καθώς και στην παραγωγή γεωργικών προϊόντων, χωρίς τη χρήση χημικών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων.

Η βιολογική γεωργία είναι ένα σύστημα ολοκληρωμένης παραγωγής, με μειωμένους βαθμούς ελευθερίας όσον αφορά την επιλογή των εισροών των θρεπτικών στοιχείων (λιπασμάτων), των φυτοπροστατευτικών ουσιών, και των κτηνιατρικών φαρμάκων, σε σχέση με τα κλασικά συστήματα ολοκληρωμένης παραγωγής. Η βιολογική γεωργία δεν περιορίζεται στην απλή αντικατάσταση των συνθετικών χημικών ουσιών της συμβατικής γεωργίας με τις επιτρεπόμενες εισροές, ούτε περιορίζεται στην παραγωγή προϊόντων με απουσία υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών ουσιών, αλλά απαιτεί ολοκληρωμένη και αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων και του αγροτικού οικοσυστήματος γενικότερα.

Η βιολογική γεωργία διαφέρει από τα άλλα συστήματα γεωργίας σε πολλά σημεία. Ευνοεί τις ανανεώσιμες πηγές και την ανακύκλωση επιστρέφοντας στο έδαφος τα θρεπτικά συστατικά που βρίσκονται στα κατάλοιπα. Όσον αφορά το ζωικό κεφάλαιο, η παραγωγή κρέατος και πουλερικών ρυθμίζεται με ιδιαίτερη φροντίδα για την καλή διαβίωση των ζώων με τη χρησιμοποίηση φυσικών ζωοτροφών. Η βιολογική γεωργία σέβεται τα συστήματα του ίδιου του περιβάλλοντος για την καταπολέμηση των παρασίτων και των ασθενειών στις καλλιέργειες και στην κτηνοτροφία και αποφεύγει τη χρησιμοποίηση συνθετικών παρασιτοκτόνων, ζιζανιοκτόνων, χημικών λιπασμάτων, αυξητικών ορμονών, αντιβιοτικών ή γενετικών τροποποιήσεων. Αντίθετα, οι γεωργοί βιολογικής γεωργίας χρησιμοποιούν ένα φάσμα τεχνικών που βοηθούν τη διατήρηση των οικοσυστημάτων και μειώνουν τη ρύπανση.

Η δέσμη μεταρρυθμιστικών μέτρων του Προγράμματος Δράσης 2000 της ΕΕ προβλέπει να δοθεί πολύ μεγαλύτερη έμφαση στην αγροτική ανάπτυξη, καθιστώντας την το δεύτερο πυλώνα της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ), και έχοντας ως κύρια αποστολή το σεβασμό για το περιβάλλον. Η δέσμη μεταρρυθμιστικών μέτρων απαιτεί να θεσπίσουν τα κράτη μέλη κατάλληλα μέτρα περιβαλλοντικής προστασίας για όλα τα είδη γεωργίας. Αναμένεται ότι οι γεωργοί θα τηρούν ορισμένα βασικά περιβαλλοντικά πρότυπα χωρίς χρηματοδοτική αντιστάθμιση καθώς και την αρχή «ο ρύπαιναν πληρώνει». Ωστόσο, τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα στο πλαίσιο των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης προβλέπουν πληρωμές στους γεωργούς που αναλαμβάνουν δεσμεύσεις περιβαλλοντικού χαρακτήρα οι οποίες υπερβαίνουν τις ορθές γεωργικές πρακτικές. Οι γεωργοί που χρησιμοποιούν μεθόδους βιολογικής γεωργίας έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν γεωργοπεριβαλλοντικές πριμοδοτήσεις, εφόσον αναγνωρίζεται ότι αυτό το ιδιαίτερο σύστημα γεωργίας ωφελεί το περιβάλλον. Επιπλέον, οι γεωργοί που χρησιμοποιούν μεθόδους βιολογικής γεωργίας μπορούν να ενθαρρύνονται μέσω επενδυτικών ενισχύσεων στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής, της μεταποίησης και της εμπορίας. Με όλες αυτές τις διατάξεις, το πλαίσιο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης πρόκειται να συμβάλει σημαντικά στην επέκταση της βιολογικής γεωργίας. Για να γίνει κατανοητός ο ρόλος και η λειτουργία της βιολογικής γεωργίας στη γεωργική πολιτική της ΕΕ, πρέπει να εξεταστεί από διάφορες πλευρές όπως:

- οι ανησυχίες των καταναλωτών
- η πολιτική της ποιότητας και η κανονιστική ρύθμιση
- η έκταση της βιολογικής γεωργίας στην ΕΕ σήμερα
- ο ρόλος της ολοκληρωμένης γεωργίας
- βιολογική γεωργία και η αγροτική ανάπτυξη.

Η βιολογική γεωργία προϋποθέτει ότι οι γεωργοί χρησιμοποιούν βιολογικής παραγωγής σπόρους προς σπορά. Για να βοηθήσουν την πρόσβαση των γεωργών και των επιχειρήσεων σε βιολογικώς παραχθέντες σπόρους προς σπορά τα κράτη μέλη πρέπει να συγκροτήσουν ηλεκτρονική βάση δεδομένων όπου οι προμηθευτές σπόρων προς σπορά θα έχουν τη δυνατότητα να καταχωρούν σπόρους προς σπορά και πατατόσπορους που έχουν παραχθεί με βιολογικές μεθόδους εφόσον επιθυμούν να τους διαθέσουν στην αγορά. Εάν δεν είναι διαθέσιμοι σπόροι προς σπορά των ειδών που επιθυμεί να καλλιεργήσει βιολογικώς ο γεωργός ή εάν δεν είναι διαθέσιμες οι κατάλληλες ποικιλίες, ο γεωργός έχει τη δυνατότητα να ζητήσει από τον οργανισμό

επιθεώρησης τη χορήγηση παρέκκλισης ώστε να χρησιμοποιήσει μη βιολογικά παραχθέντες σπόρους προς σπορά. Για τα είδη για τα οποία θα διατίθενται μελλοντικώς επαρκείς ποσότητες βιολογικώς παραχθέντων σπόρων προς σπορά δεν θα είναι δυνατόν να χρησιμοποιούνται σπόροι προς σπορά και πατατόσποροι από μη βιολογική γεωργία. Κατά συνέπεια, θα καθοριστεί όσο το δυνατόν συντομότερα κατάλογος των ειδών που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της παρέκκλισης. Ως προς το φυτικό πολλαπλασιαστικό υλικό εκτός των πατατόσπορων πρόκειται για θέμα που εμπίπτει στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών μέχρις ότου εγκριθούν τα κατάλληλα κριτήρια σε κοινοτικό επίπεδο.

3.2.2.Οικολογική – βιολογική γεωργία

Με τον όρο "βιολογική" ή "οικολογική" ή "οργανική" γεωργία, χαρακτηρίζουμε την εναλλακτική πρόταση για μία ήπια γεωργία, φιλική προς το περιβάλλον και τον άνθρωπο, στην οποία το φυτό βρίσκεται σε αρμονία με τον χώρο που το περιβάλλει. Η προσπάθεια που κάνει η βιολογική γεωργία, την κατατάσσει στην πρώτη θέση των φιλικών προς το περιβάλλον συστημάτων παραγωγής. Έχει κερδίσει την αναγνώριση της Διεθνούς Επιστημονικής Κοινότητας και των ειδικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Αγροτική Πολιτική, με αποτέλεσμα σήμερα να σχεδιάζεται στις Βρυξέλλες η αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων στον ευρωπαϊκό χώρο σε ποσοστό τουλάχιστον 5% στα προσεχή 3-5 έτη.

Η χημική γεωργία όπως λέει ο καθηγητής και πρώην πρόεδρος του Πανεπιστημίου της Κρήτης Γιάννης Φίλης, δεν αποτελεί μακροχρόνια βιώσιμη λύση για τρεις βασικούς λόγους:

- Ευθύνεται σε μεγάλο βαθμό για την ερημοποίηση των καλλιεργησίμων εδαφών, καθώς καταστρέφει τους μικροοργανισμούς του εδάφους, οδηγώντας στην διάβρωσή του.
- Στηρίζεται στην εντατική άρδευση και
- Εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα καύσιμα, των οποίων τα αποθέματα εξαντλούνται με πολύ γρήγορους ρυθμούς.

Η οικολογική γεωργία είναι η μόνη βιώσιμη μακροχρόνια, γιατί δεν καταστρέφει το φυσικό περιβάλλον στο οποίο στηρίζεται.

Το αδιέξοδο της εντατικής χημικής γεωργίας επιτάσσει την πραγματοποίηση της τέταρτης πράσινης επανάστασης με την άμεση επέκταση της οικολογικής γεωργίας. Με τον τρόπο αυτό δεν εξασφαλίζουμε μόνο την επιβίωση αλλά και την βελτίωση της ποιότητας της ζωής μας.

3.3.Η ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ

3.3.1.Το μέλλον της χώρας μας και η βιολογική γεωργία

Το μέλλον της χώρας μας είναι συνυφασμένο με την πρόοδο και εξέλιξη της βιολογικής καλλιέργειας, που θα αποτελέσει, σίγουρα ένα αναπόσπαστο κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας και παραγωγής τροφίμων στην χώρα μας.

Χωρίς την πρόοδο και βαθμιαία επικράτηση της βιολογικής καλλιέργειας είναι αδύνατον να προχωρήσουμε ομαλά σαν κοινωνία, επειδή οι συμβατικές μέθοδοι της γεωργίας μολύνουν υπέρμετρα το περιβάλλον και στη συνέχεια δηλητηριάζουν τον άνθρωπο και ειδικώς τα παιδιά και τους νέους ανθρώπους.

3.3.2.Πως να ξεχωρίζουμε τα γνήσια από τα ψεύτικα

Όλα τα βιολογικά προϊόντα πρέπει να φέρουν στην ετικέτα τους το σήμα πιστοποίησης, το όνομα παραγωγού, τον μεταποιητή αν υπάρχει, τον τόπο παραγωγής, αλλά και κάθε άλλο στοιχείο ταυτότητας του προϊόντος, όπως έχουμε αναφερθεί και πιο πάνω. Είναι όλα συσκευασμένα, εκτός από εκείνα που πωλούνται μέσα στα κτήματα που παράγονται. Τα οπωροκηπευτικά χρειάζονται μια ιδιαίτερη φροντίδα και πρέπει να είναι στην εποχή τους. Τα πραγματικά βιολογικά προϊόντα είναι διαθέσιμα μόνον στην περίοδο της εποχής τους, είναι κάπως ακριβότερα από τα συμβατικά ή έστω στο ίδιο επίπεδο και σε καμία περίπτωση φθηνότερα. Εξωτερικά μπορεί να μην έχουν πολύ όμορφη εμφάνιση, αλλά έχουν σίγουρα μεγαλύτερη αξία και νοστιμιά. Παρ' όλα αυτά, όσο προσεκτικοί και αν είστε, δεν μπορείτε ουσιαστικά να αυτοπροστατευθείτε. Αφηνόμαστε τελικά στην εντιμότητα και στην ευσυνειδησία του παραγωγού και του εμπόρου.

3.3.3.Φυτοφάρμακα

Προμηθευόμαστε από τους Δυτικοευρωπαίους, διάφορες επικίνδυνες αγροχημικές ουσίες και τους τις "επιστρέφουμε" με τα προϊόντα που τους εξάγουμε. Μόνον τον 1986 χρησιμοποιήθηκαν στην Ελλάδα 9,5 χιλιάδες τόνοι φυτοφαρμάκων όλων των κατηγοριών. Ζιζανιοκτόνα, εντομοκτόνα, μυκητοκτόνα και άλλα χημικά δηλητήρια διακινούνται σε χιλιάδες τόνους κάθε χρόνο στην χώρα μας κατακλύζοντας πέρα για πέρα την Ελληνική γη.

Στην χώρα μας, η αγορά φυτοφαρμάκων κινείται σχεδόν ανεξέλεγκτα: Η κρατική εποπτεία περιορίζεται σε μια διαδικασία ετεροχρονισμένης παρεμπόδισης της κακής χρήσης των φυτοφαρμάκων, μέσω ελέγχου των καρπών. Έτσι όμως η χρήση επαφίεται στο βαθμό συνειδητοποίησης και εμπειρίας των ιδίων των καλλιεργητών. Οι οδηγίες χρήσης των φυτοφαρμάκων παρέχονται από ανεξάρτητους γεωπόνους, οι οποίοι νομίμως μπορούν να εμπορεύονται, όπως οι φαρμακοποιοί τα διάφορα φυτοφάρμακα που πλασάρονται από μεγάλες συνήθως δυτικοευρωπαϊκές, χημικές βιομηχανίες. Δυστυχώς με τα φυτοφάρμακα, έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο, πως αυτό που σήμερα χρησιμοποιείται ως σωτήριο, αύριο αποδεικνύεται επιβλαβές για τον άνθρωπο. έτσι καμία σημερινή χρήση δεν εγγυάται για το μέλλον.

Χαρακτηριστική είναι μία λίστα φυτοφαρμάκων, στην οποία καταχωρίζονται όσα απ' αυτά έχουν απαγορευθεί σε κάποιο κράτος. Η λίστα είναι γνωστή ως "Βρώμικη Δωδεκάδα" και μέχρι το 1995 περιείχε συνολικά 689 φυτοφάρμακα που χρησιμοποιούνταν ευρύτατα στο παρελθόν. Οι αγρότες γενικά, είναι ανεκπαίδευτοι στην χρήση φυτοφαρμάκων, δεν τηρούν σχολαστικά τις οδηγίες, τις οποίες απερίσκεπτα παρακάμπτουν, με αποτέλεσμα τα φυτοφάρμακα να γίνονται φαρμάκια.

3.3.4.Οι ασθένειες

Το πρόβλημα της χρήσης των φυτοφαρμάκων ανάγεται πλέον σε διεθνές, καθώς συγκλίνουν οι ενδείξεις ότι μια γκάμα ασθενειών οφείλεται στην κατανάλωση των δηλητηριασμένων γεωργικών προϊόντων. Καρκίνος του μαστού, εγκεφαλικές ανωμαλίες, καρδιοπάθειες, στομαχικές διαταραχές, διανοητικές επιπλοκές, παθήσεις των ματιών και του δέρματος, νευρολογικές παθήσεις και γενετικές ανωμαλίες, είναι μερικές από τις επιπτώσεις των φυτοφαρμάκων επί του ανθρώπινου οργανισμού.

Ήδη η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας αποδίδει το θάνατο κάμποσων χιλιάδων ατόμων στην χρήση των φυτοφαρμάκων, ενώ το Διεθνές Ινστιτούτο Έρευνας Διατροφικής Πολιτικής, εκτιμά ότι για κάθε δολάριο που ξοδεύεται στην αγορά φυτοφαρμάκου, αντιστοιχούν 5-10 δολάρια κόστους από δηλητηριάσεις, ατυχήματα, ρύπανσης και δηλητηρίασης του περιβάλλοντος. Η άσκοπη χρήση δηλητηρίων για την εξόντωση των εντόμων προκαλεί ως και 200.000 θανάτους ετησίως σε όλο τον κόσμο.

3.3.5.Επιπτώσεις στην Υγεία

Τα εντομοκτόνα, όλα τα φυτοφάρμακα, όπως και ο μόλυβδος και άλλα βαριά μέταλλα, είναι γνωστό πως είναι τοξικά. Αυτό σημαίνει ότι προξενούν ζημιά στο νευρικό σύστημα, πράγμα που μπορεί να προκαλέσει προβλήματα στον συντονισμό, στο περπάτημα, στην ομιλία και στην μάθηση. Τα άφθονα κατάλοιπα των εντομοκτόνων στα τρόφιμα, είναι μία πραγματικότητα αδιαμφισβήτητη στην χώρα μας.

3.3.6.Φυτοφάρμακα και θερμοκήπια

Σε μεγάλη επιδημιολογική έρευνα με θέμα την "Επίδραση των Γεωργικών Φαρμάκων στην Υγεία" από το Τμήμα Κοινωνικής Ιατρικής του Πανεπιστημίου Κρήτης, την Β΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική του Ιπποκράτειου Νοσοκομείου, το εργαστήριο Τοξικολογίας Γεωργικών Φαρμάκων του Μπενάκειου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου και τον Τομέα Διατροφής και Ανάπτυξης του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού, και στην οποία έρευνα, έλαβαν μέρος 14 ερευνητές, βρήκαν μεταξύ άλλων ότι τα χλωριούχα φάρμακα και φυτοφάρμακα άλλων ομάδων, προκαλούν, εκτός από την επίδρασή τους στο νευρικό σύστημα, ηπατικές και νεφρικές αλλοιώσεις.

Βρέθηκε ότι οι τοξικές επιπτώσεις στον άνθρωπο από την χρησιμοποίηση των γεωργικών φαρμάκων και από την κατανάλωση τροφίμων που περιέχουν υπολείμματά τους, μπορεί να είναι σοβαρές. Εκτός από τις οξείας μορφής δηλητηριάσεις από πρόσληψη μεγάλων δόσεων γεωργικών φαρμάκων ή τις περιπτώσεις ατυχημάτων που είναι μερικές φορές θανατηφόρα, έχουν αναφερθεί πολλές τοξικές επιδράσεις από την επανειλημμένη ή συνεχή έκθεση σε μικρές μη θανατηφόρες ποσότητες, όπως με την κατανάλωση μικρών ποσοτήτων με τα τρόφιμα.

Οι ερευνητές επισημαίνουν, ότι ορισμένα οργανοφωσφορικά εντομοκτόνα και άλλες κατηγορίες φυτοφαρμάκων μπορούν να προκαλέσουν νευροπάθειες, ελάττωση αντανεκλαστικών στους τένοντες και εγκεφαλικά επεισόδια. Εκτός αυτών των επιδράσεων όμως, έχουν αναφερθεί και μερικές ειδικές τοξικές επιδράσεις όπως η ίνωση πνευμόνων ή διανοητικές διαταραχές που προκαλούνται από την δηλητηρίαση με το ζιζανιοκτόνο "Παρακουάτ", το οποίο αν και έχει απαγορευθεί ως άκρως επικίνδυνο στην Αμερική, στην Ελλάδα χρησιμοποιείται ακόμη νομίμως και ευρέως. Τα φυτοφάρμακα, όπως έχει χαρακτηριστικά ειπωθεί από ειδικούς, κυριολεκτικώς "αποβλακώνουν" τα παιδιά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1.ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η πρώτη εφαρμογή της βιολογικής γεωργίας στη χώρα μας έγινε με τον κανονισμό 209/91 το 1993. Συνεπώς, η βιολογική γεωργία μετρά φέτος 14 χρόνια ζωής. Τα πρώτα πιστοποιημένα ζωικά βιολογικά προϊόντα (συγκεκριμένα, αβγά) κυκλοφόρησαν στην Ελλάδα πολύ αργότερα, λίγο πριν από τα Χριστούγεννα του 2000. Πάντως το «τρώμε βιολογικά» μετατράπηκε σε μόδα μετά τα διατροφικά σκάνδαλα σε ολόκληρη την Ευρώπη, όπως το θέμα των διοξινών το 1999, αλλά κυρίως μετά τον «τρόμο και φόβο» των τρελών αγελάδων. Τότε πολλοί καταναλωτές και στη χώρα μας έγιναν νέοι «Κολόμβοι» που ανακάλυψαν έναν νέο βιολογικό πλανήτη. Το θέμα έλαβε διαστάσεις «σχιζοφρένειας», με καταναλωτές να καταφεύγουν σε λαϊκές αγορές βιολογικών προϊόντων και να «κλείνουν» τα μαρούλια, τα μπρόκολα ή τις αγκινάρες, λες και ήταν αυτοκίνητα! Ωστόσο, όπως συμβαίνει πάντα, μετά την κρίση ο άνθρωπος ξεχνά και τα βιολογικά προϊόντα συνεχίζουν σήμερα να καταναλώνονται από ορισμένους πιστούς, αν και φανερά λιγότερους σε σύγκριση με εκείνες τις εποχές της εξαναγκαστικής «στροφής» προς μια πιο υγιεινή διατροφή.

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα του Εθνικού Κέντρου Αγροτικών Ερευνών (ΕΘΙΑΓΕ) που διεξήχθη σε 1.612 άτομα από την Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη, την ηπειρωτική χώρα, την Κρήτη και την Εύβοια, μόνο το 8,4% των Ελλήνων αγοράζει βιολογικά προϊόντα και μάλιστα όχι σε καθημερινή βάση. Επτά στους δέκα Έλληνες γνωρίζουν μεν ότι τα βιολογικά προϊόντα υπάρχουν, έχουν όμως μαζί τους μια σχέση εξ αποστάσεως. Συγχρόνως το 18,5% δηλώνει ότι δεν έχει καν ακούσει τον όρο βιολογικό! Σύμφωνα μάλιστα με την έρευνα, από αυτούς που ψηφίζουν βιολογικά η πλειοψηφία γεμίζει το ψυγείο της μία φορά τον μήνα ή ακόμη σπανιότερα. Οι «φανατικοί» υποστηρικτές που προχωρούν σε αγορές τέτοιων προϊόντων συχνότερα από μία φορά την εβδομάδα δεν ξεπερνούν το 0,7%.

Ως προς τα υψηλότερα στη λίστα των προτιμήσεων των καταναλωτών βιολογικών προϊόντων η έρευνα δείχνει ότι την πρώτη θέση καταλαμβάνουν οι τομάτες, ενώ ακολουθούν τα υπόλοιπα λαχανικά και το λάδι. Τελευταία τα φρούτα. Οι βασικοί λόγοι που αναφέρουν οι ερωτώμενοι για την αγορά βιολογικών είναι ότι τα τρόφιμα αυτά είναι υγιεινά (94,8%), φιλικά προς το περιβάλλον (94,8%), ανώτερα ποιοτικά (93,8%) και γευστικότερα (86,9%) σε σύγκριση με τα συμβατικά. Από την πλευρά τους, οι καταναλωτές που δεν προτιμούν βιολογικά προϊόντα προβάλλουν ως κύριο λόγο τη δυσκολία που αντιμετωπίζουν να τα βρουν, ενώ το 40% αναφέρει επίσης το απαγορευτικό κόστος. Ένα ποσοστό της τάξεως του 29% δηλώνει ευχαριστημένο από τα συμβατικά, γεγονός που δεν του δημιουργεί ανάγκη να καταναλώσει βιολογικά προϊόντα.

Υπολογίζεται ότι οι τιμές των βιολογικών προϊόντων είναι κατά τουλάχιστον 20%-100% υψηλότερες σε σύγκριση με αυτές των συμβατικών σε ότι αφορά τα είδη φυτικής παραγωγής, ενώ στα προϊόντα ζωικής παραγωγής η διαφορά της τιμής μπορεί να φθάσει ως και το 300%! Οι «τσιμπημένες» τιμές οφείλονται κυρίως στα

προβλήματα διανομής και στις αυξημένες ώρες εργασίας που απαιτούνται για την καλλιέργειά τους (π.χ., απομάκρυνση των ζιζανίων με το χέρι).

Σε ότι αφορά τις βιολογικά καλλιεργούμενες εκτάσεις τα τελευταία στοιχεία της μελέτης της εταιρείας οικονομικών πληροφοριών ICAP για το 2002 δείχνουν ανοδικές τάσεις κατά την τελευταία τριετία. Συγκεκριμένα, ενώ το 1999 το ποσοστό βιολογικά καλλιεργούμενης έκτασης ανήλθε στο 0,63% της συνολικά καλλιεργούμενης έκτασης στη χώρα μας, το 2002 ανήλθε στο 0,9%, σύμφωνα με το υπουργείο Γεωργίας (292.557 στρέμματα). Ωστόσο σε σχέση με το 2001 οι αριθμοί βιολογικά καλλιεργούμενων εκτάσεων δείχνουν μια μικρή πτώση στην Ελλάδα (το 2001 τα στρέμματα ανήλθαν σε 311.182). Στόχος του υπουργείου Γεωργίας είναι ως το 2006 το σύνολο των καλλιεργούμενων στρεμμάτων με τη μέθοδο της βιολογικής καλλιέργειας να ξεπεράσουν τα 453.000 στρέμματα. Πάντως, παρά τις προσπάθειες, στον «βιολογικό» χάρτη της ΕΕ η Ελλάδα συνεχίζει να κρατά μία από τις χαμηλότερες θέσεις μαζί με την Ιρλανδία, το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο.

4.1.1. Αντιφατικές και ανησυχητικές εξελίξεις στη βιολογική γεωργία

Σύμφωνα με τον κ. Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, τα έτη 2005 και 2006 χαρακτηρίστηκαν ως πολύ καλές χρονιές για τη βιολογική καλλιέργεια αφού φτάσαμε στα 3 εκατομμύρια στρέμματα. Σύμφωνα όμως με πρόσφατα στοιχεία του Υπουργείου, τα στρέμματα καλλιεργούμενης γης σε πλήρες βιολογικό στάδιο (3 έτη και άνω) μειώθηκαν κατά 40% !

Όταν η παγκόσμια και εγχώρια ζήτηση για τα βιολογικά συνεχώς αυξάνει, τότε η μειωμένη παραγωγή και διάθεση επαρκών βιολογικών προϊόντων σημαίνει απουσία συγκροτημένης και αποτελεσματικής πολιτικής. Συγκεκριμένα, στο ΕΠΑΑ 2007 – 2013 ορίζονται οι επιλέξιμες καλλιέργειες προς επιδότηση, από όπου όμως απουσιάζουν σημαντικές κατηγορίες αγροτικών προϊόντων. Περαιτέρω επιδοτήσεις για τα επιλέξιμα προϊόντα μειώνονται σημαντικά, η δράση θα εφαρμοστεί μόνο σε 180.000 εκτάρια, ενώ το πλαφόν για τα επιδοτούμενα στρέμματα που θα ενταχθούν στη βιολογική γεωργία δεν επαρκεί για να καλύψει κόστος παραγωγής και πιστοποίησης.

Ακόμη και ο τρόπος επιχορήγησης μέσω Κοινής Οργάνωσης Αγοράς θα είναι καταστροφικός, αφού το 90% των βιοκαλλιεργητών δεν ανήκουν σε Ομάδες Παραγωγών. Η μείωση των επιδοτήσεων, ο αποκλεισμός ορισμένων κατηγοριών προϊόντων, καθώς και η στρεβλή οργάνωση και λειτουργία βιολογικών αγορών, όπως θα προκύψει από την εφαρμογή του Προεδρικού Διατάγματος, αποτελούν αντικίνητρα για την ένταξη παραγωγών στη βιολογική γεωργία.

4.1.2. Τα οφέλη της βιολογικής γεωργίας στην αγροτική ανάπτυξη

Η βιολογική γεωργία και η ολοκληρωμένη γεωργία αποτελούν επίσης πραγματικές ευκαιρίες σε πολλά επίπεδα, συμβάλλοντας στην αναζωογόνηση των αγροτικών οικονομιών μέσω της αειφόρου ανάπτυξης. Πράγματι, στην ανάπτυξη του βιολογικού τομέα είναι ήδη προφανείς οι νέες ευκαιρίες απασχόλησης στη γεωργία,

στη μεταποίηση και στις συναφείς υπηρεσίες. Εκτός από τα περιβαλλοντικά πλεονεκτήματα, αυτά τα συστήματα γεωργίας μπορούν να έχουν σημαντικά οφέλη τόσο για την οικονομία όσο και για την κοινωνική συνοχή των αγροτικών περιοχών. Η χρηματοδοτική στήριξη και άλλα κίνητρα για να στραφούν οι γεωργοί στη βιολογική παραγωγή είναι έτσι σχεδιασμένα ώστε να βοηθήσουν να αναπτυχθεί ακόμη περισσότερο ο τομέας και να στηρίξουν τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις σε όλη την τροφική αλυσίδα.

4.1.3.Εφτά λόγοι για να επιλέξετε βιολογικά προϊόντα

1. Υγιεινά προϊόντα: Στην βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία, άνθρωποι με μεράκι για το αντικείμενο τους επιμένουν στον υγιεινό τρόπο καλλιέργειας και εκτροφής χρησιμοποιώντας μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον, χωρίς την χρήση χημικών λιπασμάτων, εντομοκτόνων παρασιτοκτόνων και ορμονών. Με αυτό τον τρόπο παράγονται υγιεινά, φυσικά προϊόντα απαλλαγμένα από τοξικές ουσίες οι οποίες παραμένουν και συγκεντρώνονται μέσα από την τροφική αλυσίδα στα τρόφιμα συμβατικής καλλιέργειας και εκτροφής που φθάνουν στο τραπέζι μας.

2. Υψηλή Διατροφική Αξία. Τα προϊόντα βιολογικής καλλιέργειας, σε σχέση με τα συμβατικά, περιέχουν 20-30% λιγότερο νερό, και μεγαλύτερες συγκεντρώσεις πρωτεϊνών, βιταμινών, ιχνοστοιχείων, μεταλλικών αλάτων και ενζύμων. Επίσης, τα βιολογικά προϊόντα δεν περιέχουν συντηρητικά, πρόσθετα και διάφορες χημικές ουσίες στην σύνθεσή τους. Είναι η καλύτερη πρόταση για μια ισορροπημένη και φυσική διατροφή.

3. Καλύτερη γεύση Η φυσική διαδικασία με την οποία αναπτύσσονται τα βιολογικά προϊόντα, τους επιτρέπει να διατηρούν ανέπαφη τη φυσική τους σύσταση, τα θρεπτικά συστατικά και τις βιταμίνες τους. Τον πλούτο αυτό των βιολογικών προϊόντων φανερώνει η μεστή γεύση και το αυθεντικό τους άρωμα.

4. Σωστή ανάπτυξη των παιδιών. Τα προϊόντα βιολογικής καλλιέργειας και εκτροφής αποτελούν την καλύτερη πρόταση για την παιδική διατροφή. Οι βιταμίνες, τα ιχνοστοιχεία και τα άλλα θρεπτικά συστατικά που περιέχουν διατηρούνται ανέπαφα, μεταβολίζονται και απορροφούνται καλύτερα από τον οργανισμό, χτίζοντας τα θεμέλια για την γερή ανάπτυξη των παιδιών.

5. Προστασία του περιβάλλοντος Οι πρακτικές της βιολογικής καλλιέργειας είναι τέτοιες που προστατεύουν το περιβάλλον. Με σεβασμό στους ρυθμούς της φύσης, οι βιοκαλλιεργητές συνδυάζουν την παράδοση με την σύγχρονη γνώση, καλλιεργούν σε μικρές εκτάσεις χρησιμοποιώντας μόνο φυσικά λιπάσματα και χωρίς φυτοφάρμακα, προστατεύοντας το έδαφος, την ατμόσφαιρα και τα αποθέματα νερού. Επιπλέον, ενισχύουν τη γονιμότητα του εδάφους εναλλάσσοντας τα είδη που καλλιεργούν και επιτρέπουν την φυσική ωρίμανση των καρπών χωρίς να εντατικοποιούν ή να επιταχύνουν την παραγωγή με τεχνητές μεθόδους.

6. Πιστοποίηση - Εγγύηση Την αυθεντικότητα των προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας προασπίζει η ίδια η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως απαιτούν οι Ευρωπαϊκοί κανονισμοί 2092/91 και 1804/99, η διαδικασία παραγωγής των προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας και κτηνοτροφίας ελέγχεται σε όλα τα

στάδια της παραγωγικής διαδικασίας και της επεξεργασίας τους από αρμόδιους εγχώριους και ξένους οργανισμούς πιστοποίησης. Όλα τα προϊόντα βιολογικής παραγωγής φέρουν πάντα την ένδειξη "βιολογικό προϊόν", το σήμα του οργανισμού που τα πιστοποιεί καθώς και τον ειδικό αριθμό πιστοποίησης. Προϊόντα που εμφανίζονται στην αγορά ως "οικολογικά", "υγιεινά", "ολικής αλέσεως" κ.λ.π. δεν έχουν καμία σχέση με τα πιστοποιημένα βιολογικά προϊόντα και δεν εξασφαλίζουν καμιά εγγύηση στον καταναλωτή. Βάζοντας λοιπόν στο καθημερινό μας τραπέζι πιστοποιημένα βιολογικά προϊόντα, κάνουμε το πρώτο βήμα για μια καλύτερη ζωή.

7. Πραγματική αξία Στη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία, άνθρωποι με μεράκι για το αντικείμενό τους επιμένουν στον φυσικό τρόπο καλλιέργειας και εκτροφής που σέβεται τους ρυθμούς της φύσης, παράγοντας αγνά, φυσικά προϊόντα χωρίς τεχνητές παρεμβάσεις όπως συμβαίνει στην συμβατική γεωργία και κτηνοτροφία. Η φυσική διαδικασία ανάπτυξης των προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας τους επιτρέπει να διατηρούν ανέπαφη τη φυσική τους σύσταση, τα θρεπτικά συστατικά, τις βιταμίνες και τα ιχνοστοιχεία τους, καθιστώντας τα ανώτερα από τα συμβατικά. Επιλέγοντας λοιπόν βιολογικά προϊόντα, επιλέγουμε έναν αυθεντικό, φυσικό τρόπο διατροφής ο οποίος προασπίζει την υγεία μας, συντελεί στην προστασία του περιβάλλοντος το οποίο αξίζει να το ζήσουμε και να το κληροδοτήσουμε όσο πιο ανέγγιχτο γίνεται στις γενιές που έρχονται.

4.1.4.Τι σημαίνει βιολογική καλλιέργεια;

Η βιολογική καλλιέργεια είναι ένα ολοκληρωμένο σύστημα παραγωγής και διαχείρισης αγροτικών προϊόντων, που προστατεύει το περιβάλλον σε όλα τα στάδια διαχείρισης του οικοσυστήματος, προασπίζοντας ταυτόχρονα την υγεία των καταναλωτών.

Κύριο χαρακτηριστικό της βιολογικής καλλιέργειας είναι η απουσία χημικών λιπασμάτων, ζιζανιοκτόνων, φυτοφαρμάκων, ορμονών και άλλων εξίσου επικίνδυνων χημικών ουσιών σε όλα τα στάδια της παραγωγής. Επιπλέον τα βιολογικά προϊόντα δεν περιέχουν συντηρητικά, πρόσθετα και διάφορες άλλες χημικές ουσίες στη σύνθεσή τους. Οι πρακτικές της βιολογικής καλλιέργειας είναι τέτοιες που προστατεύουν το περιβάλλον, προφυλάσσοντας έτσι τη βιοποικιλότητα του οικοσυστήματος. Με τις πρακτικές της βιολογικής καλλιέργειας επιτυγχάνεται ένα ισορροπημένο σύστημα, καθώς σε αντίθεση με τη συμβατική γεωργία, η βιολογική γεωργία αντιμετωπίζει με σεβασμό την φύση και προστατεύει άμεσα το έδαφος, την ατμόσφαιρα και τα αποθέματα νερού.

Με σεβασμό στη σοφία της φύσης, οι βιοκαλλιεργητές συνδυάζοντας την παράδοση με τη σύγχρονη γνώση, χρησιμοποιούν μόνο φυσικά λιπάσματα, ενισχύουν τη γονιμότητα του εδάφους εναλλάσσοντας τα είδη που καλλιεργούν και επιτρέπουν τη φυσική ωρίμανση των καρπών χωρίς να εντατικοποιούν ή να επιταχύνουν την παραγωγή με τεχνητές μεθόδους.

4.1.4.1.Τι σημαίνει να είσαι «βιοκαλλιεργητής»

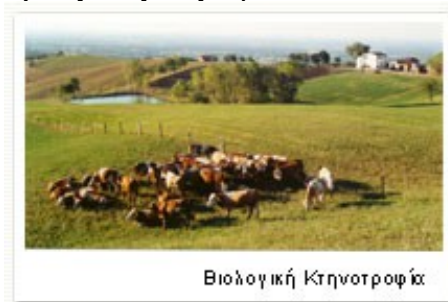
Ένας παραγωγός που θέλει να καλλιεργήσει τα χωράφια του «βιολογικά» θα πρέπει να περάσει μία μεταβατική περίοδο η οποία αναφέρεται ως περίοδος μετατροπής. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου ο γεωργός οφείλει να εφαρμόζει στα αγροτεμάχια που έχει επιλέξει τις αρχές της βιολογικής γεωργίας.

Η περίοδος μετατροπής είναι διάρκειας δύο χρόνων προ της σποράς για την περίπτωση των ετήσιων καλλιεργειών και τρία χρόνια πριν από την συγκομιδή για την περίπτωση των πολυετών καλλιεργειών. Αυτός ο χρόνος μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί σε ορισμένες περιπτώσεις, εφόσον λαμβάνεται υπόψη η προηγούμενη χρήση των συγκεκριμένων αγροτεμαχίων και μετά από συναπόφαση του επιβλέποντος Οργανισμού Ελέγχου και Πιστοποίησης και της αρμόδιας Εντεταλμένης Υπηρεσίας.

Προκειμένου ο παραγωγός αυτός να διατηρήσει ή να αυξήσει τη γονιμότητα και τη βιολογική δραστηριότητα του εδάφους, μπορεί να προβεί στις εξής κατάλληλες ενέργειες:

- Καλλιέργεια ψυχανθών, χλωρή λίπανση, καλλιέργεια βαθύρριζων φυτών και να εφαρμόσει κατάλληλο πρόγραμμα αμειψισποράς.
- Στην ενσωμάτωση στο έδαφος οργανικών υλών αποσυντεθειμένων (π.χ. κοπριές, κομπόστες κτλ.) οι οποίες παράγονται σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που ακολουθούν τις αρχές της βιολογικής κτηνοτροφικής ή φυτικής παραγωγής.

4.1.5.Τι σημαίνει βιολογική κτηνοτροφία;

Στο πλαίσιο της βιολογικής δραστηριότητας, η εκτροφή των ζώων αποτελεί την ολοκλήρωση ενός φυσικού κύκλου, με αφετηρία τη βιολογική γεωργία και κατάληξη τη χρήση και κατανάλωση βιολογικών προϊόντων, χωρίς στα ενδιάμεσα στάδια να αλλοιώνεται η ισορροπία του περιβάλλοντος.

Η βιολογική κτηνοτροφία σέβεται την φυσική ζωή των ζώων και τις ανάγκες τους. Κάθε ζώο ζει ακολουθώντας τους φυσικούς ρυθμούς του, έχοντας στη διάθεσή του άνετους χώρους, δηλαδή εκτεταμένα βοσκοτόπια και ευρύχωρα, καλά αεριζόμενα στέγαστρα. Έτσι δεν επιβάλλεται καμία τροποποίηση στις ιδιαίτερες συνήθειές τους που να επισπεύδει και να αυξάνει την παραγωγή εις βάρος τους.

Η διατροφή των ζώων είναι ποιοτική, καθώς αποτελείται αποκλειστικά από βιολογικές φυτικές τροφές, όπως κριθάρι, καλαμπόκι, σόγια και σανό. Η βιολογική εκτροφή στοχεύει στη σωστή ανάπτυξή τους, με φυσικές μεθόδους και σύμφωνα με τους βιορυθμούς των ζώων, προφυλάσσοντάς τα τόσο από την παθολογία, τις ενοχλήσεις και το άγχος, όσο και από την αφύσικη επίσπευση της ανάπτυξής τους. Σε περιπτώσεις ασθενειών, χορηγούνται μόνο ομοιοπαθητικά ή φυτοθεραπευτικά σκευάσματα και πάντοτε έπειτα από συνεννόηση με ειδικευμένους κτηνίατρους.

Αυτή η φροντίδα και ο σεβασμός προς τα ζώα έχει ως αποτέλεσμα την παραγωγή κρέατος με μοναδικά χαρακτηριστικά ως προς τη γεύση, την υφή, τη συνοχή και την απουσία περιττού λίπους. Έτσι και τα παράγωγα των ζώων, όπως είναι τα γαλακτοκομικά και τα τυροκομικά προϊόντα, είναι αγνά, φυσικά προϊόντα απαλλαγμένα από χημικά κατάλοιπα.

4.1.5.1. Τι σημαίνει να είσαι «βιοκτηνοτρόφος»

Ο «βιοκτηνοτρόφος», σύμφωνα με τον υπό αναφορά Νόμο, πρέπει να εφαρμόζει μια σειρά κανόνων ή προϋποθέσεων κατά τη διατήρηση, διατροφή, παραγωγή κτλ. των ζώων του. Οι γενικές αρχές που πρέπει να εφαρμόζει ο «βιοκτηνοτρόφος» είναι οι εξής:

- Το σύστημα γεωργίας-κτηνοτροφίας και τα συστήματα βοσκής να διασφαλίζουν μακροπρόθεσμα τη διατήρηση και τη βελτίωση της γονιμότητας του εδάφους και να συμβάλλουν στην ανάπτυξη μιας αειφόρου γεωργίας.
- Τα ζώα πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους υπαίθριο χώρο ελεύθερης βοσκής με τέτοιο αριθμό ζώων ανά μονάδα επιφανείας, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ολοκληρωμένη διαχείριση της κτηνοτροφικής και φυτικής παραγωγής.
- Εντός της ίδιας μονάδας παραγωγής όλα τα ζώα πρέπει να εκτρέφονται σύμφωνα με τους κανόνες της βιολογικής κτηνοτροφίας. Ισχύουν οι παρεκκλίσεις όπως αυτές αναφέρονται στο Παράρτημα II, Μέρος Β, σημείο 1 των Κανονισμών.

4.1.6. Οι επιλογές των καταναλωτών

Οι ανησυχίες των καταναλωτών που προκαλούνται από το φόβο για τα τρόφιμα και τις τεχνολογικές εξελίξεις, όπως η γενετική τροποποίηση και η ακτινοβόληση των τροφίμων εκδηλώθηκαν με σοβαρή ανησυχία για την ασφάλεια των τροφίμων με συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση για εξασφάλιση της ποιότητας και περισσότερη ενημέρωση για τις μεθόδους παραγωγής. Επιπλέον, η επίγνωση του κοινού για το μη αναστρέψιμο χαρακτήρα των ζημιών που έχουν γίνει στο περιβάλλον από πρακτικές που οδηγούν στη ρύπανση του εδάφους και των υδάτων, στην εξάντληση των φυσικών πόρων και στην καταστροφή ευαίσθητων οικοσυστημάτων οδήγησε σε απαιτήσεις για περισσότερο υπεύθυνη στάση προς τη φυσική μας κληρονομιά. Σε αυτό το γενικό πλαίσιο, η βιολογική γεωργία, που κάποτε θεωρείτο περιθωριακή δραστηριότητα που εξυπηρετεί μία περιορισμένη αγορά, τώρα ήρθε στο προσκήνιο ως μία γεωργική προσέγγιση που όχι μόνον μπορεί να παράγει ασφαλή τρόφιμα αλλά είναι και ασφαλής από περιβαλλοντική άποψη.

4.1.7. Το κόστος των εγγυήσεων ποιότητας και ασφάλειας

Τα τρόφιμα που παράγονται με βιολογικές μεθόδους ήταν πάντα ακριβότερα από τα συμβατικά παραγόμενα τρόφιμα, ένας παράγων ο οποίος θεωρήθηκε προηγουμένως ότι παρεμπόδιζε την επέκταση της βιολογικής γεωργίας. Ωστόσο, σήμερα, ένας όλο και μεγαλύτερος αριθμός καταναλωτών φαίνεται πρόθυμος να πληρώσει υψηλότερες τιμές για εγγυήσεις που αφορούν την ασφάλεια των τροφίμων και την ποιότητα. Ενώ τα βιολογικά παραγόμενα τρόφιμα ήταν κάποτε δύσκολο να βρεθούν αλλού εκτός από τα ειδικευμένα καταστήματα και τις τοπικές αγορές, τώρα είναι διαθέσιμα στα ράφια των μεγαλύτερων αλυσίδων υπεραγορών σε όλη την Ευρώπη. Επιπλέον, το φάσμα των προσφερόμενων προϊόντων έχει επεκταθεί σε τέτοιο βαθμό, ώστε ο πελάτης να μπορεί να γεμίσει άνετα το βασικό μέρος του καλάθιού του με τα τρόφιμα της εβδομάδας αποκλειστικά με βιολογικά παραγόμενα τρόφιμα, ενώ μόλις πριν από λίγα χρόνια το φάσμα αυτών των προϊόντων περιοριζόταν σε λαχανικά, κρέας, πουλερικά, γαλακτοκομικά προϊόντα και φρούτα. Έτσι, ένας από τους βασικούς παράγοντες που ενθαρρύνουν τους γεωργούς να αναπροσανατολιστούν προς τη βιολογική γεωργική παραγωγή είναι αυτή η διευρυνόμενη καταναλωτική αγορά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5.1.Η ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΡΥΘΜΙΣΗ, ΤΟ ΛΟΓΟΤΥΠΟ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

5.1.1.Ο ρόλος της κανονιστικής ρύθμισης

Με την ευκαιρία των μεταρρυθμίσεων της ΚΓΠ που άρχισαν στα τέλη της δεκαετίας του 1980, αναγνωρίστηκε ο θεμελιώδης ρόλος που θα μπορούσε να διαδραματίσει η βιολογική λειτουργία, όσον αφορά την επίτευξη των αναθεωρημένων στόχων, όπως η μείωση των πλεονασμάτων, η προώθηση των προϊόντων ποιότητας και η ενσωμάτωση γεωργικών πρακτικών φιλικών προς το περιβάλλον. Εντούτοις, για να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των καταναλωτών στη βιολογική γεωργία, ήταν εμφανές ότι έπρεπε να θεσπιστεί μία αυστηρή κανονιστική ρύθμιση που να πλαισιώνει την παραγωγή και την πολιτική ποιότητας, καθώς και μέτρα που αποσκοπούν στην παρεμπόδιση δολίων απαιτήσεων όσον αφορά το βιολογικό χαρακτήρα των τροφίμων. Σήμερα, οι καταναλωτές επιθυμούν όλο και περισσότερο να ενημερώνονται για τις μεθόδους παραγωγής των τροφίμων και θέλουν να είναι σίγουροι ότι λαμβάνονται μέτρα σε κάθε στάδιο της παραγωγής όσον αφορά την ασφάλεια και την ποιότητα.

5.1.2.Η πραγματοποίηση της αλλαγής μέσω της κανονιστικής ρύθμισης

Θεσπίστηκαν, λοιπόν, κανονισμοί για να διασφαλιστεί ο αυθεντικός χαρακτήρας των μεθόδων βιολογικής καλλιέργειας, οι οποίοι εξελίχθηκαν σε ένα γενικό πλαίσιο που εφαρμόζεται στις καλλιέργειες και στην κτηνοτροφία καθώς και στην επισήμανση, στη μεταποίηση και στην εμπορία βιολογικών προϊόντων. Οι κανονισμοί αυτοί διέπουν επίσης τις εισαγωγές βιολογικών προϊόντων στην ΕΕ.

Ο πρώτος κανονισμός για τη βιολογική γεωργία [κανονισμός ΕΟΚ αριθ. 2092/91] εγκρίθηκε το 1991 και, από την εφαρμογή του το 1992, πολλές γεωργικές εκμεταλλεύσεις στην ΕΕ αναπροσανατολίστηκαν προς τις μεθόδους της βιολογικής παραγωγής. Όταν οι κάτοχοι εκμεταλλεύσεων επιθυμούν την επίσημη αναγνώριση του βιολογικού τρόπου παραγωγής τους, η περίοδος μετατροπής είναι δύο έτη τουλάχιστον πριν από τη σπορά ετήσιων καλλιεργειών και τρία έτη σε περίπτωση πολυετών καλλιεργειών. Τον Αύγουστο του 1999, εγκρίθηκαν επίσης κανόνες για την παραγωγή, την επισήμανση και τον έλεγχο των κυριότερων ζωικών ειδών (δηλαδή, βοοειδή, πρόβατα, αίγες, άλογα και πουλερικά). Η συμφωνία αυτή καλύπτει θέματα όπως ζωοτροφές, πρόληψη ασθενειών και κτηνιατρική αγωγή, καλή διαβίωση των ζώων, μέθοδοι εκτροφής και διαχείριση της κοπριάς. Οι γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί και τα προϊόντα που προέρχονται από γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς αποκλείονται ρητά από τις βιολογικές μεθόδους παραγωγής.

Οι κανονισμοί αυτοί καλύπτουν επίσης τις εισαγωγές προϊόντων βιολογικής γεωργίας από τρίτες χώρες των οποίων τα κριτήρια για τη βιολογική παραγωγή και τα συστήματα ελέγχου έχουν αναγνωρισθεί από την ΕΕ ως ισοδύναμα.

5.1.3. Μέτρα ελέγχου

Εξίσου σημαντικές είναι οι συνδεδεμένες διαδικασίες εφαρμογής, που διασφαλίζουν την καταχώρηση όλων των παραγωγών που ζητούν να τους αναγνωρισθεί το καθεστώς της βιολογικής γεωργίας στον αρμόδιο εθνικό οργανισμό ελέγχου. Οι φορείς αυτοί ορίζονται από τις αρχές οι οποίες είναι επιφορτισμένες με τον έλεγχο της ικανότητάς τους να διαχειρίζονται το σύστημα ελέγχου με τρόπο ισότιμο και αποτελεσματικό και υπόκεινται στην κανονιστική τους ρύθμιση.

Η επιθεώρηση καλύπτει όλα τα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένων της αποθήκευσης, της εμπορίας και της συσκευασίας. Οι επιθεωρήσεις στις εκμεταλλεύσεις διενεργούνται τουλάχιστον μία φορά το χρόνο ενώ πραγματοποιούνται και επιτόπιοι έλεγχοι. Οι ποινές για οποιαδήποτε παράβαση των κανόνων περιλαμβάνουν άμεση απόσυρση του δικαιώματος να γίνεται αναφορά στο βιολογικό τρόπο παραγωγής για το σχετικό προϊόν, καθώς και αυστηρότερες ποινές σε περίπτωση σοβαρότερων παραβάσεων. Οι γεωργοί υποχρεούνται να τηρούν λεπτομερή αρχεία συμπεριλαμβανομένων, για τους κτηνοτρόφους, πλήρων αρχείων των συστημάτων διαχείρισης του ζωικού τους κεφαλαίου.

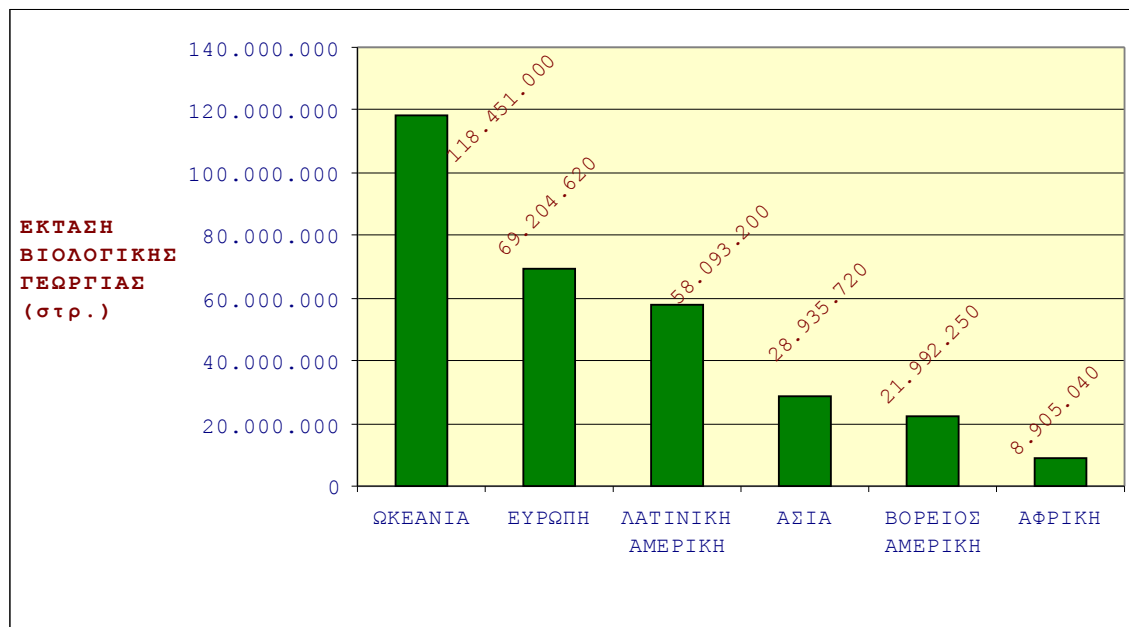
5.1.4. Ο λογότυπος της βιολογικής γεωργίας

Το Μάρτιο του 2000, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησε ένα λογότυπο που περιλαμβάνει τις λέξεις «βιολογική γεωργία - σύστημα ελέγχου ΕΚ» για να χρησιμοποιείται σε προαιρετική βάση από τους παραγωγούς των οποίων τα συστήματα και τα προϊόντα διαπιστώθηκε κατόπιν επιθεώρησης ότι πληρούν τους κανονισμούς της ΕΕ. Οι καταναλωτές που αγοράζουν προϊόντα με αυτόν το λογότυπο μπορούν να είναι βέβαιοι ότι:

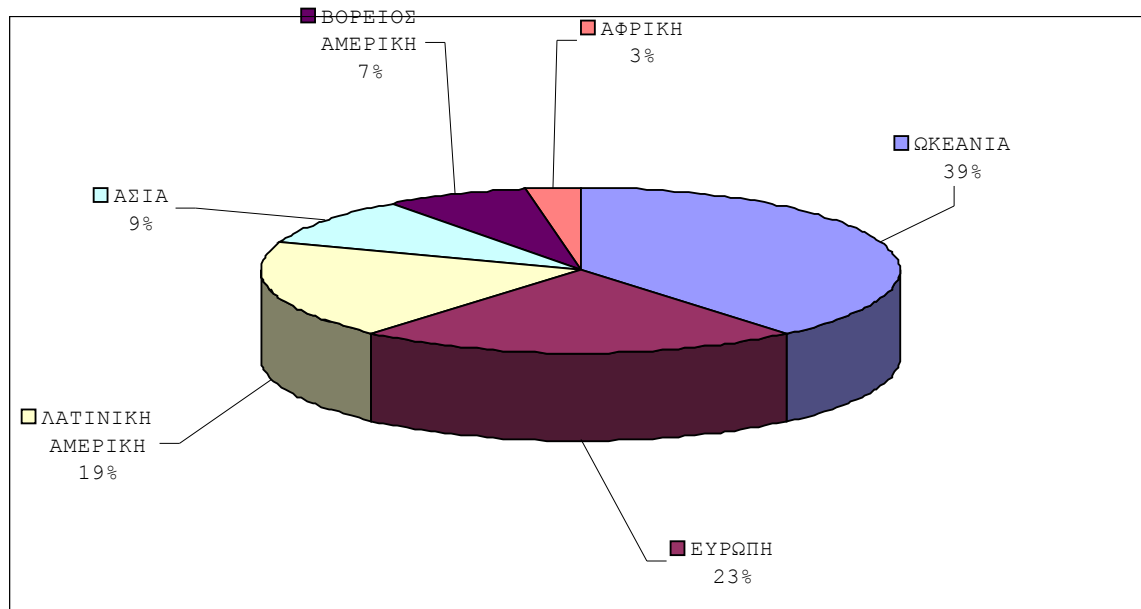
- τουλάχιστον το 95% των συστατικών του προϊόντος έχει παραχθεί με βιολογική μέθοδο
- το προϊόν πληρεί τους κανόνες του επίσημου καθεστώτος επιθεώρησης
- το προϊόν προήλθε απευθείας από τον παραγωγό ή τον παρασκευαστή σε σφραγισμένη συσκευασία
- το προϊόν φέρει το όνομα του παραγωγού, του παρασκευαστή ή του πωλητή και το όνομα ή τον κωδικό του οργανισμού επιθεώρησης.

5.2.ΚΟΣΜΟΣ 2007: Βιολογική γεωργία ανά ήπειρο

ΓΡΑΦΗΜΑ: ΕΚΤΑΣΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ (ΣΤΡ.) ΑΝΑ ΗΠΕΙΡΟ

ΓΡΑΦΗΜΑ : ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΚΤΑΣΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΑΝΑ ΗΠΕΙΡΟ

ΠΙΝΑΚΑΣ: ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΤΑ ΕΚΤΑΣΗ

ΗΠΕΙΡΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ (στρ.)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ
ΩΚΕΑΝΙΑ	118.451.000	2.689
ΕΥΡΩΠΗ	69.204.620	187.697
ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	58.093.200	176.710
ΑΣΙΑ	28.935.720	129.927
ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ	21.992.250	12.063
ΑΦΡΙΚΗ	8.905.040	124.805
ΣΥΝΟΛΟ:	305.581.830	633.891

5.3. Η ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ -ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ

Με την ευκαιρία της Πράσινης Εβδομάδας 2007 (Green Week), η Eurostat, η Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, δημοσίευσε αναφορά για την εξέλιξη της βιολογικής γεωργίας εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η έκταση των βιολογικών καλλιεργειών υπολογίζεται περίπου στο 4% της συνολικής αξιοποιημένης αγροτικής έκτασης στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 25 χωρών (EU25) το 2005. Στην EU25 το 2005, οι εκτάσεις της βιολογικής γεωργίας φτάνουν το 3,9% της συνολικής αξιοποιημένης αγροτικής έκτασης. Τα μεγαλύτερα ποσοστά εκτάσεων βιολογικής γεωργίας καταγράφηκαν στην Αυστρία (11,0%), την Ιταλία (8,4%), την Τσεχία και την Ελλάδα (7,2% κάθε μία) και τα χαμηλότερα στην Μάλτα (0,1%), την Πολωνία (0,6%) και την Ιρλανδία (0,8%). Σε γενικότερο πλαίσιο, όπου τα δεδομένα της EU15 είναι διαθέσιμα, τα ποσοστά των εκτάσεων βιολογικής γεωργίας επί της συνολικής αξιοποιημένης αγροτικής έκτασης έχει αυξηθεί από 1,8% το 1998 σε 4,1% το 2005. Στην EU25 το 2005, σε 61 εκατομμύρια στρέμματα ακολουθήθηκαν οι προδιαγραφές της βιολογικής γεωργίας. Η Ιταλία (11 εκατομμύρια στρέμματα ή 17% επί του συνολικού της EU25) είχε το μεγαλύτερο ποσοστό εκτάσεων βιολογικής γεωργίας και ακολουθούν η Γερμανία και η Ισπανία (με 8 εκατομμύρια στρέμματα κάθε μια ή 13%). Λιγότερο από το 2% επί του συνόλου των αγροτικών εκμεταλλεύσεων είναι βιολογικές.

Συνολικά στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το 1,6% των συνολικών αγροτικών εκμεταλλεύσεων είναι βιολογικές. Σε σχεδόν όλα τα κράτη μέλη της EU25 το 2005, ο μέσος όρος βιολογικών ιδιοκτησιών ήταν μεγαλύτερος σε σχέση τον συνολικό μέσο όρο των αγροτικών εκμεταλλεύσεων : 390 στρέμματα ανά βιολογική εκμετάλλευση, συγκριτικά με 160 στρέμματα ανά ιδιοκτησία που είναι ο μέσος όρος επί του συνόλου των αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Οι μεγαλύτερες βιολογικές εκμεταλλεύσεις συναντώνται στη Σλοβακία (4.630 στρέμματα /εκμετάλλευση), την Τσεχία (3.050 στρέμματα), την Πορτογαλία (1.480 στρέμματα) και το Ηνωμένο Βασίλειο (1.420 στρέμματα). Οι περιοχές υπό μετατροπή ποικίλουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Οι εκτάσεις βιολογικών καλλιεργειών περιλαμβάνουν περιοχές που ήδη έχουν μετατραπεί και βρίσκονται σε πλήρες βιολογικό στάδιο αλλά και άλλες που είναι υπό μετατροπή². Σημειώνεται ότι όλες οι εκτάσεις είναι απαραίτητο να περάσουν μια χρονική περίοδο μετατροπής για να χαρακτηριστούν ότι βρίσκονται στο πλήρες βιολογικό στάδιο.

Η αναλογία των εκτάσεων υπό μετατροπή σε σχέση με τις συνολικές βιολογικές εκτάσεις ποικίλει μεταξύ των κρατών μελών

- με ποσοστό μικρότερο του 10% στη Δανία (1%), την Ολλανδία (4%), τη Φινλανδία (8%) και τη Σουηδία (9%), και
- μεγαλύτερο του 80% στην Μάλτα (100%), την Κύπρο (87%) και την Λετονία (83%).

Βιολογική Γεωργία: Εκτάσεις και Αριθμός Εκμεταλλεύσεων (2006)

Χώρες	Ποσοστό βιολογικών εκτάσεων σε σύνολο αξιοποιημένων αγροτικών εκτάσεων* (%)	Βιολογικές Εκτάσεις* (στρέμματα)	Ποσοστό των κρατών μελών στις συνολικές βιολογικές εκτάσεις της EU25* (%)	Μέγεθος βιολογικών εκμεταλλεύσεων ** (στρέμμα/ιδιοκτησία)	Μέγεθος συνολικών εκμεταλλεύσεων (στρέμμα/ιδιοκτησία)	Ποσοστό εκτάσεων υπό μετατροπή στις συνολικές βιολογικές εκτάσεις (%)
EU25¹	3,9	61.154.650	100,0	387	160	-
Βέλγιο	1,7	229.940	0,4	319	269	14,0
Τσεχία	7,2	2.549.820	4,2	3054	842	11,3
Δανία	5,2	1.341.290	2,2	442	537	1,4
Γερμανία	4,7	8.074.060	13,3	474	437	-
Εσθονία	-	-	-	-	-	-
Ιρλανδία	0,8	349.120	0,6	365	318	-
Ελλάδα	7,2	2.887.370	4,7	195	48	28,6
Ισπανία	3,2	8.075.690	13,3	515	230	41,7
Γαλλία	2,0	5.608.380	9,2	492	486	11,7
Ιταλία	8,4	10.694.620	17,6	238	74	31,6
Κύπρος	1,1	16.980	0,0	55	34	86,5
Λετονία	7,0	1.186.120	1,9	413	132	82,6
Λιθουανία	2,3	645.440	1,1	358	110	78,5
Λουξεμβούργο	2,4	31.580	0,1	478	527	13,2
Ουγγαρία	2,0	1.285.760	2,0	768	60	34,1
Μάλτα	0,1	140	0,0	23	9	100,0
Ολλανδία	2,5	487.650	0,8	354	235	3,9
Αυστρία	11,0	3.603.690	5,9	177	191	-
Πολωνία	0,6	827.300	1,4	220	60	54,4
Πορτογαλία	6,3	2.334.580	3,8	1480	114	52,7
Σλοβενία	4,8	234.990	0,4	136	63	32,0
Σλοβακία	4,8	902.060	1,5	4626	274	69,8
Φινλανδία	6,5	1.475.870	2,4	333	321	8,4
Σουηδία	6,2	2.222.680	3,2	524	421	8,8
Ην. Βασίλειο	3,8	6.089.520	10,0	1421	556	13,3

Τα δεδομένα της EU25 δεν είναι διαθέσιμα για την Εσθονία

* 2004 : Λουξεμβούργο και Πολωνία

** 2004 : Κύπρος, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία και Πολωνία

5.4.ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

Η Επιτροπή επεξεργάζεται τώρα ένα Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης για βιολογικά τρόφιμα και βιολογική μέθοδο καλλιέργειας, το οποίο θα περιλαμβάνει προτάσεις για μελλοντικές πρωτοβουλίες με σκοπό να ενισχυθεί η περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα βιολογικής καλλιέργειας.

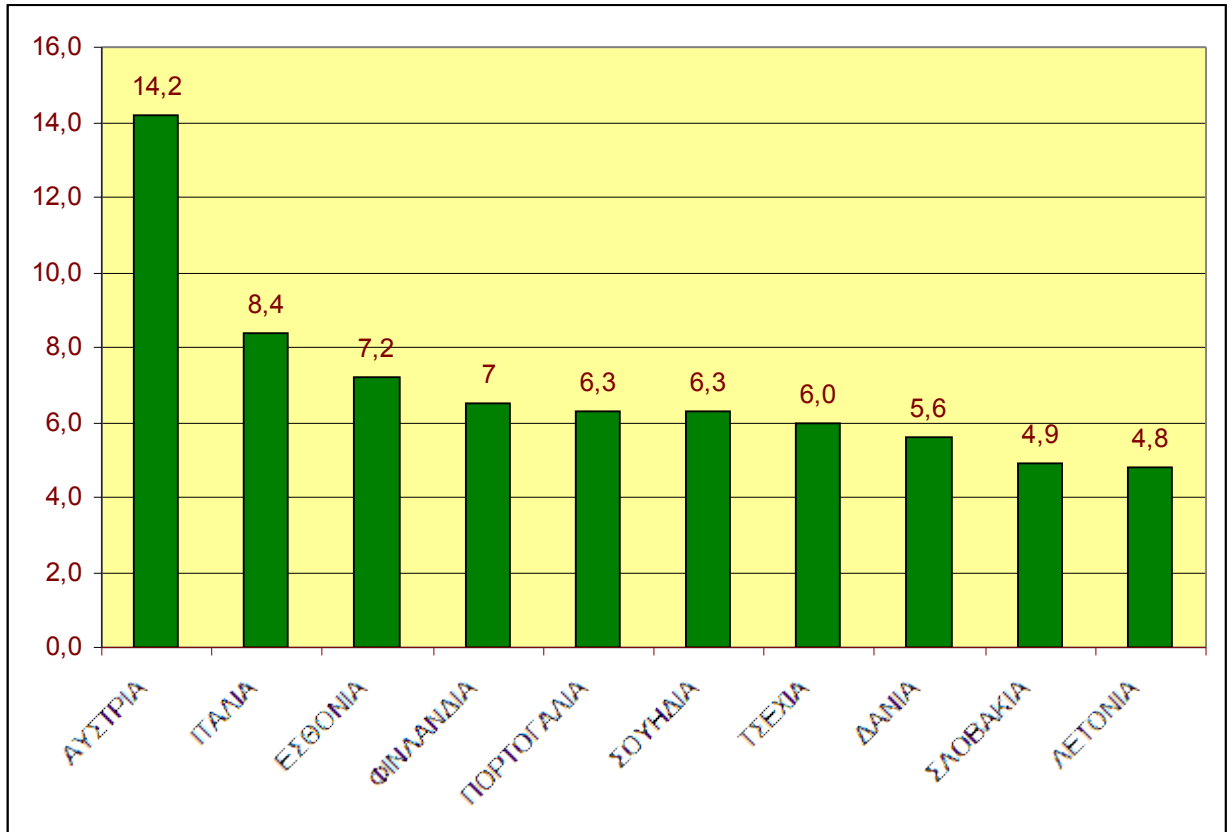
Το Δεκέμβριο του 2002 εκπονήθηκε ένα έγγραφο εργασίας με τίτλο "Ανάλυση των δυνατοτήτων για ένα Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης για τα βιολογικά τρόφιμα και τη βιολογική μέθοδο καλλιέργειας". Στο έγγραφο αυτό γίνεται ανάλυση της κατάστασης όσον αφορά την ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας στην Ευρώπη και απαριθμούνται τα στοιχεία δράσης που πιθανώς μπορούν να συμπεριληφθούν στο τελικό Σχέδιο Δράσης. Οι υπουργοί γεωργίας συζήτησαν το έγγραφο αυτό στη σύνοδο του Συμβουλίου, του Δεκεμβρίου του 2002. Έχουν εγκρίνει τον οδικό χάρτη που τους υπεβλήθη, ο οποίος προβλέπει ένα στάδιο εμπεριστατωμένων διαβουλεύσεων με τα κράτη μέλη και επικοινωνίας με το κοινό.

Το Φεβρουάριο του 2003, το έγγραφο εργασίας όπως και ένα ερωτηματολόγιο από 12 βασικά σημεία περιλήφθηκαν στην κεντρική ιστοσελίδα της Επιτροπής. Το κοινό κλήθηκε να δώσει απαντήσεις στα ερωτήματα και να υποβάλει πρόσθετα σχόλια επί του εγγράφου εργασίας, μέχρι τις 16 Μαρτίου 2003. Έχει ήδη δημοσιευθεί μια έκθεση των αποτελεσμάτων της συζήτησης online: Σχέδιο Δράσης για τα βιολογικά τρόφιμα και τη βιολογική μέθοδο καλλιέργειας. Τον Ιούνιο του 2003, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διοργάνωσε ακρόαση σχετικά με τη βιολογική μέθοδο καλλιέργειας, στη διάρκεια της οποίας συζητήθηκε το Σχέδιο Δράσης.

Στις 22 Ιανουαρίου 2004 η Επιτροπή διοργάνωσε ακρόαση στις Βρυξέλλες. Προσκλήθηκαν να συμμετάσχουν πάνω από 100 οργανώσεις, οι Υπουργοί Γεωργίας των κρατών μελών, των υπό προσχώρηση και των υποψηφίων για ένταξη χωρών, καθώς και εκπρόσωποι περιοδικού τύπου που απευθύνεται σε γεωργούς. Στις αρχές του 2004, η Επιτροπή θα εκπονήσει το τελικό Σχέδιο Δράσης υπό τη μορφή Ανακοίνωσης προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Στο Σχέδιο αυτό θα προτείνονται δράσεις που θα διευκολύνουν την ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας.

5.4.1.Βιολογική Γεωργία στις χώρες της ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ 2006

Γράφημα: Οι 10 Χώρες της ΕΕ με το Μεγαλύτερο Ποσοστό Επι της Συνολικής Γεωργικής Εκτασης

Πίνακας: Εμφάνιση στοιχείων ανά ποσοστό επί της συνολικής γεωργικής έκτασης

A	ΧΩΡΑ	% ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΕΚΤΑΣΗΣ	ΕΚΤΑΣΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ (στρ.)	ΑΡ, ΒΙΟΛ, ΕΚΜΕ/ΣΕ ΩΝ
1	ΑΥΣΤΡΙΑ	14,2	3.609.720	20.310
2	ΙΤΑΛΙΑ	8,4	10.671.020	44.733
3	ΕΣΘΟΝΙΑ	7,2	598.620	1.013
4	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	7	1.475.870	4.296
5	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	6,3	2.334.580	1.577
6	ΣΟΥΗΔΙΑ	6,3	2.000.100	2951
7	ΤΣΕΧΙΑ	6,0	2.549.820	829
8	ΔΑΝΙΑ	5,6	1.456.360	2.892
9	ΣΛΟΒΑΚΙΑ	4,9	921.910	196
10	ΛΕΤΟΝΙΑ	4,8	1.186.120	2.873
11	ΣΛΟΒΕΝΙΑ	4,8	234.990	1.718
12	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	4,7	8.074.060	17.020
13	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	3,9	6.198.520	4.285
14	ΙΣΠΑΝΙΑ	3,2	8.075.690	15.693
15	ΕΛΛΑΔΑ	3,1	2.882.550	14.614
16	ΟΥΓΓΑΡΙΑ	2,9	1.235.690	1.553
17	ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	2,5	694.300	1.811
18	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	2,5	487.650	1.377
19	ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	2,5	32.430	72
20	ΓΑΛΛΙΑ	2,0	5.608.380	11.402
21	ΒΕΛΓΙΟ	1,6	229.960	693
22	ΚΥΠΡΟΣ	1,1	16.980	305
23	ΠΟΛΩΝΙΑ	1,0	1.677.400	7.183

2 4	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	0,8	352.660	978
2 5	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	0,6	879.160	2.920
2 6	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	0,3	143.200	351
2 7	ΜΑΛΤΑ	0,1	140	6
	ΣΥΝΟΛΟ		<u>63.627.880</u>	<u>163.651</u>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

6.1.ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

(κανονισμός 2007 για βιολογική παραγωγή)

Στην ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για τα βιολογικά τρόφιμα και τη βιολογική γεωργία, προτείνεται η βελτίωση και η ενίσχυση των κοινοτικών προτύπων για τη βιολογική γεωργία και των απαιτήσεων που αφορούν τις εισαγωγές και τους ελέγχους. Ενδείκνυται, επομένως, να καθορισθούν με μεγαλύτερη σαφήνεια οι στόχοι, οι βασικές αρχές και οι κανόνες που ισχύουν για τη βιολογική παραγωγή, ως συμβολή στη διαφάνεια, στη δημιουργία εμπιστοσύνης στους καταναλωτές και σε εναρμονισμένη αντίληψη της έννοιας της βιολογικής παραγωγής. Για τον σκοπό αυτό, ο κανονισμός της 24ης Ιουνίου 1991, περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής θα πρέπει να καταργηθεί και να αντικατασταθεί από νέο κανονισμό. Θα πρέπει να καθορισθεί γενικό κοινοτικό πλαίσιο κανόνων για τη βιολογική παραγωγή, τόσο τη φυτική και ζωική όσο και την παραγωγή από υδατοκαλλιέργειες, στο οποίο θα συμπεριλαμβάνονται κανόνες για τη συλλογή άγριων φυτών και φυκιών, κανόνες για τη μετατροπή των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, καθώς και κανόνες για την παραγωγή μεταποιημένων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένου του οίνου.

Η Επιτροπή πρέπει να παράσχει την άδεια για τη χρησιμοποίηση προϊόντων και ουσιών και δύναται να αποφασίσει σχετικά με τις μεθόδους που πρέπει να χρησιμοποιούνται στη βιολογική γεωργία και τη μεταποίηση βιολογικών τροφίμων. Θα πρέπει να διευκολυνθεί περαιτέρω η ανάπτυξη της βιολογικής παραγωγής, ιδίως με την προαγωγή της χρήσης νέων τεχνικών και ουσιών, καταλληλότερων για τη βιολογική παραγωγή. Οι γενετικώς τροποποιημένοι οργανισμοί (ΓΤΟ) και τα προϊόντα που παράγονται από ή με ΓΤΟ δεν συμβιβάζονται με την έννοια της βιολογικής παραγωγής και με τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται οι καταναλωτές τα βιολογικά προϊόντα. Κατά συνέπεια, δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται στη βιολογική γεωργία ούτε στη μεταποίηση βιολογικών προϊόντων. Επιδίδεται η μικρότερη δυνατή παρουσία ΓΤΟ στα βιολογικά προϊόντα. Η βιολογική γεωργία θα πρέπει να στηρίζεται πρωτίστως σε ανανεώσιμους πόρους εντός οργανωμένων γεωργικών συστημάτων. Για να ελαχιστοποιηθεί η χρήση μη ανανεώσιμων πόρων, τα κατάλοιπα και τα υποπροϊόντα φυτικής και ζωικής προέλευσης θα πρέπει να ανακυκλώνονται με στόχο την επαναφορά θρεπτικών στοιχείων στο έδαφος. Η βιολογική φυτική παραγωγή θα πρέπει να συμβάλλει στη διατήρηση και την ενίσχυση της γονιμότητας των εδαφών, καθώς και στην πρόληψη της διάβρωσής τους. Τα φυτά θα πρέπει να τρέφονται κατά προτίμηση μέσω του εδαφικού οικοσυστήματος και όχι με την προσθήκη διαλυτών λιπασμάτων στο έδαφος.

Τα βασικά στοιχεία του βιολογικού συστήματος διαχείρισης της φυτικής παραγωγής είναι η διαχείριση της γονιμότητας του εδάφους, η επιλογή ειδών και ποικιλιών, η πολυετής αμειψισπορά, η ανακύκλωση οργανικών υλών και οι

καλλιεργητικές τεχνικές. Πρόσθετα λιπάσματα, βελτιωτικά εδάφους και φυτοπροστατευτικά προϊόντα θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνον εάν συμβιβάζονται με τους στόχους και τις αρχές της βιολογικής παραγωγής. Η ζωική παραγωγή έχει θεμελιώδη σημασία για την οργάνωση της γεωργικής παραγωγής στις βιολογικές εκμεταλλεύσεις, στο βαθμό που παρέχει την οργανική ύλη και τα θρεπτικά στοιχεία τα οποία είναι αναγκαία για την καλλιεργούμενη γη και, κατ' επέκταση, συμβάλλει στη βελτίωση του εδάφους και στην ανάπτυξη αειφόρου γεωργίας. Για να αποτραπεί η ρύπανση του περιβάλλοντος, ιδίως των φυσικών πόρων, όπως το έδαφος και τα ύδατα, στη βιολογική κτηνοτροφία θα πρέπει, καταρχήν, να λαμβάνεται μέριμνα για τη στενή σύνδεσή της με τη γη, για κατάλληλα πολυετή συστήματα αμειψισποράς και για τη διατροφή των ζώων με προϊόντα βιολογικής καλλιέργειας, παραγόμενα είτε στην ίδια την εκμετάλλευση είτε σε γειτονικές βιολογικές εκμεταλλεύσεις. Δεδομένου ότι η βιολογική κτηνοτροφία είναι δραστηριότητα που συνδέεται με τη γη, τα ζώα θα πρέπει να έχουν, όποτε είναι εφικτό, πρόσβαση σε υπαίθριους χώρους ή βοσκότοπους. Η βιολογική κτηνοτροφία θα πρέπει να ανταποκρίνεται σε υψηλού επιπέδου πρότυπα μεταχείρισης των ζώων και να καλύπτει τις ιδιαίτερες ανάγκες της συμπεριφοράς των διαφόρων ειδών ζώων, ενώ η διαχείριση της υγείας των ζώων θα πρέπει να βασίζεται στην πρόληψη των ασθενειών.

Εν προκειμένω, θα πρέπει να αποδίδεται ιδιαίτερη προσοχή στις συνθήκες στέγασης, στις κτηνοτροφικές πρακτικές και στον δείκτη πυκνότητας των ζώων. Επιπλέον, κατά την επιλογή φυλών, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ικανότητα προσαρμογής τους στις τοπικές συνθήκες. Οι εκτελεστικές διατάξεις για την κτηνοτροφική παραγωγή και την υδατοκαλλιέργεια θα πρέπει να διασφαλίζουν την τήρηση, τουλάχιστον, των διατάξεων της ευρωπαϊκής σύμβασης για την προστασία των ζώων στα εκτροφεία και των επακόλουθων συστάσεων από τη μόνιμη επιτροπή της. Το σύστημα βιολογικής ζωικής παραγωγής θα πρέπει να στοχεύει στη συμπλήρωση των παραγωγικών κύκλων των διαφόρων ζωικών ειδών με ζώα βιολογικής εκτροφής. Θα πρέπει, συνεπώς, να ενθαρρύνει την αύξηση του αποθέματος γονιδίων ζώων βιολογικής εκτροφής, να ενισχύει την αυτοδυναμία και, με τον τρόπο αυτό, να εξασφαλίζει την ανάπτυξη του κλάδου. Τα βιολογικά μεταποιημένα προϊόντα θα πρέπει να παράγονται με μεθόδους μεταποίησης που εγγυώνται τη διατήρηση της βιολογικής ακεραιότητας και των ζωτικής σημασίας χαρακτηριστικών των προϊόντων σε όλα τα στάδια της παραγωγής. Τα μεταποιημένα τρόφιμα θα πρέπει να επισημαίνονται ως βιολογικά μόνον στις περιπτώσεις όπου είναι βιολογικά όλα ή σχεδόν όλα τα συστατικά γεωργικής προέλευσης. Ωστόσο, θα πρέπει να προβλέπονται ειδικές διατάξεις περί επισήμανσης για τα μεταποιημένα τρόφιμα που περιέχουν γεωργικά συστατικά μη βιολογικής προέλευσης, όπως συμβαίνει στην περίπτωση των μη εκτρεφόμενων ψαριών και θηραμάτων.

Επιπλέον, για τους σκοπούς της ενημέρωσης των καταναλωτών, της διαφάνειας στην αγορά και της ενθάρρυνσης της χρήσης βιολογικής παραγωγής, θα πρέπει επίσης να καθίσταται δυνατή, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, η αναφορά, στον κατάλογο συστατικών, του βιολογικού τρόπου παραγωγής. Ενδείκνυται να προβλεφθεί ευελιξία στην εφαρμογή των κανόνων παραγωγής, ώστε να είναι δυνατή η προσαρμογή των βιολογικών προτύπων και απαιτήσεων στις τοπικές κλιματικές ή γεωγραφικές συνθήκες, ειδικές κτηνοτροφικές πρακτικές και στάδια ανάπτυξης. Η ευελιξία αυτή θα πρέπει να επιτρέπει την εφαρμογή έκτακτων κανόνων, μόνον όμως υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις που θα ορίζει η κοινοτική νομοθεσία. Είναι

σημαντικό να διατηρηθεί η εμπιστοσύνη των καταναλωτών στα βιολογικά προϊόντα. Ως εκ τούτου, οι εξαιρέσεις από τις απαιτήσεις που ισχύουν για τη βιολογική παραγωγή θα πρέπει να περιορίζονται αυστηρά στις περιπτώσεις που θεωρείται δικαιολογημένη η εφαρμογή έκτακτων κανόνων. Για την προστασία των καταναλωτών και τη διασφάλιση θεμιτού ανταγωνισμού, οι όροι που χρησιμοποιούνται για να δηλώσουν τα βιολογικά προϊόντα θα πρέπει να προστατεύονται, σε όλη την έκταση της Κοινότητας και ανεξαρτήτως γλώσσας, έναντι της χρήσης σε μη βιολογικά προϊόντα. Η προστασία αυτή θα πρέπει επίσης να καλύπτει τα συνήθη παράγωγα ή σμικρυντικά των όρων αυτών, ανεξαρτήτως του εάν χρησιμοποιούνται μόνα ή σε συνδυασμό. Για να υπάρξει σαφήνεια για τους καταναλωτές στο σύνολο της κοινοτικής αγοράς θα πρέπει να καταστεί υποχρεωτικό το λογότυπο της ΕΕ για όλα τα προσυσκευασμένα βιολογικά τρόφιμα που παράγονται στην Κοινότητα. Αλλιώς, θα πρέπει να είναι δυνατή η χρήση του λογότυπου της ΕΕ σε εθελοντική βάση στην περίπτωση μη προσυσκευασμένων βιολογικών προϊόντων που παράγονται εντός της Κοινότητας ή τυχόν βιολογικών προϊόντων που εισάγονται από τρίτες χώρες. Θεωρείται, ωστόσο, σκόπιμο να περιορισθεί η χρήση του λογότυπου της ΕΕ σε προϊόντα που περιέχουν μόνον ή σχεδόν μόνον βιολογικά συστατικά, ούτως ώστε να μην παραπλανώνται οι καταναλωτές ως προς τη βιολογική προέλευση του όλου προϊόντος. Κατά συνέπεια, δεν θα πρέπει να επιτρέπεται η χρήση του στην επισήμανση για προϊόντα μετατροπής ή μεταποιημένα τρόφιμα στα οποία το βιολογικό ποσοστό είναι μικρότερο του 95 % των συστατικών γεωργικής προέλευσης.

Το λογότυπο της ΕΕ δεν θα πρέπει, σε καμιά περίπτωση, να εμποδίζει την ταυτόχρονη χρήση εθνικών ή ιδιωτικών λογότυπων. Επιπλέον, για να αποφεύγονται απάτες και οιαδήποτε πιθανή σύγχυση μεταξύ των καταναλωτών όσον αφορά την κοινοτική ή τη μη κοινοτική προέλευση του προϊόντος, οποτεδήποτε χρησιμοποιείται το λογότυπο της ΕΕ, οι καταναλωτές θα πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με τον τόπο προέλευσης των γεωργικών πρώτων υλών από τις οποίες αποτελείται το προϊόν. Οι κοινοτικοί κανόνες θα πρέπει να προάγουν μια εναρμονισμένη έννοια της βιολογικής παραγωγής. Οι αρμόδιες αρχές, οι αρχές ελέγχου και οι φορείς ελέγχου θα πρέπει να απέχουν από συμπεριφορές οι οποίες θα μπορούσαν να δημιουργήσουν εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία συμμορφούμενων προϊόντων τα οποία έχουν πιστοποιηθεί από αρχή ή φορέα εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος. Ειδικότερα, δεν θα πρέπει να επιβάλλουν πρόσθετους ελέγχους ή οικονομικές επιβαρύνσεις. Για λόγους συνέπειας με την κοινοτική νομοθεσία σε άλλους τομείς, θα πρέπει να επιτρέπεται στα κράτη μέλη, στην περίπτωση της φυτικής και ζωικής παραγωγής, να εφαρμόζουν στην επικράτειά τους εθνικούς κανόνες περί παραγωγής αυστηρότερους από τους κοινοτικούς κανόνες περί βιολογικής παραγωγής, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω εθνικοί κανόνες ισχύουν επίσης για τη μη βιολογική παραγωγή και ότι κατά τα λοιπά είναι σύμφωνοι με το κοινοτικό δίκαιο. Η χρήση ΓΤΟ στη βιολογική παραγωγή απαγορεύεται. Για λόγους σαφήνειας και συνέπειας, δεν θα πρέπει να είναι δυνατή η επισήμανση ως βιολογικών των προϊόντων στην ετικέτα των οποίων αναγράφεται υποχρεωτικά ότι περιέχουν, ότι αποτελούνται ή ότι παράγονται από ΓΤΟ.

Για να εξασφαλισθεί ότι τα βιολογικά προϊόντα παράγονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις που καθορίζονται δυνάμει του κοινοτικού νομικού πλαισίου για τη βιολογική παραγωγή, οι δραστηριότητες που εκτελούνται από επιχειρήσεις σε όλα τα στάδια παραγωγής, παρασκευής και διανομής βιολογικών προϊόντων θα πρέπει να

υπόκεινται σε σύστημα ελέγχου το οποίο έχει δημιουργηθεί και λειτουργεί σύμφωνα με τους κανόνες που έχουν θεσπισθεί με τον κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων . Σε μερικές περιπτώσεις, η εφαρμογή των σχετικών με τις γνωστοποιήσεις και τους ελέγχους απαιτήσεων σε ορισμένους τύπους λιανεμπορικών επιχειρήσεων, όπως εκείνων που προβαίνουν σε απευθείας πωλήσεις στον τελικό καταναλωτή ή χρήστη, θα μπορούσε να θεωρηθεί δυσανάλογη. Είναι, συνεπώς, σκόπιμο να επιτραπεί στα κράτη μέλη να εξαιρούν τις επιχειρήσεις αυτές από τις εν λόγω απαιτήσεις. Ωστόσο, προκειμένου να αποφεύγονται οι απάτες είναι αναγκαίο να αποκλείονται από την εξαίρεση οι λιανεμπορικές εκείνες επιχειρήσεις οι οποίες παράγουν, παρασκευάζουν ή αποθηκεύουν σε χώρους που δεν συνδέονται με τα σημεία πώλησης ή οι οποίες εισάγουν βιολογικά προϊόντα ή έχουν αναθέσει τις προαναφερόμενες δραστηριότητες σε τρίτο μέρος.

Τα βιολογικά προϊόντα που εισάγονται στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα πρέπει να μπορούν να διατίθενται στην κοινοτική αγορά ως βιολογικά, εφόσον παράγονται με τήρηση κανόνων παραγωγής και υπόκεινται σε ελεγκτικές ρυθμίσεις, τα οποία είναι σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία ή ισοδύναμα με εκείνα που ορίζει η τελευταία. Επιπλέον, τα προϊόντα που εισάγονται βάσει ισοδύναμου συστήματος θα πρέπει να καλύπτονται από πιστοποιητικό το οποίο έχει εκδοθεί από την αρμόδια αρχή ή από αναγνωρισμένη αρχή ή φορέα ελέγχου της εκάστοτε τρίτης χώρας. Στην εκτίμηση της ισοδυναμίας για τα εισαγόμενα προϊόντα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα διεθνή πρότυπα του κώδικα τροφίμων . Κρίνεται σκόπιμο να διατηρηθεί ο κατάλογος τρίτων χωρών που η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι διαθέτουν πρότυπα παραγωγής και ελεγκτικές ρυθμίσεις, τα οποία είναι ισοδύναμα με τα προβλεπόμενα από την κοινοτική νομοθεσία. Για τις τρίτες χώρες που δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο αυτό, η Επιτροπή θα πρέπει να καταρτίσει κατάλογο αρχών και φορέων ελέγχου, που αναγνωρίζονται ως αρμόδιοι για τη διενέργεια ελέγχων και πιστοποιήσεων στις σχετικές τρίτες χώρες. Θα πρέπει να συλλέγονται κατάλληλα στατιστικά στοιχεία, με σκοπό τη συγκέντρωση αξιόπιστων δεδομένων, που είναι αναγκαία για την εφαρμογή και την παρακολούθηση του παρόντος κανονισμού και ως εργαλεία για τους παραγωγούς, τους παράγοντες της αγοράς και τους πολιτικούς ιθύνοντες. Τα απαιτούμενα στατιστικά στοιχεία θα πρέπει να καθορισθούν στο πλαίσιο του κοινοτικού στατιστικού προγράμματος.

Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να ισχύσει από μια ημερομηνία η οποία θα παρέχει στην Επιτροπή επαρκή χρόνο για να θεσπίσει τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή του. Η δυναμική εξέλιξη του τομέα των βιολογικών προϊόντων, η ύπαρξη ορισμένων εξαιρετικά ευαίσθητων θεμάτων που συνδέονται με τη βιολογική παραγωγή και η ανάγκη να εξασφαλισθεί η ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και του συστήματος ελέγχου, καθιστούν σκόπιμο να προβλεφθεί η μελλοντική επανεξέταση των κοινοτικών κανόνων όσον αφορά τη βιολογική γεωργία, με συνεκτίμηση της πείρας που θα έχει αποκτηθεί από την εφαρμογή αυτών των κανόνων. Εν αναμονή της θέσπισης λεπτομερών κοινοτικών κανόνων παραγωγής για ορισμένα ζωικά είδη, υδρόβια φυτά και μικροφύκι, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να προβλέπουν την εφαρμογή εθνικών προτύπων ή, ελλείψει αυτών, αποδεκτών ή αναγνωρισμένων από τα κράτη μέλη ιδιωτικών προτύπων.

6.2.ΣΚΟΠΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

1. Ο κανονισμός παρέχει τη βάση για την αειφόρο ανάπτυξη της βιολογικής παραγωγής με παράλληλη εξασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, διασφάλιση του θεμιτού ανταγωνισμού, εξασφάλιση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και προστασία των συμφερόντων τους. Ορίζει κοινούς στόχους και αρχές προς υποστήριξη των κανόνων σχετικά με:

α) όλα τα στάδια παραγωγής, παρασκευής και διανομής βιολογικών προϊόντων και τους σχετικούς ελέγχους·

β) τη χρήση, στην επισήμανση και στη διαφήμιση, ενδείξεων που αναφέρονται στη βιολογική παραγωγή.

2. Ο κανονισμός εφαρμόζεται στα ακόλουθα γεωργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων της υδατοκαλλιέργειας, εάν τα προϊόντα αυτά διατίθενται στην αγορά ή προορίζονται να διατεθούν στην αγορά:

α) ζωντανά ή αμεταποίητα γεωργικά προϊόντα·

β) μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα για χρήση ως τρόφιμα·

γ) ζωοτροφές·

δ) το αγενές φυτικό πολλαπλασιαστικό υλικό και τους σπόρους για καλλιέργεια.

3. Ο κανονισμός εφαρμόζεται για κάθε επιχείρηση που συμμετέχει στις δραστηριότητες οιοδήποτε σταδίου παραγωγής, παρασκευής και διανομής προϊόντων. Εντούτοις, οι επιχειρήσεις ομαδικής εστίασης δεν υπάγονται στον παρόντα κανονισμό. Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν εθνικούς κανόνες ή, ελλείψει αυτών, ιδιωτικά πρότυπα, όσον αφορά την επισήμανση και τον έλεγχο των προϊόντων που προέρχονται από επιχειρήσεις ομαδικής εστίασης, εφόσον οι εν λόγω κανόνες συνάδουν με το κοινοτικό δίκαιο.

4. Ο κανονισμός εφαρμόζεται με την επιφύλαξη άλλων κοινοτικών ή εθνικών διατάξεων, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο για τα προϊόντα που καθορίζονται στο παρόν άρθρο, όπως διατάξεις που διέπουν την παραγωγή, την παρασκευή, την εμπορία, την επισήμανση και τον έλεγχο, καθώς και τη νομοθεσία για τα τρόφιμα και τη διατροφή των ζώων.

6.3.ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

6.3.1.Στόχοι

Η βιολογική παραγωγή επιδιώκει τους ακόλουθους γενικούς στόχους:

α)τη δημιουργία ενός συστήματος αειφόρου διαχείρισης της γεωργίας το οποίο:

i)σέβεται τα συστήματα και τους κύκλους της φύσης και διατηρεί και βελτιώνει την υγεία του εδάφους, του νερού, των φυτών και των ζώων και την ισορροπία μεταξύ αυτών·

ii)συμβάλλει σε υψηλό επίπεδο βιοποικιλότητας·

iii)κάνει υπεύθυνη χρήση των ενεργειακών και των φυσικών πόρων, όπως το νερό, το έδαφος, οι οργανικές ύλες και ο ατμοσφαιρικός αέρας·

iv)ανταποκρίνεται σε υψηλού επιπέδου πρότυπα μεταχείρισης των ζώων και, ειδικότερα, ικανοποιεί τις ιδιαίτερες ανάγκες συμπεριφοράς των διαφόρων ειδών ζώων·

β)την παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας·

γ)την παραγωγή ευρείας ποικιλίας τροφίμων και άλλων γεωργικών προϊόντων που να ανταποκρίνεται στην καταναλωτική ζήτηση για προϊόντα παραγόμενα με διεργασίες που δεν βλάπτουν το περιβάλλον, την ανθρώπινη υγεία, την υγεία των φυτών και των ζώων και τις συνθήκες διαβίωσής τους.

6.3.2.Αρχές

Η βιολογική παραγωγή βασίζεται στις ακόλουθες αρχές:

α)κατάλληλος σχεδιασμός και διαχείριση των βιολογικών διεργασιών βάσει οικολογικών συστημάτων που χρησιμοποιούν φυσικούς πόρους στο εσωτερικό του συστήματος με μεθόδους που:

i)χρησιμοποιούν ζώντες οργανισμούς και μηχανικές μεθόδους παραγωγής·

ii)αφορούν εδαφικές φυτοκαλλιέργειες και ζωική παραγωγή ή πρακτική ιχθυοκαλλιέργειας η οποία συμμορφώνεται προς την αρχή της αειφόρου εκμετάλλευσης της αλιείας·

iii)αποκλείουν τη χρήση ΓΤΟ και προϊόντων που παράγονται από ή με ΓΤΟ εξαιρουμένων των κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων·

iv)βασίζονται σε αξιολόγηση του κινδύνου, και στη χρήση προληπτικών και προφυλακτικών μέτρων, εφόσον απαιτείται·

β) περιορισμός της χρήσης εξωτερικών υλικών. Όταν τα εξωτερικά υλικά είναι απαραίτητα, ή ελλείπει των κατάλληλων πρακτικών και μεθόδων διαχείρισης που αναφέρονται στο στοιχείο α), τα υλικά αυτά περιορίζονται σε:

- i) υλικό βιολογικής παραγωγής·
- ii) φυσικές ουσίες ή ουσίες που παράγονται με φυσικό τρόπο·
- iii) ανόργανα λιπάσματα χαμηλής διαλυτότητας·

γ) αυστηρός περιορισμός της χρήσης συνθετικών χημικών υλικών στις εξαιρετικές περιπτώσεις όταν:

- i) δεν υπάρχουν οι κατάλληλες πρακτικές διαχείρισης· και
- ii) εφόσον δεν διατίθενται στην αγορά τα εξωτερικά υλικά που αναφέρονται στο στοιχείο β) και
- iii) η χρήση εξωτερικών υλικών που αναφέρονται στο στοιχείο β) συμβάλλει στη δημιουργία απαράδεκτων περιβαλλοντικών επιπτώσεων·

δ) όπου συντρέχει περίπτωση, προσαρμογή, στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού, των κανόνων της βιολογικής παραγωγής λαμβάνοντας υπόψη την υγειονομική κατάσταση, τις περιφερειακές κλιματικές διαφορές και τις τοπικές συνθήκες, τα στάδια ανάπτυξης και τις ειδικές κτηνοτροφικές πρακτικές.

6.4.ΛΟΓΟΤΥΠΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

1. Το κοινοτικό λογότυπο βιολογικής παραγωγής μπορεί να χρησιμοποιείται στην επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση προϊόντων που πληρούν τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού. Το κοινοτικό λογότυπο δεν χρησιμοποιείται στην περίπτωση προϊόντων και τροφίμων μετατροπής.

2. Τα εθνικά και τα ιδιωτικά λογότυπα μπορούν να χρησιμοποιούνται στην επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση προϊόντων που πληρούν τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού.

3. Η Επιτροπή θεσπίζει ειδικά κριτήρια για την παρουσίαση, τη σύνθεση, το μέγεθος και το σχέδιο του κοινοτικού λογότυπου.

6.5.ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

6.5.1.Εισαγωγές συμμορφούμενων προϊόντων

1.Προϊόντα που εισάγονται από τρίτες χώρες μπορούν να διατίθενται στην κοινοτική αγορά ως βιολογικά, υπό τους εξής όρους:

α)τα προϊόντα συμμορφώνονται με τους κανόνες εφαρμογής που επηρεάζουν την παραγωγή τους δυνάμει του παρόντος κανονισμού·

β)όλες οι επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των εξαγωγικών, έχουν υποβληθεί σε έλεγχο από αρχή ή φορέα ελέγχου αναγνωρισμένο

γ)οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις είναι σε θέση να παρέχουν ανά πάσα στιγμή, στους εισαγωγείς ή τις εθνικές αρχές, τα αποδεικτικά στοιχεία του άρθρου 29 που να επιτρέπουν την ταυτοποίηση της επιχείρησης η οποία διεξήγαγε την τελευταία πράξη και την εξακρίβωση της συμμόρφωσης της εν λόγω επιχείρησης προς τα στοιχεία α) και β), τα οποία εκδίδει η αρχή ή ο φορέας ελέγχου.

2.Η Επιτροπή αναγνωρίζει, τις αρχές και τους φορείς ελέγχου, ως αρμόδιους για τη διεξαγωγή των ελέγχων και την έκδοση των αποδεικτικών στοιχείων σε τρίτες χώρες, και καταρτίζει κατάλογο των εν λόγω αρχών και φορέων ελέγχου. Οι φορείς ελέγχου υποβάλλονται σε τακτική επιτόπου αξιολόγηση, εποπτεία και πολυετή επανεκτίμηση των δραστηριοτήτων τους από τον φορέα πιστοποίησης. Όταν εξετάζει τις αιτήσεις αναγνώρισης, η Επιτροπή καλεί την αρχή ή τον φορέα ελέγχου να παράσχει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να αναθέτει σε εμπειρογνώμονες να εξετάσουν επιτόπου τους κανόνες παραγωγής και τις ελεγκτικές δραστηριότητες που ασκεί στην τρίτη χώρα η ενδιαφερόμενη αρχή ή φορέας ελέγχου. Οι αναγνωρισμένοι φορείς ή αρχές ελέγχου παρέχουν τις εκθέσεις αξιολόγησης που εκδίδει ο φορέας πιστοποίησης ή, ανάλογα με την περίπτωση, η αρμόδια αρχή σχετικά με την τακτική επιτόπου αξιολόγηση, εποπτεία και πολυετή επανεκτίμηση των δραστηριοτήτων τους. Με βάση τις εκθέσεις αξιολόγησης, η Επιτροπή, επικουρούμενη από τα κράτη μέλη, εξασφαλίζει τη δέουσα εποπτεία των αναγνωρισμένων αρχών και φορέων ελέγχου με τακτική αναθεώρηση της αναγνώρισής τους. Ο χαρακτήρας της εποπτείας καθορίζεται βάσει εκτίμησης του κινδύνου εκδήλωσης παρατυπιών ή παραβάσεων των διατάξεων του παρόντος κανονισμού.

6.5.2.Εισαγωγή προϊόντων που παρέχουν ισοδύναμες εγγυήσεις

1.Προϊόν που εισάγεται από τρίτες χώρες μπορεί επίσης να διατίθεται στην κοινοτική αγορά ως βιολογικό, υπό τους εξής όρους:

α)τα προϊόντα έχουν παραχθεί σύμφωνα με τους κανόνες παραγωγής

β)οι επιχειρήσεις έχουν υποβληθεί σε μέτρα ελέγχου ισοδύναμης αποτελεσματικότητας,

γ)οι επιχειρήσεις σε όλα τα στάδια παραγωγής, παρασκευής και διανομής στην τρίτη χώρα έχουν υποβάλει τις δραστηριότητές τους σε σύστημα ελέγχου ή σε αρχή ή φορέα ελέγχου,

δ)τα προϊόντα καλύπτονται από πιστοποιητικό ελέγχου το οποίο εκδίδεται από τις αρμόδιες αρχές, τις αρχές ελέγχου ή τους φορείς ελέγχου της τρίτης χώρα ή από αρχή ή φορέα ελέγχου.

2.Η Επιτροπή μπορεί να αναγνωρίζει, τις τρίτες χώρες των οποίων το σύστημα παραγωγής συμμορφώνεται προς τις αρχές και τους κανόνες παραγωγής και καταρτίζει κατάλογο των χωρών αυτών. Όταν εξετάζει τις αιτήσεις αναγνώρισης, η Επιτροπή καλεί την Τρίτη χώρα να παράσχει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες. Η Επιτροπή μπορεί να αναθέτει σε εμπειρογνώμονες να εξετάσουν επιτόπου τους κανόνες παραγωγής και τα μέτρα ελέγχου της ενδιαφερόμενης τρίτης χώρας. Έως τις 31 Μαρτίου κάθε έτους, οι αναγνωρισμένες τρίτες χώρες αποστέλλουν συνοπτική ετήσια έκθεση στην Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή και την επιβολή της εφαρμογής των μέτρων ελέγχου της τρίτης χώρας. Με βάση τις πληροφορίες αυτών των εκθέσεων αξιολόγησης, η Επιτροπή, επικουρούμενη από τα κράτη μέλη, εξασφαλίζει τη δέουσα εποπτεία των αναγνωρισμένων τρίτων χωρών με τακτική αναθεώρηση της αναγνώρισής τους. Ο χαρακτήρας της εποπτείας καθορίζεται βάσει εκτίμησης του κινδύνου εκδήλωσης παρατυπιών ή παραβάσεων των διατάξεων του παρόντος κανονισμού.

3.Για τα προϊόντα που δεν εισάγονται από τρίτη χώρα, η Επιτροπή μπορεί να αναγνωρίζει τις αρχές και τους φορείς ελέγχου, ως αρμόδιους να διενεργούν ελέγχους και να εκδίδουν πιστοποιητικά σε τρίτες χώρες και καταρτίζει κατάλογο των εν λόγω αρχών και φορέων ελέγχου. Η Επιτροπή εξετάζει κάθε αίτηση αναγνώρισης που υποβάλλεται από αρχή ή φορέα ελέγχου τρίτης χώρας. Όταν εξετάζει τις αιτήσεις αναγνώρισης, η Επιτροπή καλεί την αρχή ή τον φορέα ελέγχου να παράσχει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες. Οι φορείς ή οι αρχές ελέγχου υποβάλλονται σε τακτική επιτόπου αξιολόγηση, εποπτεία και πολυετή επανεκτίμηση των δραστηριοτήτων τους από φορέα πιστοποίησης ή, ανάλογα με την περίπτωση, από αρμόδια αρχή. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να αναθέτει σε εμπειρογνώμονες να εξετάσουν επιτόπου τους κανόνες παραγωγής και τα μέτρα ελέγχου που εφαρμόζει στην τρίτη χώρα η ενδιαφερόμενη αρχή ή φορέας ελέγχου. Οι αναγνωρισμένοι φορείς ή αρχές ελέγχου παρέχουν τις εκθέσεις αξιολόγησης που εκδίδει ο φορέας πιστοποίησης ή, ανάλογα με την περίπτωση, η αρμόδια αρχή σχετικά με την τακτική επιτόπου αξιολόγηση, εποπτεία και πολυετή επανεκτίμηση των δραστηριοτήτων τους. Με βάση τις εν λόγω εκθέσεις αξιολόγησης, η Επιτροπή, επικουρούμενη από τα κράτη μέλη, εξασφαλίζει τη δέουσα εποπτεία των αναγνωρισμένων αρχών και φορέων ελέγχου με τακτική αναθεώρηση της αναγνώρισής τους. Ο χαρακτήρας της εποπτείας καθορίζεται βάσει εκτίμησης του κινδύνου εκδήλωσης παρατυπιών ή παραβάσεων των διατάξεων του παρόντος κανονισμού.

6.5.3.Ελεύθερη κυκλοφορία των βιολογικών προϊόντων

1.Οι αρμόδιες αρχές, οι αρχές ελέγχου και οι φορείς ελέγχου δεν δύναται να απαγορεύουν ή να περιορίζουν την εμπορία βιολογικών προϊόντων που έχουν ελεγχθεί από άλλη αρχή ή φορέα ελέγχου εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος, επικαλούμενα λόγους που έχουν σχέση με τη μέθοδο παραγωγής, την επισήμανση ή

την παρουσίαση της μεθόδου αυτής, εφόσον τα προϊόντα αυτά πληρούν τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού. Ειδικότερα, δεν μπορούν να επιβάλλονται πρόσθετοι έλεγχοι ή οικονομικές επιβαρύνσεις πέραν εκείνων που προβλέπονται.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν, εντός της επικράτειάς τους, αυστηρότερους κανόνες για τη βιολογική φυτική και ζωική παραγωγή, όταν οι κανόνες αυτοί ισχύουν και για τη μη βιολογική παραγωγή και υπό τον όρο ότι συνάδουν με το κοινοτικό δίκαιο και δεν απαγορεύουν ούτε περιορίζουν την εμπορία βιολογικών προϊόντων που παράγονται εκτός της επικράτειας του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους.

6.6.Η ΕΥΘΥΝΗ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Σύμφωνα με την οδηγία σχετικά με θέματα ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων, οι κατασκευαστές και εισαγωγείς ΓΤΟ ευθύνονται μόνο για ελαττωματικά προϊόντα, σε περίπτωση που αυτά προκάλεσαν λόγω αμέλειας αποδεδειγμένα ζημιές σε πρόσωπα ή σε αγαθά. Η ευθύνη αυτή περιορίζεται, ωστόσο, στα τελικά προϊόντα που προορίζονται για ιδιωτική χρήση ή κατανάλωση και συνεπώς δεν συμπεριλαμβάνει το σπόρο προς σπορά ή την οικονομική ζημιά που προκαλείται από τη μείωση της αξίας της συγκομιδής και των προϊόντων της. Ο κοινοτικός και λεπτομερής περιορισμός της αστικής ευθύνης για τα προϊόντα, δυσχεραίνει την εφαρμογή εθνικών διατάξεων σχετικά με την άμεση ευθύνη των προμηθευτών ΓΤΟ, ακόμη και όταν πρόκειται για ζημιές που υπάγονται στο αστικό δίκαιο, με αποτέλεσμα να μετατίθεται το βάρος της ευθύνης εξ ολοκλήρου στον χρήστη (γεωργό), δηλαδή στον έμμεσο παραγωγό του τελικού προϊόντος. Η ΕΟΚΕ είχε τονίσει στη γνωμοδότησή της για την περιβαλλοντική ευθύνη, ότι «στον ορισμό της βιοποικιλότητας θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις των ΓΤΟ».

6.6.1.Η αστική ευθύνη

Η ανεπιθύμητη παρουσία ΓΤΟ σε προϊόντα, εγκαταστάσεις παραγωγής και καλλιεργήσιμες εκτάσεις, ενδέχεται να προκαλέσει οικονομικές απώλειες για τους γεωργούς, τις επιχειρήσεις μεταποίησης και τους εμπόρους τροφίμων και ζωοτροφών, σε περίπτωση που η παραγωγή και πώληση προϊόντων που παράγονται χωρίς γενετική μηχανική δυσχεραίνεται ή καθίσταται αδύνατη ή απαιτεί τη λήψη ειδικών μέτρων για τον έλεγχο και την απομάκρυνση των οργανισμών αυτών. Επιπλέον, ενδέχεται να χρειαστεί η εφαρμογή ειδικών μέτρων για την επανόρθωση της αρχικής κατάστασης μιας περιοχής στην οποία απαγορεύεται ή δεν προβλέπεται η ελευθέρωση ΓΤΟ (π.χ. σε περιοχές με ευαίσθητα οικοσυστήματα), μέτρα τα οποία συνεπάγονται κόστος. Προς το παρόν, τα ασφαλιστήρια των ασφαλιστικών εταιρειών δεν περιλαμβάνουν την ασφάλιση παρόμοιων αντικειμένων αστικής ευθύνης.

Η αστική ευθύνη για το κόστος αυτό θα ρυθμίζεται, σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής, από τα κράτη μέλη. Είναι αυτονόητο ότι το γεγονός αυτό θα επηρεάσει τις συνθήκες ανταγωνισμού στους κόλπους της Κοινότητας. Η ισχύς διαφορετικών ρυθμίσεων σε αυτόν τον τομέα ενδέχεται να προκαλέσει σημαντική στρέβλωση του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά, και να οδηγήσει σε νομική ανασφάλεια σχετικά με το ερώτημα κατά πόσο η αιτιώδης συνάφεια πρέπει να αναζητηθεί εκτός των εσωτερικών συνόρων της Ένωσης. Η καθιέρωση ατομικής ευθύνης για το κόστος που δημιουργείται σε τρίτους από ενέργειες με σκοπό την πρόληψη ζημιών, (δοκιμές, έλεγχοι και άλλα μέτρα για την αποφυγή ετεροδιασταύρωσης και μόλυνσης με ΓΤΟ), είναι από νομική άποψη σχεδόν ανέφικτη. Αντίθετα απ' ό,τι συμβαίνει με την αποκατάσταση ζημιών που έχουν πράγματι διαπιστωθεί, το τεράστιο αυτό κόστος, το οποίο θα δημιουργηθεί σε όλες τις περιφέρειες στις οποίες καλλιεργούνται ΓΤΟ, δεν είναι δυνατόν να καλυφθεί μέσω διατάξεων περί αστικής ευθύνης. Οι πληττόμενοι αγρότες και οι πληττόμενες επιχειρήσεις και δημόσιες αρχές θα μπορούσαν όμως να αποζημιωθούν μέσω ειδικών

ταμείων, τα οποία θα χρηματοδοτούν οι επιχειρήσεις και οι γεωργοί που φέρουν την ευθύνη.

6.6.2. Το κόστος για την εθνική οικονομία και τις επιχειρήσεις

Η εφαρμογή μέτρων για τον έλεγχο και την αποφυγή της παρουσίας ΓΤΟ, καθίσταται αναγκαία σε ολόκληρη την αλυσίδα παραγωγής τροφίμων και ζωοτροφών, λόγω της καλλιέργειας ΓΤΟ. Επιπλέον, η καλλιέργεια ΓΤΟ μπορεί να έχει αρνητικές συνέπειες για την κατάσταση της αγοράς σε ορισμένες περιοχές, όσον αφορά ορισμένες μορφές παραγωγής και ορισμένα είδη προϊόντων (π.χ. περιφερειακά επώνυμα προϊόντα ποιότητας, ή η βιολογική γεωργία και τα βιολογικά προϊόντα). Αυτό μπορεί να επηρεάσει όχι μόνο τους παράγοντες της αγοράς αλλά και διάφορες αρχές και θεσμούς των κρατών μελών και της ΕΕ.

Η εφαρμογή ελέγχων και προφυλακτικών μέτρων, που είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της συνύπαρξης, προκαλεί σε ορισμένες περιπτώσεις ριζικές μεταβολές όσον αφορά τις γεωργικές και βιομηχανικές τεχνικές και παραδόσεις. Οι εκάστοτε οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές συνέπειες ιδιαίτερα για τους γεωργούς και τις βιοτεχνίες τροφίμων, δεν έχουν ακόμη μελετηθεί και περιγράφει συστηματικά. Αυτό, όμως, είναι απολύτως αναγκαίο, προκειμένου να αποφευχθούν οι ανεπιθύμητες συνέπειες για την ύπαρξη και την ανταγωνιστικότητα αυτών των επιχειρήσεων καθώς και για τη διάρθρωση της αγοράς και των τιμών. Προκειμένου να αξιολογηθεί η καταλληλότητα και αποτελεσματικότητα των μέτρων και διατάξεων για τη συνύπαρξη, χρειάζεται να υπάρχει ολοκληρωμένη εικόνα του κόστους αυτού. Προς το παρόν, όμως, διατίθενται μόνο ορισμένες αποσπασματικές πληροφορίες και εκτιμήσεις.

Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η ύπαρξη ολοκληρωμένης εικόνας και εκτίμησης του κόστους που συνεπάγεται η εφαρμογή μέτρων διασφάλισης της συνύπαρξης και το οποίο επιβαρύνει αφενός την αγορά και αφορά ορισμένες μορφές παραγωγής και περιφέρειες, και αφετέρου τις δημόσιες αρχές, αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για μια προνοητική και συγχρόνως βιώσιμη ρύθμιση της συνύπαρξης. Συνεπώς, χρειάζεται να θεσπισθούν σαφείς, δεσμευτικές και αξιόπιστες ρυθμίσεις σχετικά με το ερώτημα ποιος οφείλει είτε να αναλάβει είτε να αποφεύγει το κόστος αυτό.

6.7.Η ΑΓΟΡΑ ΓΙΑ ΤΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΤΡΟΦΙΜΑ

6.7.1.Βιολογικά προϊόντα από την οπτική γωνία των καταναλωτών

Οι συμμετέχοντες στην αγορά της βιολογικής γεωργίας, ειδικά οι παραγωγοί, έχουν ήδη κατακτήσει αξιόλογο μερίδιο στην αγορά τροφίμων, ο προσδιορισμός του οποίου ως περιορισμένου θύλακα της αγοράς δεν είναι πλέον επαρκής σε όλα τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της ΕΟΚΕ. Το μερίδιο αγοράς που καταλαμβάνουν οι εκμεταλλεύσεις βιολογικών καλλιεργειών και, κατ' επέκταση, τα βιολογικά τρόφιμα ανέρχεται ήδη σε πολύ υψηλά επίπεδα τόσο σε πλήθος περιφερειών της ΕΕ, όσο και σε ορισμένους τομείς προϊόντων. Κατ' αυτόν τον τρόπο, μεγάλο μέρος των πρώτων υλών που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή βρεφικών και παιδικών τροφών προέρχεται από βιολογικές καλλιέργειες.

Στην Ευρώπη, η παραγωγή, η μεταποίηση, η εμπορία αλλά και τομείς όπως η έρευνα και η βασική και συνεχής κατάρτιση στον τομέα της παραγωγής βιολογικών τροφίμων, εστιάζονται σε ορισμένες περιφερειακές προτεραιότητες και σε συγκεκριμένα προϊόντα. Αυτό οφείλεται ενδεχομένως σε φυσικές περιφερειακές ιδιαιτερότητες ή στη δυναμική συνέργεια των τοπικών οικονομικών παραγόντων. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να εστιάσει την προσοχή της, στο πλαίσιο του προγράμματος δράσης, σε αυτή τη μορφή συσπείρωσης, που είναι διαδεδομένη στην βιολογική γεωργία στην Ευρώπη. Ειδικά στον γεωργικό τομέα, αλλά και στους τομείς της μεταποίησης και εμπορίας, η βιομηχανία βιολογικών τροφίμων αποδείχτηκε για πολλούς γεωργούς ως εξαιρετική δυνατότητα διασφάλισης του οικονομικού τους μέλλοντος.

6.7.2.Μηχανισμοί αγοράς

Οποσδήποτε, το αυξημένο κόστος στην αλυσίδα διανομής βιολογικών προϊόντων συμβάλει σε μεγάλο βαθμό στη διαμόρφωση υψηλών επιπέδων τιμών που παρατηρούνται στους τομείς παραγωγής, επεξεργασίας και λιανικής πώλησης. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την ανάληψη πρωτοβουλιών για την προώθηση κατάλληλων δομών επεξεργασίας και διανομής των προϊόντων σε περιφερειακό επίπεδο, δοθέντος ότι η πρακτική αυτή μπορεί να συνεισφέρει στην στενότερη σύνδεση παραγωγών και καταναλωτών και την εφαρμογή χρηστών μηχανισμών διαμόρφωσης τιμών. Αφετέρου, δεν πρέπει να παραγνωριστεί το γεγονός ότι σε ορισμένα κράτη μέλη εντοπίζονται συγκεντρώσεις επιχειρήσεων στον κλάδο της εμπορίας τροφίμων, οι οποίες ασκούν εκτεταμένες πιέσεις στις τιμές παραγωγών και στον τομέα των βιολογικών καλλιεργειών.

6.7.3.Παρακολούθηση και ανάλυση της προσφοράς και της ζήτησης

Σκόπιμη κρίνεται η ενίσχυση της συλλογής στατιστικών στοιχείων σχετικά με την παραγωγή και αγορά των βιολογικών προϊόντων. Ωστόσο, κατά την συγκέντρωση και επεξεργασία των δεδομένων αυτών, ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στο γεγονός ότι, στο πλαίσιο της εν λόγω πρόσθετης συλλογής στοιχείων, διασφαλίζεται για τους παράγοντες της αγοράς (μικρός αριθμός μεγάλων εμπορικών επιχειρήσεων από την πλευρά της ζήτησης, και πλήθος μικρών και μεσαίων γεωργικών επιχειρήσεων από την πλευρά της προσφοράς) η δυνατότητα να

επωφεληθούν από τα ανωτέρω στοιχεία κατά ισότιμο τρόπο, ή τουλάχιστον η αποφυγή σημαντικών μειονεκτημάτων για τον τομέα της γεωργίας. Η συλλογή και άμεση δημοσίευση των στατιστικών στοιχείων του εν λόγω τομέα στα νέα κράτη μέλη εξασφαλίζουν να αποτελούν έναν από τους επιδιωκόμενους στόχους.

6.8.Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΕ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

6.8.1.Η βιολογική γεωργία στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής

Η ΕΟΚΕ εγείρει το ερώτημα, κατά πόσο το ευρωπαϊκό αγροτικό πρότυπο, στο οποίο η βιολογική γεωργία συμβάλλει ουσιαστικά με τις περιβαλλοντικές επιδόσεις της, προβάλλεται επαρκώς κατά τις διεθνείς διαπραγματεύσεις του ΠΟΕ προκειμένου να διασφαλισθεί η βιωσιμότητα της κοινής γεωργική πολιτικής και ειδικότερα να διατηρηθούν οι ενισχύσεις του 2ου πυλώνα της ΚΓΠ στο «πράσινο κουτί».

6.8.2.Ανάπτυξη της υπαίθρου

Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της δημιουργίας καταλόγου επιλογής σε δικτυακό τόπο όπου θα απαριθμούνται όλα τα σχετικά μέτρα της ΕΕ με στόχο την προώθηση μιας τοπικής παραγωγής βιολογικών τροφίμων μέσω της προσαρμογής των προτύπων που ισχύουν στους τομείς υγιεινής και δημόσιας υγείας στους ενδεχόμενους ειδικούς κινδύνους στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις του κλάδου μεταποίησης και εμπορίας τροφίμων. Τα καθορισμένα πρότυπα που εφαρμόζονται για τις επιχειρήσεις μεταποίησης μεγάλων ποσοτήτων, αποδεικνύονται συχνά ως ανέφικτα για τις μικρές επιχειρήσεις βιοτεχνικού χαρακτήρα που διαθέτουν και μεταποιούν περιορισμένες ποσότητες σε περιφερειακό επίπεδο. Επιπλέον συχνά ενώ συνιστούν εμπόδιο για την προώθηση επενδύσεων, αποτρέπουν ταυτοχρόνως τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στην ύπαιθρο. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει συνεπώς με έμφαση την ανάγκη θέσπισης κατάλληλων προτύπων για μικρές περιφερειακές ή τοπικές βιοτεχνίες μεταποίησης και εμπορίας βιολογικών αλλά και συμβατικών προϊόντων οι οποίες πρέπει να επωφεληθούν από το καθεστώς εξαιρέσεως που υφίσταται για τις μεταποιητικές επιχειρήσεις. Για την ΕΟΚΕ φυσικά απόλυτη προτεραιότητα παραμένει ο σεβασμός των αρχών της ασφάλειας των τροφίμων που περιέχονται στην Λευκή Βίβλο για την ασφάλεια των τροφίμων και της υγείας καθώς και ο κανονισμός που υιοθετήθηκε πρόσφατα. Όσον αφορά την προτεινόμενη πρωτοβουλία σχετικά με την καθιέρωση της βιολογικής γεωργίας σε οικολογικά ευαίσθητες περιοχές, πρέπει να ληφθεί μέριμνα ώστε να μην δημιουργηθούν ανισότητες σε ότι αφορά την προσφορά, γεγονός που αναπόφευκτα δύναται να οδηγήσει σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στον τομέα της βιολογικής γεωργίας λόγω της εφαρμοζόμενης πολιτικής. Απαραίτητη κρίνεται ακόμη η επαρκής ανάλυση των δύσκολων συνθηκών καλλιέργειας στις προαναφερόμενες περιοχές.

Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι το πρόγραμμα δράσης της Επιτροπής δεν προσδίδει την δέουσα προσοχή στη μεγάλη σημασία της βιολογικής γεωργίας και του κλάδου των βιολογικών τροφίμων αναφορικά προς την κατάσταση της απασχόλησης, ειδικά στις γεωργικές περιφέρειες. Έρευνες που διεξήχθησαν στα κράτη μέλη κατέδειξαν ότι η

σύσταση νέων επιχειρήσεων στον κλάδο της γεωργίας και τους συναφείς τομείς στην παραγωγική αλυσίδα εστιάζονται αποκλειστικά τους τομείς της βιολογικής γεωργίας. Η ΕΟΚΕ τονίζει ακόμη ότι όλα τα γεωργικά προϊόντα ποιότητας που φέρουν σήμα γεωγραφικής προέλευσης έχουν θετικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών.

Μέσω της βιολογικής γεωργίας διαθέτουμε την δυνατότητα ανάπτυξης στοχευόμενης μεθόδου γεωργικής καλλιέργειας, βάσει της οποίας μπορούν να εφαρμόζονται και να αναπτύσσονται μόνο οι μέθοδοι, τα μέσα και οι τεχνολογίες που έχουν ελάχιστες επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ως ξεχωριστή πρόκληση την ενίσχυση της έρευνας στον τομέα της βιολογικής γεωργίας από δημόσιους πόρους. Ερευνητικά πεδία, όπου είναι περιορισμένες οι επενδύσεις της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και τα οποία είναι σημαντικά για το κοινωνικό σύνολο, πρέπει να αποτελέσουν τους βασικούς τομείς επικέντρωση των δημοσίων ενισχύσεων. Η βιολογική γεωργία και η αξιολόγηση των τεχνολογικών συνεπειών πρέπει να ενσωματωθούν στο πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα της ΕΕ ως θέματα προτεραιότητας.

Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει τη διεύρυνση της έρευνας στον τομέα της βιολογικής γεωργίας. Οι στόχοι της εν λόγω έρευνας χρήζουν διαφοροποιημένης διατύπωσης, ενώ απαραίτητη κρίνεται η αναθεώρησή τους ως προς την συνοχή τους με άλλα πεδία της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής. Στο πλαίσιο του προγράμματος δράσης της Επιτροπής ζητήματα όπως η εκπαίδευση, η μεταφορά γνώσεων και η σημασία της υιοθέτησης μιας διεπιστημονικής προσέγγισης, τα οποία συνιστούν βασική προϋπόθεση για την επιτυχημένη ανάπτυξη του τομέα των βιολογικών καλλιεργειών, πρέπει να προσδιοριστούν με περισσότερη σαφήνεια, ειδικά σε ότι αφορά την οικονομική πτυχή τους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η βιολογική παραγωγή είναι ένα συνολικό σύστημα διαχείρισης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και παραγωγής τροφίμων, το οποίο συνδυάζει βέλτιστες περιβαλλοντικές πρακτικές, υψηλό βαθμό βιοποικιλότητας, τη διατήρηση των φυσικών πόρων, την εφαρμογή υψηλού επιπέδου προτύπων στη μεταχείριση των ζώων και παραγωγή που ανταποκρίνεται στην προτίμηση ορισμένων καταναλωτών σε προϊόντα που παράγονται με φυσικές ουσίες και διεργασίες. Ως εκ τούτου, οι βιολογικές μέθοδοι παραγωγής επιτελούν κοινωνικό ρόλο, αφενός τροφοδοτώντας μια ειδική αγορά που καλύπτει την καταναλωτική ζήτηση βιολογικών προϊόντων και, αφετέρου, προσφέροντας δημόσια αγαθά που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και της καλής διαβίωσης των ζώων, καθώς και στην αγροτική ανάπτυξη.

Το μερίδιο της βιολογικής γεωργίας αυξάνεται στα περισσότερα κράτη μέλη. Η άνοδος της καταναλωτικής ζήτησης είναι ιδιαίτερα αισθητή τα τελευταία χρόνια και οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις της κοινής γεωργικής πολιτικής, με την έμφαση που έδωσαν στον προσανατολισμό στην αγορά και στην προσφορά ποιοτικών προϊόντων που θα ικανοποιούν τις απαιτήσεις των καταναλωτών, πιθανώς θα τονώσουν ακόμη περισσότερο την αγορά των βιολογικών προϊόντων.

Η βιολογικά προσανατολισμένη έρευνα τόσο στον τομέα των φυτικών καλλιεργειών, όσο και σε εκείνον της εκτροφής κατοικίδιων ζώων είναι επείγοντως αναγκαία. Σε αυτό το πλαίσιο η εκτροφή και η καλλιέργεια κατάλληλων φυλών και ειδών έχει ιδιαίτερη σημασία για τη διασφάλιση της εμπορίας.

Ο στόχος αυτός απαιτεί να λαμβάνουν υπόψη τους οι γεωργοί τις συνέπειες που θα έχουν οι δραστηριότητές τους στο μέλλον της γεωργίας και τον τρόπο με τον οποίο τα συστήματα που χρησιμοποιούν διαμορφώνουν το περιβάλλον. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα οι γεωργοί, οι καταναλωτές και όσοι συμβάλλουν στη χάραξη πολιτικών γραμμών να εκδηλώσουν ένα ανανεωμένο ενδιαφέρον για τη βιολογική γεωργία.

Η νομοθεσία για τη βιολογική παραγωγή έχει ολοένα σημαντικότερο ρόλο στο πλαίσιο της γεωργικής πολιτικής και συνδέεται στενά με τις εξελίξεις στις αγορές των γεωργικών προϊόντων. Το κοινοτικό νομικό πλαίσιο που διέπει τον κλάδο της βιολογικής παραγωγής θα πρέπει να αποσκοπεί στη διασφάλιση του θεμιτού ανταγωνισμού και της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς βιολογικών προϊόντων, καθώς και στη διατήρηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών στα προϊόντα με ετικέτα που δηλώνει ότι είναι βιολογικά. Θα πρέπει επιπλέον να έχει ως στόχο τη δημιουργία των συνθηκών εκείνων που θα επιτρέψουν στον συγκεκριμένο κλάδο να προοδεύσει ανάλογα με την εξέλιξη της παραγωγής και της αγοράς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. **ΒΙΟΜΑΡΚ – ΝΑΒΡΟΖΙΔΗΣ ΘΕΟΔ. & ΣΙΑ Ο.Ε. (Βιολογικά προϊόντα)**
2. **“ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ” Ο.Ε. – FOOD INDUSTRY (Ελιές)**
3. **ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΟΛΥΜΠΟΥ Α.Β.Ε.Ε. (Τυροκομικά)**
4. www.google.gr
5. www.in.gr